

Başlarken

Sürdürülebilir Yerel Yönetim: Geleceğe Yönelik Stratejik Adımlar

Günümüzde, yerel yönetimler sürdürülebilirliği stratejik planlamalarının merkezine yerleştirerek, hem mevcut nesillerin hem de gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanmaktadır. Bu bağlamda, sürdürülebilir bir geleceği inşa etmek adına yerel yönetimlerin izlemesi gereken bir yol haritası kaçınılmazdır.

Sürdürülebilir Şehir Planlaması:

Sürdürülebilir bir yerel yönetim modeli, şehir planlamasını çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik ilkelerine dayandırmalıdır. Yeşil alanların korunması, şehir içi ulaşımın düzenlenmesi, enerji verimliliğini artırmak adına binaların çevre dostu tasarımlarla inşa edilmesi gibi adımlar, şehirleri daha yaşanabilir kılmamanın yanı sıra doğal kaynakları da korur.

Çevre Dostu Ulaşım Projeleri:

Yerel yönetimler, çevre dostu ulaşım projelerini teşvik ederek trafiği azaltabilir ve karbon salınımını kontrol altına alabilir. Bisiklet yolları, toplu taşıma araçlarının yaygın kullanımı, elektrikli araç şarj istasyonları gibi projeler, sürdürülebilir bir ulaşım altyapısının oluşturulmasına katkı sağlar.

Sosyal Kapsayıcılık:

Sürdürülebilir bir yerel yönetim modeli, toplumsal dayanışma ve kapsayıcılığı ön planda tutmalıdır. Eğitim, sağlık, konut gibi temel hizmetlere erişimi artırmak, dezavantajlı grupların desteklenmesi, toplumsal eşitsizlikleri azaltacak adımlar, sürdürülebilir bir toplumun temellerini oluşturur.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri:

Yerel yönetimler, Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda stratejik planlarını oluşturmalıdır. Temiz su ve sanitasyon, açlıkla mücadele, iyi sağlık ve refah, eğitim gibi hedeflere odaklanmak, sürdürülebilir bir toplumun inşası için önemli adımlardır.

Doğal Kaynakların Etkin Kullanımı:

Yerel yönetimlerin, su, enerji, orman gibi doğal kaynakları etkin bir şekilde yönetmeleri gerekir. Yenilenebilir enerji projelerine ağırlık vermek, su tasarrufu sağlamak, orman alanlarını korumak gibi adımlar, doğal kaynakların gelecek nesiller için sürdürülebilir biçimde kullanılmasını sağlar.

Bu stratejik adımların hayata geçirilmesi, yerel yönetimlerin sadece bugünkü neslin değil, aynı zamanda gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da karşılayacak bir sürdürülebilirlik modelinin oluşturulmasına katkı sağlar.

2023 yılının son sayısında "Sürdürülebilirlik" kavramını ve kullanım alanlarını inceledik. Bu vesileyle başta tüm okurlarımız ve vatandaşlarımızın yeni yılını tebrik eder devletimize ve milletimize hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

Murat SANCAR

Mahalli İdareler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi
Mahalli İdareler Dergisi Yazı İşleri Müdürü

**Afad Kurumu İçin Bir Öneri ve Model İlçe Afet
Lojistik Plan Genel İlkeleri**
Ali Murat DUMAN

4

9

**Belediye İşçisi Hafta Tatilini Toplu Olarak
Kullanabilir mi?**
Cumhur Sinan ÖZDEMİR

**Çevresel Sorunlarla Mücadelede Çözüm Olarak
Sıfır Atık Yaklaşımı**
Ceren ÖZCAN TATAR

15

24

Afet Dirençli Kentler İçin Sürdürülebilir Altyapı
Prof. Dr. Alper ÇABUK

2024 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları
Mustafa DÖNMEZ

32

50

**Eğitim Teknolojilerinin Entegrasyonu Bağlamında
Sürdürülebilirlik ve Dirençlilik**
Nazire Burçin HAMUTOĞLU

**İhalenin İdare Kararı İle Ardarda 3 Defa İptal
Edilmesi Hukuka Uygun Mudur?**
Avukat Necati TORUN

59

64

**Vatandaş Etkileşimlerinde Kullanılabilecek Blokzincir
Tabanlı Akıllı Beyaz Masa Önerisi**
Dr. Önder DEMİR

**"Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Yerel Yönetim
Stratejileri: Belediyelere Düşen Sorumluluklar"**
Murat Sancar

74

Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi Seçilme Yeterliği /
Adaylık Koşulları
Mustafa DÖNMEZ

82

Pratik Bilgiler

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	94	Sigortalı Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak	118
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	95	Gecikme Zammı Tablosu	119
Belediye Başkan Ödeneği	96	H - Cetveli	120
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	96	Fazla Çalışma Ücretleri	121
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	97	Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	122
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	97	Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	122
İl Encümen Brüt Ödenekleri	97	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	122
Asgari Ücretin Net Hesabı ve İşveren Maliyeti	98	Engelliler İçin Vergi İndirimi	122
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	99	Yeniden Değerleme Oranları	122
Belediye Encümenlerinin 1608 S.K. Kapsamındaki İdari Para C.	99	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	123
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin 2023 Yılı İdari Para Cezaları	100	Ücretli Yıllık İzinler	123
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	102	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarı	123
2559 Sayılı 2023 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	104	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	124
Çeşitli Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	105	Devlet Memurlarına Hastalık ve Refakat İzni	125
Değerli Kağıtlar	106	Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	126
Amortisman Ayırmada Alt Sınır	106	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	126
Kamu Konutlarının 2023 Yılı Aylık Kira Bedelleri	107	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	127
Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	108	1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	128
Vergi Usul Kanununda Yer Alan Had ve Tutarlar	111	Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	128
Çevre Temizlik Vergisi	113	Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	129
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	114	Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faizi Oranları	129
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	115	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	130
Belediye Para Cezası Niteliğinde Olup da, Mahkemelerde Verilen Para Cezaları	115	Sular Hakkında Kanun	131
Emlak (Bina, Arsa ve Arazi) Vergi Değerleri ve Hesaplamaları	116	Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	131
Hizmet Erbabına Yapılan Ücret Ödemelerinin Gelir Vergisinden İstisna Edilebilmesi İçin	116	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	131
Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri İSİma Giderleri Karşılığı Olarak Çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası	117	2023 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri	132
5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	118	Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgeleri İçin Geçerli Katsayılar	135
7126 Sivil Savunma Kanunu	118	Türk Ticaret Kanunundaki Kabahatlerin 2023 Yılında Tatbik Olunacak Ceza Tutarları	135
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	118	Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Yeni Oranlar	137
		Motorlu Taşıtlar Vergisi Tutarlarının Tespiti ve İlanı	138
		Parasal Sınırlar	140
		2023 Yılı Eşik Değerler ve İhale İlan Süreleri	144

AFAD KURUMU İÇİN BİR ÖNERİ VE MODEL İLÇE AFET LOJİSTİK PLAN GENEL İLKELERİ

Ali Murat DUMAN *

Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP), Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP) ve İl Afet Risk Azaltma Planları (İRAP) içinde ilçe Afet ve Acil Durum Yönetim planlarının yapılmasına dair atıflar olsa da, ilçe düzeyinde, il seviyesinde olduğu gibi şemalar yoktur.

Bunun temel nedeni, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) ilçe düzeyinde temsilciliğinin olmamasıdır. Herhangi bir bakanlığın ilçe müdürlükleri yoksa, hizmetleri noksan kalmasa bile, temsiliyetleri, iletişim ve toplumsal algıları eksik olmaktadır. Bu durum AFAD gibi müstakil başkanlıklar için de geçerlidir.

Bu nedenle, ilçe Afet ve Acil Durum Planları, TAMP ve İRAP yaklaşımı ile, her ilçenin kendine özgü koşulları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu hazırlama işleminin sorumluluğu ilgili kanuna göre mülki amirliklerdedir. Burada da bir karmaşıklık vardır. Birçok ilçede, ilçe AFAD müdürlüğünün olmasının verdiği boşluktan da olsa gerek, ilçe belediyeleri, ilgili belediye kanunun kendilerine vermiş olduğu sorumluluk

ve yetkiye dayalı olarak, kendi afet ve acil durum planlarını hazırlamaktadırlar.

Bu planlar kamuoyu ile paylaşılırken, sanki o ilçenin mülki amirliğine ait olan afet ve acil durum planlarıymış gibi algılanmaktadır. Oysa belediye afet ve acil durum planlarının tek başına TAMP yaklaşımı çerçevesinde bir anlamı yoktur. Belediyeler, ilçe afet ve acil durum planları içinde kendilerine verilecek olan rol ve sorumluluklara göre icra planlarını hazırlamak ve mülki amirce hazırlanan ilçe afet ve acil durum planına entegre olmak durumundadırlar. Fiiliyatta bu kuralın ne kadar işlediği bir araştırma konusudur.

Dikkat edilirse, tüm noksanlıklar, aksaklıklar ve karışıklıklar, yüzyılın en önemli konusu olan afetlerle ilgili ulusal düzeydeki bir kurumun ilçe müdürlüklerinin olmayışından kaynaklanmaktadır.

Burada bazıları şunu diyebilir: AFAD İlçe Müdürlükleri kurularsa herşey düzelecek mi? Bu soruya verilebilecek en güzel cevap, bu sorunun ardındaki akıl felsefesi değişmedikçe evet hiçbir şey düzelmez olmalıdır.

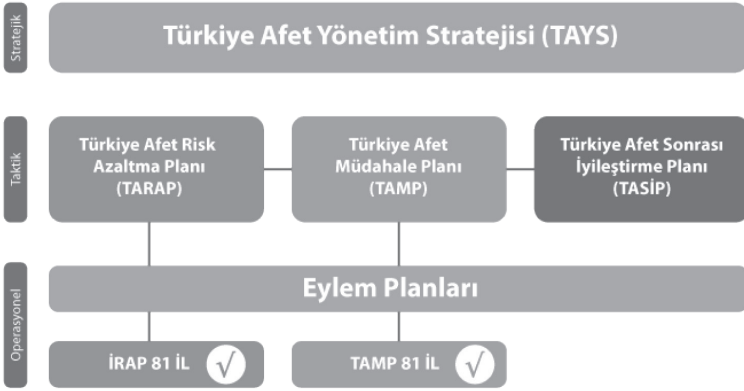
* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Başmüfettişi

AFAD'ın kuruluşu ile birlikte ilçe sivil savunma müdürlükleri kaldırıldı. İlçelerde uzmanlaşmış olan sivil savunma müdürleri ve diğer uzmanlar, il müdürlüklerine veya başka yerlere atandılar. Yerlerine o ilçenin afet plan hafızasını muhafaza edecek, planların hazırlanmasından ilçe mülki amirine karşı sorumlu olacak kimse kalmadı. Bu durumu izah etmeye, makul göstermeye çalışmak yerine, telafi etmek, tahkim etmek afet yönetim mantığına daha uygun olacaktır.

TAMP ve İRAP'larda Afet ve Acil Durum Merkezleri 4 temel servis üzerine kuruludur.

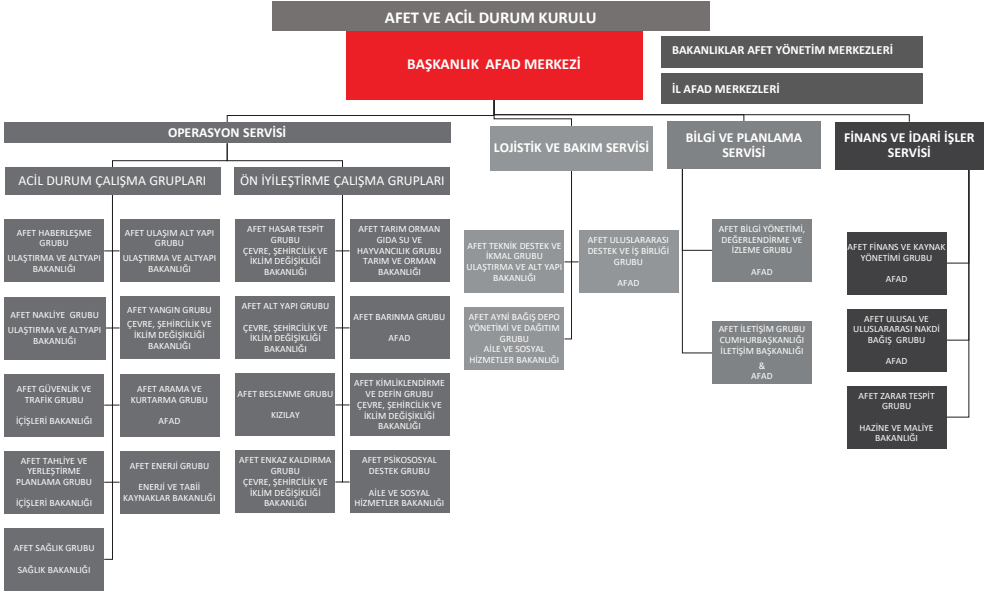
- 1) Planlama ve istihbarat servisi
- 2) Operasyon servisi
- 3) Lojistik servisi
- 4) Mali ve İdari İşler servisi

TAMP ve TARAP'da belirtilen Afet Yönetim Stratejimiz, Merkez ve İl Afet Müdahale Organizasyon şemaları aşağıdaki gibidir:

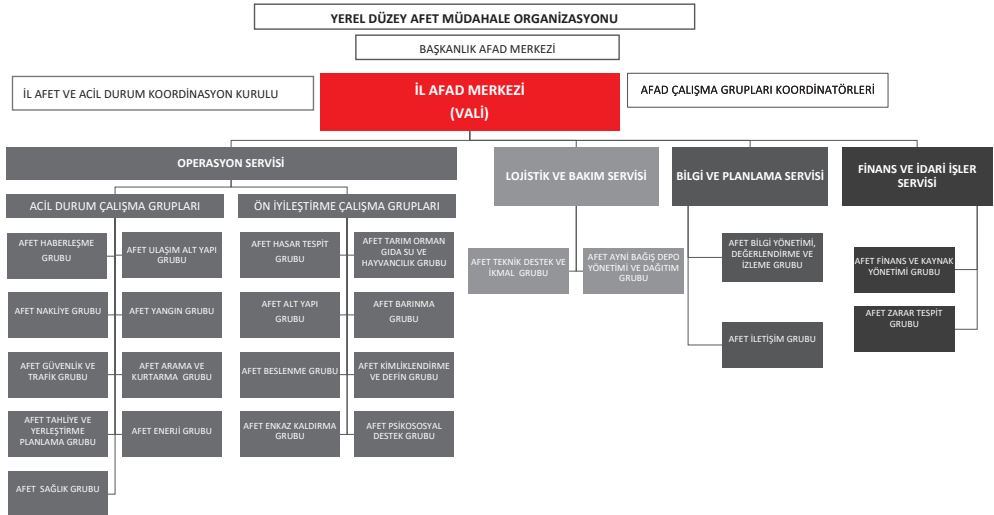
Şekil1: Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetim Sistemi Plan Türleri

TAMP TÜRKİYE AFET MÜDAHALE PLANI ULUSAL AFET MÜDAHALE ORGANİZASYONU

Şekil 4: Ulusal Afet Müdahale Organizasyon Şeması

TAMP TÜRKİYE AFET MÜDAHALE PLANI

Şekil 5: Yerel Düzey Afet Müdahale Organizasyon Şeması

Yukarıdaki servislerin aynısı ilçe afet ve acil durum merkezinde kurulabilir, ilçe afet ve acil durum planları buna göre hazırlanabilir.

Yukarıdaki servislerden lojistik olanın dışında kalan 3 servis, plan entegrasyon ilkelerine uygun olarak il afet müdahale organizasyonuna aynen monte olabilir. Lakin lojistik servisi için aynı şey mümkün değildir. Lojistik servisi, bölüm olarak ilçe planında tabiki varolacaktır. Lakin, her ilçenin kendi coğrafi, sosyal, kültürel, ekonomik ve afet risklerine göre özgün afet risk yaklaşımları ve bunları kapsayan lojistik planları olmalıdır. Afet lojistiği, afet planının en az % 50'sini kapsamaktadır.

İlçe Afet ve Acil Durum Planları, tıpkı TAMP, TARAP ve İRAP gibi, aynı şablonda hazırlanabilir.

Burada bu formatın Lojistik Yönetimi kısmında önerilerde bulunulacaktır.

Lojistik planı olmayan hiçbir planın başarıya ulaşma şansı yoktur. TAMP, TARAP ve İRAP'ların başarılı olması, herhangi bir afet anında ve sonrasında sorunsuz şekilde uygulanabilmesi tabanda ilçe ölçeğinde yapılacak olan sağlam çalışmalara bağlıdır.

İLÇE AFET LOJİSTİK PLANI

Lojistiğin temel unsurlarının ilçe ölçeğinde uygulanması üst planların başarısını artıracaktır. Üst planlar bu temel unsurlar için, ilçelere yardımcı olma görevi görmelidirler.

Bir ilçe afet lojistiği;

İletişim

Nakliye

Depolama

Altyapı

Geçici Barınma

Enkaz Kaldırma

Acil Sağlık Hizmetleri unsurlarından oluşur.

Dikkat edilirse, bu unsurların tamamı neredeyse ilçe afet ve acil durum planının risk belirleme, hazırlık ve iyileştirme aşamalarının dışındaki birçok işi kapsamaktadır.

İletişim

İlçede iletişimi sağlayan tüm kurum ve kuruluş temsilcileri ile, belirlenmiş olan ilçe riskleri çerçevesinde hazırlıklar yapılır. Bir afet ve acil durum anında ilk ve en önemli şey, haberleşmenin devam etmesi, bilgi akışının kesintiye uğramasıdır. Bilgi akışı, öncelikle ilçede olan afet veya acil durumun künyesinin il merkezine doğru bir şekilde aktarılması ile başlar.

Afetin türü, büyüklüğü, olduğu yer, tarih ve saati, devam edip etmediği, genel hasar bilgileri, ilk etapta lazım olan yardım bilgileri acilen iletilir.

Daha sonra ilçe afet müdahale planı gereği izlenmesi gereken müdahale şekilleri uygulamaya konur.

Durum biraz daha netleşince, sekonder bir bilgi aktarımı daha yapılır. İl afet merkezine yapılan bu ikinci bilgilendirmede, varsa ölü ve yaralı sayısı, hasar alan bina sayısı ve hasar çeşitleri, ulaşım kapalı olan yolların bilgisi, varsa hayvan zayıtı, tahliye bilgisi gibi hususlar aktarılır.

Bu iletişim aşaması, ilçeye gelecek yardımlar için son derece kritik önemi haizdir.

İlçe iletişim altyapısının sağlamlığı ile ilgili yapılması gerekenler, lojistik unsurların "alt yapı" bölümünde halledilmesi gereken kısımdır.

Nakliye

Özellikle belediye başat rolde olmak üzere, diğer kurum ve kuruluşların personel ve araç profilleri çıkarılır. Afet sonrası, kapanması mutemel olan yolların açılması, köprü, viyadük vs güçlendirilmesi, akaryakıt ihtiyacı, ikmal ve bakım işleri bu başlık altında değerlendirilir.

Depolama

İlçede her türlü afet ve acil durum ihtiyaç malzemesinin güvenle asgari oranda depolandığı, güncellendiği sağlam bir depo inşa edilmelidir. Depo yönetim ilkeleri çerçevesinde 24 saat esasına göre işletilir. Bu iş lojistik kısmın en önemli ayağıdır. Burada olabilecek bir aksama bütün hizmeti altüst edebilir. Bunun örneği 6 Şubat 2023 depremlerinde yaşandı maalesef. Gelen aynı bağışların kabul edileceği depolar hazır olmadığı için, yardım tırları uzun kuyruklar oluşturdu. Lojistik idaresinde büyük sıkıntılar yaşandı ilk haftalar.

Depolama ile ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kızılay ve Belediye üçlüsü ilçe içinde uygun depo inşa konusunda birlikte hareket edebilirler.

Altyapı

Su, elektrik, doğalgaz, iletişim, internet hizmetleri afetlerde en çok korunması gereken altyapı ünitelerinden biridirler. Bu konuda ilgili tarafların ilçe temsilcilikleri ile gerekli risk değerlendirilmeleri yapıp tedbirler alınabilir.

Geçici Barınma

Afet durumlarında, ilk ortaya çıkan

ihtiyaçlardan biri önce acil sonra geçici barınma sorunudur. Geçici barınma yerleri, afetzedelerin kalıcı konutlara geçinceye kadar kalacakları mekanları ihtiva etmektedir. Bunlar çadır, konteyner ve diğer geçici yapı sistemleridir. İlçeye hangisi veya hangilerinin daha uygun olacağına, Çevre ve Şehircilik, Belediye, Gençlik ve Spor, Milli Eğitim temsilcileri ile birlikte yapılacak değerlendirme ile karar verilebilir. Sonrasında hemen gerekli olan alan belirlenmeli, alan altyapısında kanalizasyon dahil gerekli gider çalışmaları, temiz su depolama işlemleri yapılmalıdır. Geçici barınma alanları kesinlikle bu fonksiyonlarının dışında kullanılmamalıdır.

Enkaz Kaldırma

Bir afet sonrası, yapılacak yardım operasyonların önündeki en büyük engellerden biri bina ve yol enkazlarıdır. Bunlara yönelik gerekli hazırlık çalışmaları Bld tarafından organize edilebilir.

Acil Sağlık Hizmetleri

Afetlerden hemen sonra en birinci ihtiyaç duyulan konudur. Yaralılara verilecek sağlık hizmetleri, sonrasında da hayat normale dönünceye kadar sunulacak sağlık işlemleri bu kısımda değerlendirilebilir. İlçe Sağlık Müdürlüğü, Kamu Hastanesi ve 112 üzerinden risk değerlendirilmeleri yapılarak üretilecek işlemler hazırlanır.

Yukarıdaki genel esaslar doğrultusunda şekillenecek ilçe afet lojistik yönetimi, yerel bazdaki maddi ve manevi kayıpları azaltacak, ilçe afet ve acil durum yönetimi ile ilçe lojistik yönetiminin idari, teknik ve mevzuat altyapısını da oluşturmuş olacaktır.

BELEDİYE İŞÇİSİ HAFTA TATİLİNİ TOPLU OLARAK KULLANABİLİRMİ?

Cumhur Sinan ÖZDEMİR *

Özet

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 46'ncı maddesinde Anayasal bir hak olan hafta tatili ve ücreti, aynı Kanunun 63'üncü maddesinde düzenlenen çalışma süreleri ile ilişkilendirmiş, işçiye 63'üncü maddede belirlenen iş günlerinde çalışması şartıyla 7 günlük bir sürede kesintisiz en az 24 saat hafta tatili verilmesi gerektiği hükme bağlamıştır. İş Kanunu ve ilgili Yönetmelik hükümlerinde açıkça hafta tatilinin kesintisiz bir şekilde verileceği hükme bağlanmıştır. Bu durumda işçilerin hafta tatilleri, 24 saatten az olacak şekilde ya da bölünerek kullandırılmayacaktır. Yargıtay tarafından verilen kararlarda; işçilerin hafta tatillerinin kesintisiz en az 24 saat olduğu, bunun altında bir süre hafta tatili verilmesi ya da hafta tatilinin bölünerek kullandırılması halinde usulüne uygun bir şekilde hafta tatili izni kullandırıldığından söz edilemeyeceği, bu şekilde verilen iznin mazeret izni niteliğinde olduğu, işçiye eksik ya da bölünerek kullandırılan hafta tatilinin hiç kullandırılmamış sayılarak yeniden kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

ANAHTAR KELİMELELER

İş Günleri – 7 Günlük Süre – 24 Saat Kesintisiz – Anayasal Hak – Hafta Tatili – Toplu Olarak Kullandırılmaz

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İdareler Gn. Md., Şube Müdürü

1. GİRİŞ

Anayasanın “Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı” başlıklı 50’nci maddesine göre, dinlenmek çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir. Anayasa hükmü doğrultusunda 4857 sayılı İş Kanunu’nun, 46 ve 50’nci maddelerinde hafta tatili ile ücreti konusunda düzenlemeler yapılmıştır. 394 sayılı Hafta Tatili Kanunu, 01.07.2017 tarih, 30111 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. İş Kanunu kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önceki iş günlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmi dört saat dinlenme (hafta tatili) verilmesi yasal zorunluluktur.

2. HAFTA TATİLİ

4857 sayılı İş Kanunu’nun, 63’üncü maddesine göre çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saattir. Çalışma sürelerinin uygulanmasına ilişkin esaslar 06.04.2004 tarih, 25425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir. Aynı Kanunun, 46’ncı maddesi gereği işçilere; tatil gününden önceki iş günlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmi dört

saat dinlenme (hafta tatili) verilecektir. İşçinin hafta tatiline hak kazanabilmesi için bir haftalık süre içerisinde altı gün çalışmış olması gerekir. Ancak, iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi ile haftanın beş günü çalışma karşılığında hafta tatili verilebilir. Örneğin; bir haftalık süre içerisinde bir gün işe gelmeyen işçiye hafta tatiline hak kazanamaz. Pazar günü hafta tatili kullanması gereken işçi Cuma günü işe gelmemişse, bu işçi hafta tatiline hak kazanamaz. Pazar gününde çalışılmış gibi kabul edilmez. Dolayısıyla işçi iki günlük eksik ücret alacağı gibi, sigorta prim gün sayısında iki gün eksik olacaktır.

2.1. Hafta Tatili Ücreti

İş Kanunu’nun, 46’ncı maddesi “Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önce 63 üncü maddeye göre belirlenen iş günlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmidört saat dinlenme (hafta tatili) verilir” hükmündedir. Kanun hükmü “Hafta Tatili Ücreti” başlığı adı altında düzenlenmiştir. Kanun hükmüne göre hafta tatili ücretinden yararlanabilmek için, İş Kanununun uygulama alanı içinde olmak ve haftanın tatilden önceki iş günlerinde çalışmış olmak şartları bulunmaktadır. Çalışılmayan hafta tatili günü için işveren tarafından bir iş karşılığı olmaksızın o günün ücreti tam olarak ödenecektir. Hafta tatilinde çalışan işçinin ücretinin nasıl hesaplanacağı yasalarda düzenlenmemiş ise de, Yargıtay, hafta tatilinde yapılan çalışmanın fazla çalışma sayılacağı, buna göre ücretin yüzde elli zamlı ödenmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir. Buna göre hafta tatilinde çalışılmışsa, çalışma karşılığı olmaksızın ödenmesi gereken

bir yevmiye yanında, çalışmanın karşılığı da 1,5 yevmiye olarak ödenmelidir.

2.2. Hafta Tatili Ücretinden Yararlanma Şartı

Hafta tatili ücretinden yararlanabilmenin ilk şartı, İş Kanunu kapsamı içinde olmaktır. Borçlar Kanunu uygulama alanı içinde olanlar ve İş Kanunu'nun, 4'üncü maddesinde belirtilen istisnalar içinde yer alan işler ve yerlerde çalışanlar hafta tatili hakkından yararlanamayacaklardır. Hafta tatili hakkından yararlanmanın ikinci şartı ise haftanın tatilden önceki iş günlerinde İş Kanunu'nun, 63'üncü maddesinde belirlenen iş günlerinde çalışmış olmasıdır.

2.3. Hafta Tatili Yönünden Saklı Hak

İş Kanunu'nun, 45'inci maddesi gereği; toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmeleri ile işçilerin İş Kanunu ile tanınan hafta tatili hakkına aykırı hükümler konulamaz. Bu hususlarda işçilere daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan kanun, toplu iş sözleşmesi, iş sözleşmesi veya gelenekten doğan kazanılmış haklar saklıdır.

2.4. Hafta Tatili Ücretinin Hesabında Çalışılmış Gibi Sayılan Süreler

İş Kanunu'nun, 46'ncı hükmü gereği hafta tatiline hak kazanmak için aşağıdaki süreler çalışmış gibi kabul edilmektedir.

- Çalışmadığı halde kanunen çalışma süresinden sayılan zamanlar ile günlük ücret ödenen veya ödenmeyen kanundan veya sözleşmeden doğan tatil günleri.
- İşçiye; evlenmesi veya evlat edinmesi ya da ana veya babasının, eşinin, kardeşinin, çocuğunun

ölümü hâlinde üç gün, eşinin doğum yapması hâlinde ise beş gün ücretli izin verilir. İşçilerin en az yüzde yetmiş oranında engelli veya süregelen hastalığı olan çocuğunun tedavisinde, hastalık raporuna dayalı olarak ve çalışan ebeveyninden sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla, bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar ücretli izin verilir.

- Bir haftalık süre içinde kalmak üzere işveren tarafından verilen diğer izinlerle hekim raporuyla verilen hastalık ve dinlenme izinleri.
- İşyerinde çalışmanın, zorlayıcı ve ekonomik bir sebep olmaksızın haftanın bir veya birkaç gününde tatil edilmesi.

2.5. Hafta Tatilinin Kesintisiz Kullanılması

İş Kanunu'nun, 46'ncı maddesinde, işçinin tatil gününden önce aynı Kanunun 63'üncü maddesine göre belirlenmiş olan iş günlerinde çalışmış olması koşuluyla, yedi günlük zaman dilimi içinde yirmidört saat dinlenme hakkının bulunduğu belirtilmiş, işçinin hafta tatili gününde çalışma karşılığı olmaksızın bir günlük ücrete hak kazanacağı da 46'ncı maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Hafta tatili izni kesintisiz en az yirmidört saattir. Bunun altında bir süre haftalık izin verilmesi durumunda, usulüne uygun şekilde hafta tatili izni kullandığından söz edilemez. Hafta tatili bölünerek kullanılamaz. Buna göre hafta tatilinin yirmidört saatten az olarak kullanılması halinde hafta tatili hiç kullanılmamış sayılır¹.

¹ Yargıtay 9.HD-E:2014/36973-K:2016/8527-T:06.04.2016

2.6. Ücret Şekillerine Göre Hafta Tatili Ücreti

İş Kanunu'nun, 49'uncu maddesi gereği; işçinin tatil günü ücreti çalıştığı günlere göre bir güne düşen ücretidir. Parça başına, akort, götürü veya yüzde usulü ile çalışan işçilerin tatil günü ücreti, ödeme döneminde kazandığı ücretin aynı süre içinde çalıştığı günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır. Saat ücreti ile çalışan işçilerin tatil günü ücreti saat ücretinin yedibuçuk katıdır.

2.7. Hafta Tatili Ücretine Girmeyen Kazançlar

İş Kanunu'nun, 50'inci maddesi gereği; fazla çalışma karşılığı olarak alınan ücretler, primler, işyerinin temelli işçisi olarak normal çalışma saatleri dışında hazırlama, tamamlama, temizleme işlerinde çalışan işçilerin bu işler için aldıkları ücretler ve sosyal yardımlar, hafta tatili için verilen ücretlerin tespitinde hesaba katılmaz.

3. HAFTA TATİLİNİN TOPLU ŞEKİLDE KULLANDIRILMASI

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 46'ncı maddesinde bu kanun kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önce 63'üncü maddeye göre belirlenen işgünlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmidört saat dinlenme (hafta tatili) verileceği belirtilmiştir. Yirmidört saat dinlenmenin haftanın pazar günü dışında başka bir gününde kullanılması mümkündür. Ancak işçinin hafta tatillerinde çalıştırılarak 24 saatlik dinlenme süresinin (hafta tatili) toplu halde kullanılması kanaatimce yasal düzenlemeye aykırıdır. Nitekim konuya

ilişkin Yargıtay² "...Davacının hafta tatili alacağına hak kazanıp kazanmadığı hususunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmaktadır. Somut olayda; davacı hafta tatillerinde çalışmasına rağmen ücretinin ödenmediğini iddia etmiş, davalı ise davacının çalışmış olduğu hafta tatili günlerinin karşılığının izin olarak kullanıldığını ya da ücretinin ödendiğini savunmuştur. Dosyaya; Pazar izinlerine mahsuben açıklamalı izin talep formları sunulmuş olup bu formlardan davalı işyerinde hafta tatili izinlerinin toplu kullanıldığı anlaşılmıştır. Hükme esas alınan bilirkişi raporu içeriği ve hesaplama şekli söz konusu izin talep formlarının dikkate alınmadığı görülmüş, mahkemede de bu hesaplama şekli esas alınarak hafta tatili alacağı hüküm altına alınmıştır. 4857 sayılı Yasanın 46'ncı maddesinde bu kanun kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önce 63'üncü maddeye göre belirlenen işgünlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmidört saat dinlenme (hafta tatili) verileceği bildirilmiştir. Yirmidört saat dinlenmenin haftanın pazar günü dışında başka bir gününde kullanılması olanaklıdır. Ancak işçinin hafta tatillerinde çalıştırılarak 24 saatlik dinlenme süresinin (hafta tatili) toplu halde kullanılması yasa hükmünün konuluş amacına aykırı olduğundan mümkün değildir. Somut olayda mahkemeye toplu olarak kullanılan hafta tatillerinin bir kısmının dikkate alınmamış olması doğru ise de sunulan izin talep formlarında belirtilen tarihler itibarıyla kullanıldığı sabit olan hafta tatili izinleri olduğu anlaşıldığından en azından ilgili tarihlere ilişkin 1 günlük hafta tatilini kullandığı gözetilerek,

² Yargıtay 7.HD-E:2015/44820-K:2016/4473-T:26.02.2016

söz konusu tarihlerde kullanılan hafta tatili izinlerinin hesaplama dışı bırakılarak sonucuna göre varsa bakiye hafta tatili ücret alacağıının hesaplanması gerekirken bundan zuhul ile mevcut şekilde hesaplama yapılması hatalıdır...” kararında da belirtildiği üzere işçinin hafta tatillerinde çalıştırılarak 24 saatlik dinlenme süresinin (hafta tatili) toplu halde kullanılması İş Kanunu’nun, 46’ncı maddesi hükmüne aykırıdır.

Yargıtayın³konuya ilişkin başka bir kararında da “...Taraflar arasında davacının hafta tatili alacağı hususunda uyuşmazlık bulunmaktadır. Somut olayda; davalı tarafından dosyaya hafta tatili izinlerinin toplu şekilde kullanıldığına dair bir kısım belgeler sunulmuştur. Hükmeye esas alınan bilirkişi raporunda, hafta tatilinin toplu kullanılabilmesine ilişkin hüküm bulunmadığı, bu belgelerdeki izinlerin bir kısmının 1 günden fazla olduğu, ilgili olduğu dönemde 1’er hafta tatili günü şeklinde hesaplama dışı tutulduğunu belirtmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu’nun, 46’ncı maddesinde, işçinin tatil gününden önce aynı Yasanın 63’üncü maddesine göre belirlenmiş olan iş günlerinde çalışmış olması koşuluyla, yedi günlük zaman dilimi içinde yirmidört saat dinlenme hakkının bulunduğu belirtilmiş, işçinin hafta tatili gününde çalışma karşılığı olmaksızın bir günlük ücrete hak kazanacağı da 46 ncı maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Hafta tatili izni kesintisiz en az yirmidört saattir. Bunun altında bir süre için haftalık izin verilmesi durumunda, usulüne uygun şekilde hafta tatili izni kullandığından söz edilemez. Hafta tatili bölünerek kullanılamaz. Hafta tatili

izinlerinin işçinin dinlenme hakkına ilişkin olması sebebiyle, hafta tatili izninin yasal düzenlemenin amacına aykırı şekilde toplu olarak kullanılamayacağına ilişkin kabul ile hafta tatili izninin toplu olarak kullanılması halinde, hafta tatili ücreti alacağıının hesaplanmasında, hafta tatilinin toplu kullanılmasına ilişkin belgelerde yazılı izin günlerinden ilgili haftaya (yediser günlük zaman dilimleri nazara alınarak) denk gelen hafta tatili gününde işçinin dinlendiğinin kabulü isabetlidir. Ancak, işçinin toplu olarak izin kullandığı dönemde çalışması karşılığı olmayan 1 yevmiye tutarındaki ücretin de davacıya ödendiği dikkate alındığında davacıya sadece 0,5 yevmiyesi kadar ödeme yapılmalıdır. Buna göre de, mahkemece davacının toplu olarak kullandığı izinlerin hafta tatilinden sayılmayan ve fiilen çalışılmayan her bir günü için, 0,5 yevmiye üzerinden hesaplama yapılmalı ve bu suretle davacının hafta tatili alacağı belirlenmelidir...” belirtildiği üzere hafta tatili izninin işçinin dinlenme hakkına ilişkin olması sebebiyle, yasal düzenlemenin amacına aykırı şekilde hafta tatili izninin toplu olarak kullanılması mümkünde değildir.

4. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanunu’nun, 46’ncı maddesinde bu kanun kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önce 63’üncü maddeye göre belirlenen işgünlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmidört saat dinlenme (hafta tatili) verileceği belirtilmiştir. Yirmidört saat dinlenmenin haftanın pazar günü dışında başka bir gününde kullanılması mümkündür. Ancak işçinin hafta tatil-

3 Yargıtay 9.HD-E:2020/9026-K:2021/1796-T:21.01.2021

lerinde çalıştırılarak 24 saatlik dinlenme süresinin (hafta tatili) toplu halde kullanılması kanaatimce yasal düzenlemeye aykırıdır. İşçilere; tatil gününden önceki iş günlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmi dört saat dinlenme (hafta tatili) verilecektir. İşçinin hafta tatiline hak kazanabilmesi için bir haftalık süre içerisinde altı gün çalışmış olması gerekir. Ancak, iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi ile haftanın beş günü çalışma karşılığında hafta tatili verilebilir. Çalışmayan hafta tatili günü için işveren tarafından bir iş karşılığı olmaksızın o günün ücreti tam olarak ödenecektir. İşçinin tatil günü ücreti çalıştığı günlere göre bir güne düşen ücretidir. Fazla çalışma karşılığı olarak alınan ücretler, primler, işyerinin temelli işçisi olarak normal çalışma saatleri dışında hazırlama, tamamlama, temizleme işlerinde çalışan işçilerin bu işler için aldıkları ücretler ve sosyal yardımlar, hafta tatili için verilen ücretlerin tespitinde hesaba katılmaz. Toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmeleri ile işçilerin İş Kanunu ile tanınan hafta tatili hakkına aykırı hükümler konulamaz. Hafta tatili izni kesintisiz en az yirmidört saattir. Bunun altında bir süre haftalık izin verilmesi durumunda, usulüne uygun şekilde hafta tatili izni kullandığından söz edilemez.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

Sarper SÜZEK, İş Hukuku, Eylül 2021

Ercan AKYİĞİT, İş Hukuku, Ocak 2021

Cumhur Sinan ÖZDEMİR, Soru-Cevap ve İçtihatlı İş Mevzuatı Rehberi, Mayıs 2018

Yargıtay 7.HD-E:2015/44820-K:2016/4473-T:26.02.2016

Yargıtay 9.HD-E:2014/36973-K:2016/8527-T:06.04.2016

Yargıtay 9.HD-E:2020/9026-K:2021/1796-T:21.01.2021

ÇEVRESEL SORUNLARLA MÜCADELEDE ÇÖZÜM OLARAK SIFIR ATIK YAKLAŞIMI

Ceren ÖZCAN TATAR *

Atıksız Minimalist - Ekolojik Yaşam Anlatıcısı

Başarsoft Bilgi Teknolojileri A.Ş. - Ar-Ge Uzmanı

Eskişehir Teknik Üniversitesi Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri ABD. - Doktora Adayı

Son yıllarda doğa temelli yaşadığımız sorunlar git gide sıklaşmakta, uzamakta ve şiddetini artırmaktadır. Ülkemizde yaşanan mevsimsel kayma, yağış rejimindeki değişim, yazları şiddetli biçimde yaşanan yüksek sıcaklıklar sonucu ortaya çıkan ve büyük alanlarda etkili olan orman yangınları gibi iklimsel anomaliler, küresel ısınma kaynaklı iklim değişikliği sonucunda daha da tehlikeli hale gelmektedir. Bunlara ek olarak çözümünün doğada bulunamayacağı bir plastik kirliliği de yaratılmaktadır. Öyle ki, artık Büyük Okyanus'ta atık plastiklerden meydana gelen ve 8. Kıta olarak adlandırılan bir bölge bulunmaktadır (Tuna, t.y.). Ne yazık ki, başta iklim değişikliği olmak üzere, tüm bu çevresel sorunlar insan kaynaklıdır. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) tarafından düzenli olarak hazırlanan raporlarda da bu durum gözler önüne serilmektedir. 2021'de yayımlanan IPCC Çalışma Gru-

bu raporunda küresel ısınmaya insanların neden olduğunun tartışmasız bir gerçek olduğunun altı çizilmiştir (IPCC, 2021).

Dolayısıyla, bu durumun olumlu yönde değişebilmesi için mikro, mezo ve makro ölçeklerde gerekli politikaların benimsenip geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, günümüzde yürürlükte olan en kapsamlı politika belgesi 2015 yılında Paris'te gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nda (COP21) imzalanan, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 196 ülkenin taraf olduğu Paris İklim Anlaşması'dır. Paris İklim Anlaşması'nın en önemli özelliği taraf olan tüm ülkelerin katkılarına dayanacak bir sistem hazırlanmış olmasıdır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, t.y.). Hedeflenen net sıfır emisyon gibi hedeflere yönelik olarak, sözleşmeye taraf olan ülkeler Ulusal Katkı Beyanı sunmakta ve 5 yıllık periyotlarda bu beyanlara ilişkin raporlamalar hazırlanıp yeni

* Bu çalışma yazarın "Atıksız Yaşam: Değerlerini Yaşamının Yolu", Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2021, 112 s. (ISBN: 9786057764935) künyeli çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır. (cernozcan@gmail.com)

hedefler beyan edilmektedir. Türkiye de bu sözleşmenin bir tarafı olarak iklim değişikliği ile mücadelede politikalar geliştirmektedir. Bu kapsamda, çevre kirliliğini önlemek ve çevremizin ve doğanın korunmasını sağlamak ve iklim değişikliği etkileriyle mücadele etmek üzere 2021 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görev ve sorumlulukları yeniden düzenlenerek Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) kurulmuştur (ÇŞİDB, t.y.). Hem iklim değişikliğiyle mücadelede hem de çevrenin korunmasına yönelik atık yönetimi gibi konularda düzenleyici kamu otoritesi olarak rol almaktadır. Öte yandan, özellikle atıkların yönetimi konusunda sorumluluk hem Sıfır Atık Yönetmeliği hem de Atık Yönetimi Yönetmeliklerince yerel yönetimlere bırakılmıştır (Atık Yönetimi Yönetmeliği, 2015; Sıfır Atık Yönetmeliği, 2019).

Yerel yönetimlerin atık yönetimi konusu oldukça kapsamlı bir organizasyon gerektirir. Sıfır Atık Yönetmeliği'ne göre atıkların kaynağında ayrıştırılarak toplanması gerekmektedir (Sıfır Atık Yönetmeliği, 2019). Hem Yönetmelik doğrultusunda hem de Sıfır Atık Projesi kapsamında atıkların ayrı toplanması için belediyeler farklı çözümlere başvurmaktadır. Kimi kurumlar plastik, kâğıt, cam ve metal gibi ambalaj atıklarıyla pil, yağ, tekstil ve elektrikli-elektronik alet atıkları için bölümlenmiş bir kumbara yerleştirirken, kimi kurumlar ambalaj atıklarıyla organik atıklarını birbirinden ayırma yönünde çözümler geliştirmektedir. Ancak, çevresel kirliliğin önlenmesinde izlenmesi gereken tek adım atıkların ayrı toplanması değildir. Bu doğrultuda benimsenmesi gereken yaklaşım, yalnızca geri dönüşümü değil, diğer adımları da

içeren ve aşağıda açıklanmış olan sıfır atık yaklaşımıdır. Ancak çözümü tartışmanın öncesinde sorunu açık şekilde ortaya dökmekte fayda vardır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Belediye Atık İstatistikleri'ne bakıldığında, 2022 yılı için, kişi başı günlük ortalama atık miktarının 1,03 kilo olduğu, bunun yılda kişi başı 375,95 kg'a denk geldiği görülmektedir. 2022 yılı belediyelerin topladığı toplam atık miktarı ise 30,2 milyon tondur. ÇŞİDB'nin verilerine göre bu atıkların %65'i (19,7 milyon ton) yiyecekler, onların sapı, kabuğu, pamuk gibi kompost edilebilir organik atıklardan oluşmaktadır ancak hiçbiri kompost edilmemiştir (Sıfır Atık, t.y.; TÜİK, 2023). Söz konusu evsel atıkların geri kalanı geri/ileri dönüştürülebilir kâğıt, karton, metal, plastik gibi atıklardan oluşmasına rağmen yalnızca %12'si, yani 3,63 milyon tonu geri dönüştürülmüştür. 4 milyon ton atık düzenli ve/veya düzensiz atık depolama alanlarında ayrıştırılmadan depolanmıştır. 26 milyon ton atık ise lisanslı firmalarca ya işlenmiş ya da depolanmıştır (TÜİK, 2023). Öte yandan, açıkta, düzenli ya da düzensiz çöp depolama yöntemi, organik atıklar olması gerektiği gibi çürüyüp ayrışmasına engel olduğu için metan gazı üretimine, zehirli suların toprağa ve suya karışmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla, atıkların sıfır atık prensiplerince azaltılmaması ve uygun şekilde dönüştürülmemesi yalnızca toprak üstü kirliliğe değil, toprak altı ve su kaynaklarında da kirliliğe sebep olmaktadır.

Tüm bu sorunlarla mücadelede üst ölçekli politikaların, kararların ve kamu kurumları tarafından üstlenen rollerin

yanı sıra, alt ölçekte, bireyler tarafından da benimsenmesi gereken eylemler söz konusudur. Bu doğrultuda, sıfır atık yaklaşımı bireysel, kurumsal ve toplumsal olarak sebep olunan atık miktarını azaltmada en etkili stratejilerden biridir. Sıfır atıklı yaşam biçimi 5R'si olarak bilinen reddet, azalt, yeniden kullan, geri dönüştür ve çürüt basamakları (refuse, reduce, reuse, recycle, root) atıksız bir yaşamda izlenecek yolu tariflemektedir. Altı çizilmesi gereken önemli noktalardan biri, çoğunlukla atık yönetiminin tek basamağı gibi görülen geri dönüşümün sıfır atık yaklaşımındaki 5 adımın son adımlarından biri olduğudur. Geri dönüşüm öncesi atık azaltımına yönelik takip edilmesi gereken adımlar söz konusudur.

Bu adımların ilki ihtiyaç duyulmayan şeylerin reddedilmesidir. Temel olarak, istek ve ihtiyaçların ayrılması, reddetme adımının en önemli noktasını oluşturmaktadır. İsteklerin ihtiyaçlardan ayrılması, ihtiyaç dışı tüketimin ve bu tüketimin sebep olduğu kaynak israfının önüne geçilmesini sağlayacaktır. Örnek olarak eşantıyon ürünler, moda diye alınan eşyalar bu kategoride değerlendirilebilir. Bu basamakta, bireyleri kendi ihtiyaçlarını tanımak için sadeleşme sürecinden geçmeleri faydalı olabilir. Sadeleşme ile birlikte bireyler hem ihtiyaçlarını hem de bu ihtiyaçları hangi beğeniler ile karşıladıklarını anlayabilir, olası bir tüketim durumunda bu bilgiler ışığında, en az kaynak tüketimine sebep olarak ve kendi ihtiyaçlarını, beğenileri doğrultusunda karşılayabilecek tercihi yapabilecektir. İhtiyaç duyulmayan şeylerin baştan reddedilmesi, tüketilmeleri durumunda neden olunacak atıkların yanında, tüketilecek şeyin üretildiği süreçte kullanı-

lan hammadde, enerji ve su gibi üretim girdilerinin de israfının önüne geçerek dolaylı sebep olunan atıkların ve ekolojik ayak izinin önüne geçecektir.

İhtiyaç dışı tüketimlerin reddedilmesini takip eden ikinci basamak, reddedilemeyen şeylerin azaltılmasıdır. Her birey, hayatını devam ettirebilmek için yiyecek, barınma ve giyinme gibi temel tüketimlere sahiptir. Ancak, değişmeyen bu ihtiyaçların karşılanması sürecinde her birey farklı tercihler yaparak farklı ekolojik ayak izlerine sebep olmaktadır. Öte yandan, yapılacak bireysel tercihlerde ekolojik bakış açısı ile değerlendirme yapmak, önlenemeyen tüketimlerin çevresel negatif etkilerinin önüne geçilebilmesini ya da etkilerin azaltılmasını sağlayabilir. Örneğin, her birey giyinme ihtiyacı duyar. Giysi seçiminde polyester gibi petrol türevi tekstil ürünleri yerine organik pamuk ve bambu gibi tekstil ürünlerinin tercih edilmesi daha az su ve enerji harcanmasına neden olacaktır. Ek olarak, tekstil ürünlerinin yıkanması sürecinde karşılaşılan mikroplastik salma gibi tehlikeler de ortadan kalkacaktır. Ayrıca yine giysi örneği üzerinden gidilecek olursa, kaliteli ve dayanıklı ürünlerin tercih edilmesi, sık sık hasar alan alternatiflerine göre daha az kaynak tüketimine ve atık üretilmesine sebep olacaktır. Bireyler hayatlarının her aşamasında ihtiyaçlarını, yukarıda ele alındığı gibi, üretim ve atık süreçlerini göz önünde bulundurarak karşıladıklarında sonraki adımlarda yönetilmesi gereken daha az atığa sebep olacaklardır.

Buna ek olarak, bazı ihtiyaçlar doğrudan tüketim yerine kiralama ve ödünç alma gibi çözümler ile de karşılanabilir.

Yılda bir kere ihtiyaç duyulacak bir makine ya da giysi bir yapı marketten, bir ustan, bir abiye dükkanından kiralanabilir veya bir tanıdıktan ödünç alınarak ihtiyaç karşılanabilir. Böylece, yeni bir eşya için sebep olunacak tüketim tamamen ortadan kalkmış olur. Bu çözümlerin yanında, tek kullanımlık eşyaların yerine çok kullanımlık eşyaların tercih edilmesi büyük bir kaynak israfının önüne geçer. Özellikle tek kullanımlık poşetler yerine kumaş çantalar, bez keseler, saklama kapları gibi çözümler alışveriş sırasında bireylerin sebep olacağı tek kullanımlık plastiklerin önüne geçecektir. Ayrıca ambalajların da tek kullanımlık olduğunu unutmamak, kilo ile satılan açık ürünleri bireylerin kendi kese/kapları ile alışveriş yapması, daha sonra dönüşüme gidecek atıkların da önüne geçmesini sağlayacaktır. Tek kullanımlık sözde karton bardak ve tabaklar ve plastik kaşık-çatal yerine gerçek tabak, bardak ve çatal-kaşıklar kullanmak dönüşüm oranı ve ihtimali çok düşük olan bu gruptaki atıkların oluşmasına engel olacaktır.

Sıfır atık yaklaşımının reddetme ve azaltmayı takip eden üçüncü adımı yeniden kullanmaktır. Yeniden kullanma hem eşyaların tekrar tekrar kullanımını hem tamiri hem de ileri dönüşümünü kapsamaktadır. Önceki basamaklarda önü alınmamış tüketimler bu aşamada doğru yönetilirse atık olmalarının önüne geçilebilir. Sağlam ve sağlıklı bir şekilde üretilmiş gıda ambalajları atık olmadan önce defalarca saklama kabı gibi amaçlarla kullanılarak ambalajın oluşturacağı çevresel kirlilik engellenebilir. Bunun yanında, yeniden kullanmanın ilk adımı sahip olunan nesnelere bakımının iyi yapılıp uzun süre kullanılmasıdır. Bu du-

ruma araç sahipliği örneği verilebilir. Bireyler sahip oldukları taşıtların bakımlarını düzenli yaptıkları sürece taşıtları sorunsuz çalışacak ve fiziksel ve maddi kayıpların önüne geçecektir, bu yaklaşım pahada hafif şeyler de dahil, her tür nesne için geçerlidir. Sahip olunan nesnelere iyi bakılması, yerine yenilerinin konmasından daha az kaynak tüketimine ve atık üretimine sebep olacaktır.

Yeniden kullanmanın bir diğer aşaması ise tamir etmektir. Bireyler maddi değeri yüksek şeylerin tamiri konusunda gönüllü bir yaklaşım sergilese de, aynı durum maddi değeri düşük şeyler için geçerli değildir. Bir taşıt arızalandığında tamire götürülebilir, bir buzdolabı için tamirci çağırılabilir ancak söz konusu mutfak robotu gibi ekonomik açıdan yerine yenisi koyulması kolay bir şey ise zahmete değer görülmez ve değiştirme yolu daha çok tercih edilebilir. Ancak, bireylerin bu aşamada göz ardı ettikleri şey sadece zaman ve maddi kayıplara değil, doğal kaynaklar açısından da kaynak tüketimine sebep olduklarıdır. Fazladan ayrılacak bir süre ve emek hem maddi kayıpların hem de doğal kaynaklara ilişkin kayıpların önüne geçecektir.

Yeniden kullanmanın üçüncü aşaması ise ileri dönüşümdür. İleri dönüşüm, artık üretim amacına hizmet edemeyen ürünlerin farklı amaçla kullanılması için değişikliğe gidilmesi anlamına gelir. Günlük hayattan örnekler verilecek olursa, bir zeytinyağı tenekesinin ya da yoğurt kabının saksı yapılması da, eskiyen giysilerden temizlik bezi ya da kilim yapılması da ileri dönüşüm yapılması demektir. Burada temel amaç, doğacak bir ihtiyacı, halihazırda bireyin elinde olan

ancak artık kullanmadığı nesnelere ile karşılmasıdır. Böylece, yeni tüketimlerden kaynaklı kayıpların önüne geçilebilir.

Yeniden kullanmanın bir diğer aşaması ise ikinci el kullanımınıdır. Sahip olunan nesnelere tamir olmuyor ya da ileri dönüşümle karşılanamıyorsa bu durumda doğan ihtiyaç ikinci el bir ürün tercih ederek karşılamak mümkündür. Başkasının artık ihtiyacı olmadığı, haliyle saklanması için yer ve bakım gerektiren nesnelere, ihtiyaç duyan kişiler tarafından takas ya da alışveriş yöntemi ile elde edilirse tamamen yeni bir nesnenin sebep olacağı kaynak tüketiminin önüne geçilmiş olacaktır.

Yukarıda değinilen reddetme, azaltma ve yeniden kullanma aşamaları yönetilmesi gereken atık miktarını minimize edilmesini sağlayacaktır. Ancak yine de önüne geçilemeyen ambalaj ve diğer gruplarda atıklar meydana gelebilir. Bu durumda organik ve organik olmayan atıkları birbirinden ayrıştırarak kaynağından ayrı toplanması gerekmektedir. Organik atıkların kompostlanması konusu bir sonraki adımda tartışılacaktır. Ancak, öncelikle ambalaj ve diğer atık gruplarına ilişkin hususları belirtmek yararlı olacaktır.

Kâğıt, plastik, metal ve cam atıklar ambalaj atıkları olacak geçmektedir. Bu 4 tür atığın dönüşüm süreçleri farklılık göstermektedir ancak ortak olarak söylenecek bir noktaları vardır. Bu gruptaki atıkların %1'den fazla kirli olması dönüşüm süreçlerini sekteye uğratmaktadır. Bu nedenle atılan ambalaj atığının temiz olması önem teşkil etmektedir.

Kâğıt atıklarının ayrıştırılması suda bekletme, parçalama ve yeniden kâğıt fol-

ysu üretme şeklinde gerçekleşmektedir. Bu süreçte, kâğıdı oluşturan selüloz liflerinin kısa olmaması gerekir. Bu yüzden yaygın kanının aksine kâğıt havlu, peçete ve tuvalet kâğıdı gibi kısa lif yapısına sahip atıklar, ne yazık ki, geri dönüşmezler. Ayrıca ıslanıp top hale getirilmiş kâğıtlar makinalara zarar vermekte, yağlanmış kâğıt ve kartonlar da lifler yağa doymuş oldukları için suyla şişmemektedir. Bu da bu tür atıkların geri dönüşmemesine sebep olmaktadır. Bunlara ek olarak, kâğıt diye bilinen bardak ve tabaklar, içlerinde bulunan ve sızdırmazlık sağlayan ince plastik film tabakası nedeniyle kompozit atık grubundadır ve teorik olarak dönüşümü mümkün olsa da pratikte çok az oranda dönüşüme girmektedir.

Metal atıklar kavanoz kapakları, jilet bıçakları, konserveler gibi atıkları kapsamaktadır. Metaller teorik olarak yapıları bozulmadan sonsuz defa geri dönüşebilir. Eritilip yeniden kalıplanarak sürekli değerlendirilebilir. Bu nedenle, katı atık depolama sahaları yerine dönüşüme gitmeleri çok önemlidir. Çünkü dönüşüme gitmeyen her bir metal için yeni maden sahaları açılmak zorundadır ve bu durum doğal habitatların yok olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, metal atıkların kaynağından ayrı toplaması dolaylı zararların da önüne geçecektir.

Cam ambalaj atıkları da metallere benzer şekilde kalite kaybetmeksizin sonsuz kere geri dönüşebilen gruptadır. Camlarda dikkat edilmesi gereken nokta ise renkli ve renksiz camları birbirinden ayrı şekilde ayrıştırılması gerektiğidir. Aksi takdirde, renksiz cam üretilmesi için doğal silika kaynakları (kumul alanlar) tahrip edilmektedir.

Plastik ambalaj atıklarında ise süreçler diğer gruplara göre daha karmaşıktır. 7 grupta sınıflanan plastiklerin dönüşüm oranı en yüksek olan grubu 1. gruptaki polietilen tetraflatlar (PET), ancak bu gruptaki plastikler bile en fazla %20 oranında dönüşebilmektedir. Ki, plastik dönüşümünde polimer yapısından dolayı geri dönüşümden ziyade aşağı dönüşüm söz konusudur. Çünkü, bir PET şişe eritilip tekrar kalıplanarak plastik şişe olamamakta ya boya sanayinde pigment olarak ya da tekstilde polyester olarak değerlendirilmektedir. Diğer plastik grupları ele alınacak olursa, 3 (PVC) ve 7 (diğer) numaralı plastikler geri dönüşmemekte, 6 numaralı polistrenler %1,5 oranında, 4 numaralı LDPE'ler %2,2 oranında, 5 numaralı polipropilen (PP) %5, 2 numaralı HDPE ise %9,6 oranında geri dönüştürülebilmektedir. Bu da plastikler dönüşüme gitse dahi sebep oldukları kirliliğin tamamen önüne geçilemediği anlamına gelmektedir.

Ambalaj atıklarının dışında, tekstil, yağ, batarya, elektrikli elektronik alet atığı ve ilaçlar da geri dönüşüm için toplanan atık gruplarındandır. Bütün bu atıkların kaynağından ayrı toplaması, daha önce de altı çizildiği gibi yerel idarelerin sorumluluğundadır. Çoğu yerel idare bu konuda ortak kutuda bölmeli kumbaralar kullanmayı tercih etmektedir. Ancak, atık ilaçların zehirlenme riski taşımalarından kaynaklı olarak yalnızca seçili eczanelerin önlerindeki kilitli konteynerlerde toplanmasına izin verilmektedir. Atık ilaçlar yalnızca insan üzerine değil tüm hayvanlar, bitkiler ve toprak üzerinde zehirli, ya da iyi ihtimalle bakteri dirençli oluşturacak özellikler taşımaktadır. Bu nedenle tarihi geçen ilaçlar ayrı toplanarak imha edilmeleri gerekmektedir.

Tekstil atıkları yeniden tekstil sanayinde kullanılabilir malzemelerden oluşur. Ayrıca, iyi ihtimalle depolama sahalarına giden tekstil atıkları petrol türevi içerik içermeleri durumunda plastik kirliliğine katkı sağlarlar. Bu nedenle, uygun biçimde dönüştürülmeleri önem taşımaktadır. Bu kapsamda giysi kumbaraları tekstil atıkları için kullanılabilir. Giysi kumbaralarının üstünde de belirtildiği üzere, giyilmiş, kullanılmış, kötü ve/veya iyi haldeki tekstil atıkları bu kumbaralara atılabilir. Kumbaradan sorumlu kurum uygun ayrıştırmayı yaparak kullanılabilir durumdaki giysileri hayır amaçlı değerlendirip, kullanılamayacak durumda olanları dönüşüme göndermektedir.

Bitkisel yağ atıkları ise farklı risklere sahiptir. Bitkisel yağ atıkları kanalizasyon sistemine döküldüğünde, uygun arıtma sistemine sahip değilse doğal su kaynaklarına dökülmektedir. Yağların yapısı gereği suyun yüzeyinde durması özelliği, sucul yaşamın havadan gelecek oksijeni alamamasına neden olur. 1 litre bitkisel atık yağ, 1 milyon litre suyu kirlettiği göz önünde bulundurulacak olursa, atık yağları uygun ambalajlarda toplayıp yağ kumbaralarına iletmek, sabun ve/veya biyodizel olarak değerlendirilmesini sağlayarak çevre kirliliğinin de önlenmesine katkıda bulunur.

Atık piller de ilaç ve yağlar gibi çevre açısından risk taşıyan, yoğun kimyasal içeren, tüm hayvanlarda toksik etkiye sahip atıklardır. Pillerin içerisinde cıva, kadmiyum, kurşun, çinko, mangan, litium, demir, nikel, kobalt gibi ağır metaller bulunmaktadır. Piller doğaya ya da çöpe bırakıldığında bu ağır metaller toprağa ve sulara karışmaktadır. Bu

topraktan beslenen bitkiler, o bitkilerle beslenen hayvanlar, sudan beslenen tüm canlılar bu ağır metalleri bünyelerine almaktadır. Bir küçük kalem pil bile 4 m³ toprağı zehirleyip o toprakta artık üretim yapılamaz, beslenilemez hale getirebilir. Atık pillerin bitki, hayvan ve su yoluyla insana ulaşan zehirleri insanlarda nörolojik bozukluklara, merkezi sinir sistemi hastalıklarına, kalp damar hastalıklarına, doku tahribine, kansere, böbrek, mide, karaciğer hastalıklarına ve sakat doğumlara sebep olduğu belirlenmiştir. Hatta kimi zaman bu zehir miktarı öldürücü boyutlara ulaşabilmektedir. Bu sebeple pilleri doğaya bırakmak yerine atık pil toplama kutularına ulaştırmak gerekir. Pillerin atık toplama merkezleri yağlardan ve ilaçlardan daha yaygındır. Teknoloji mağazalarında ve bazı zincir marketlerde atık pil toplama noktalarına kolayca ulaşılabilir. Ek olarak, kullan at piller yerine şarjlı pillerin tercih edilmesi hammadde kullanımı açısından da daha tasarrufludur.

Elektrikli ve elektronik eşya (EEE) dönüşümü pillerdeki gibi cıva, kurşun, kadmiyum gibi ağır metaller içerdiği için çevre açısından çok risk taşımaktadır. Ancak bunun yanında, farklı bir öneme daha sahiptir. EEE üretilirken devrelerde kullanılan bakır, alüminyum, gümüş, çelik, kalay ve altın gibi hammaddeler geri dönüştürülmeyip çöp depolama alanlarına gönderilirse, yeni EEE için daha fazla maden alanı açılarak doğa tahrip edilmesine neden olunacaktır. Öte yandan, EEE söz konusu kıymetli metaller yeni EEE üretiminde kullanılabilir. EEE atıklarının dönüşümü için hem belediyeler hem EEE üreticileri hem de teknoloji mağazaları toplama merkezi oluşturmaktadır. Ayrıca

Elektronik Atıkların Geri Dönüşümünü Destekleme Derneğı (EAGD) gibi kurumlar da dönüşümü farklı kampanyalar ile desteklemektedir.

Ambalaj ve diğer atıkların dönüşümünde bu aşamaların takip edilmesi sonucunda geriye yalnızca organik atıklar kalacaktır. Organik atıkların dönüşüm süreçleri ise çürütme, bir diğer adıyla kompostlama olarak anılmaktadır. Kompost organik artıkların gübreleştirilmesi sürecidir, topraktan aldıklarımızı toprağı geri vermek olarak da değerlendirilebilir. Kompost, daha genel bir açıklama ile, evlerdeki yiyecekten, kartona, doğal tekstilden, tırnaktan tüye organik maddelerdeki besinleri kontrollü bir şekilde geri dönüştürüp toprağı geri kazandırmaktır. Bu, doğada yere dökülen yaprakların, ölen hayvanların bedenlerinin mikroorganizmalar tarafından parçalanarak toprağı karışması sürecinin kontrollü bir ortamda tekrarlanması olarak görülebilir.

Konvansiyonel tarımla, şehirleşmeyle, ormansızlaşmayla fakirleşen toprağı ve insanlar dâhil toprakla yaşayan tüm canlıların ortak besinleri olan azot, potasyum, karbon, fosfor, kalsiyum ve magnezyum gibi temel besinler, organik artıklar çöp sahalarına gönderildiğı için artık toprağı dönememektedir. Dolayısıyla, toprak organik madde bakımından fakirleşmektedir. Bu nedenle, toprağı suni-fenni gübreler ve tarımsal zehirlerle zenginleştirmeye çalışmak yerine kompost ile kendi malzemesini geri kazandırılabilir. Kompost, toprağı besinlerini düzenli ve yavaş olarak kazandırmakla kalmaz, faydalı böcekleri ve mikroorganizmaları besler ve barındırır, toprak yapısını iyileştirip su tutmasını sağlar, pH

derecesini ayarlar ve bitki kökleri için yer açar böylece erozyonu da engeller. Ayrıca toplumsal anlamda tasarruf yapmayı ve yeni sosyal ağlar geliştirmeyi de sağlar. Bireysel olarak ise zaman içinde kurulacak balkon/bahçe bostanla bireyin kendisine yetmesini ve tasarrufu sağlayacaktır.

Ev tipi kompostlar temel olarak 4 başlıkta incelenebilir: soğuk, sıcak, bokashi ve solucan kompostu.

Soğuk ve sıcak kompost, toprakla ilişki içinde olan, topraktan mikroorganizmalar ve solucanlar gibi çürütücülerden destek alırken, kompost suyunu toprağa bırakan dolayısıyla daha çok dış mekânlarda tercih edilen yöntemlerdir. Soğuk komposta farklı kaynaklarda mezofilik, anaerobik, oksijensiz, yavaş ya da bakımsız kompost isimleriyle, sıcak komposta ise termofilik, aerobik, oksijenli, hızlı ya da bakımlı kompost isimleriyle denk gelebilirsiniz. Daha açık sistemler olmaları, her ikisinde de karbon-azot (30:1) dengesinin önemli olması gibi sebeplerle benzerlik göstermektedirler. Soğuk kompost daha az uğraş gerektiren ama daha yavaş ilerleyen bir süreçken, sıcak kompost ise oksijen ve neme ihtiyaç duyan, tek seferde kurulması gereken, kurduktan belli bir süre sonra düzenli karıştırıp havalandırılması gereken, yani ilgi isteyen bir yöntemdir. İki yöntemde de evden çıkan yiyecek artıkları tek başına yeterli olmaz genelde, karbon zengini kuru yaprak, ot, talaş gibi kahverengi atıklara da ihtiyaç duyulur.

Bokashi kelimesi Japonca 'fermente edilmiş organik madde' anlamına gelmektedir. Bu arada soğuk ve solucan kompostundan farklı olarak, Bokashi kompostu oksijensiz ortamda gerçekleş-

mektedir. Bokashi kompostu için hava almayan ve tabanında musluğu bulunan bir kova, süzgeç görevi görecek bir saksı tabağı ve onu yükseltmek için ayaklar, yararlı mikroorganizmalar ile dolu 1:100 oranında seyreltilmiş laktoserum ve talaş/karton ya da Bokashi kepeği gereklidir. Bokashi kompostu ortalama bir ende 15 günde dolacaktır. Kutu dolduktan sonra 15 gün boyunca kompost kapağı açılmamalı, 15 günün sonunda asidini bırakması için 30 cm derinliğinde toprağa gömülmeli ve 30 gün boyunca dinlendirilmelidir. Daha sonra gömüldükleri zeminin yüzeyine ekim-dikim yapılabilir.

Vermikompost yani solucan kompostu Kırmızı Kaliforniya Solucanı (*Eisenia fetida*) ile yapılmaktadır. 2-3 katlı bir solucan kompostu kutusu/yuvasında solucanların kaçamayacağı ancak rahat edebilecekleri bir ortamda solucan gübresi üretmeleri sağlanmaktadır. Dikkat edilmesi gereken noktaların birincisi solucanlara kurulacak evin zemininde çok ihtiyaç duyacakları karbonu karşılamak amacıyla kahverengi malzemelerden yapılmalı, örnek verilecek olursa, gazete kâğıtları, kartonlar ve oluklu mukavvalar değerlendirilebilir. Solucan kompostu kutusunun sıcaklığı oda ısısında olmalı, nemli bir ortam sağlanmalıdır. Diğer önemli dikkat edilmesi gereken konu solucanların uygun miktarda beslenmesidir. Yaklaşık olarak yarım kilo solucan için iki su bardağı artık verilebilir. Atık içeriği çiğ sebze ve meyvelerden oluşabilir ancak narenciye, pişmiş ve yağlı yemekler ve et, süt ürünleri verilmemelidir.

Bireylerin yukarıda detayları verilen reddet, azalt, yeniden kullan, geri dönüş-

tür ve çürüt adımlarını takip edebilmele-ri için uygun düzenin kamu idarelerince sağlanabilmesi gerekmektedir. Ambalajsız alışveriş yapılabilecek mağazalar, takas, ikinci el ve bağış için festival ve şenlik gibi uygun aktiviteler, tamir ve dönüşüm atölyeleri, yerel çiftçi pazarları, kompostların çevre çiftliklere dağıtılabilmesi ya da uygun gömme alanlarına taşınabilmesi için uygun bir ağ gibi çözümlerin kamu eliyle vatandaşlara sağlanması, yalnızca ambalaj atıklarının kaynağından ayrı toplanması için uygun konteyner bırakılmasından daha etkili olacaktır. Bunun yanında, yerel idarelerin meslek edindirme ve eğitim çalışmaları kapsamında bireylere sıfır atık prensiplerini aktarması da bütüncül bir yaklaşım için önem arz etmektedir. Çevresel sorunlarda mücadelede sıfır atık yaklaşımı benimsenmesi önemlidir. Ancak bu sorumluluğun yalnızca bireylere yüklenmemesi, mikro ölçeği destekleyecek şekilde yerel ve merkezi idare tarafından da mezo ve makro çözümlerin, bireylere destek sağlayacak şekilde yapılandırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Atık Yönetimi Yönetmeliği, 29314 Sayılı Resmi Gazete (2015).

ÇŞİDB. (t.y.). *Tarihçemiz—T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.*

Geliş tarihi 09 Aralık 2023, gönderen <https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012>

IPCC. (2021). Summary for Policy-makers. İçinde *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (ss. 3-32). IPCC. DOI:10.1017/9781009157896.001

Sıfır Atık. (t.y.). *Organik Atık*. Sıfır Atık. Geliş tarihi 09 Aralık 2023, gönderen <https://sifiratik.gov.tr/organik-atik>

Sıfır Atık Yönetmeliği, 30929 Sayılı Resmi Gazete (2019).

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). *Paris Anlaşması. GİRİŞİMCİ VE İNSANİ DİŞ POLİTİKA*. Geliş tarihi 09 Aralık 2023, gönderen <https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa>

Tuna, B. (t.y.). *Türkiye'nin iki katı olan bu dev ada hiç kimsenin ve herkesin*. Sıfır Atık. Geliş tarihi 09 Aralık 2023, gönderen <https://sifiratik.gov.tr/kutuphane/haberler/turkiye-nin-iki-kati-olan-bu-dev-ada-hic-kimsenin-ve-herkesin>

TÜİK. (2023). *Belediye Atık İstatistikleri*. TÜİK Veri Portalı. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=119&locale=tr>

AFET DİRENÇLİ KENTLER İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR ALTYAPI

Prof. Dr. Alper ÇABUK *

Özet

Bu makale, afet yönetimi sürecinin farklı aşamalarını ve sürdürülebilir altyapının bu süreçteki rolünü ele almaktadır. Afet yönetiminin risk azaltma ve zarar önleme aşamasında, yerel ve merkezi yönetimler ve uzman ekipler, altyapıyı güçlendirmek ve riskli bölgeleri belirleyerek inşaat standartlarını iyileştirmek için çaba sarf eder. Hazırlık sürecinde, toplumlar acil durum planlarına ek olarak düzenli tatbikatlar ve bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek insanların hazırlıklı olmalarını sağlar. Acil durum ekipleri, eğitimli personel ve gerekli ekipmanla donatılarak afet anında hızlı bir tepki verme kabiliyetini güçlendirir. Müdahale aşamasında, afet bölgesine koordineli bir şekilde yardım gönderilir. Acil durum ekipleri, kurtarma operasyonlarına liderlik eder ve mağdurlara temel ihtiyaçları olan destek sağlar. İletişim sistemleri etkin bir şekilde kullanılarak, yardım ekipleri arasında koordinasyon sağlanır ve kaynakların etkili bir şekilde dağıtılması sağlanır. İyileştirme süreci, afetin etkilerini en aza indirme ve toplumun normal yaşamına dönme çabalarını içerir. Hasarın onarılması, altyapının yeniden inşa edilmesi ve mağdurlara destek sağlanması, toplumun birlikte yeniden yükselmesini sağlar. Ancak bu süreçte afet yönetiminin afet öncesindeki risk önleme ve zarar azaltma, hazırlık aşamalarında yeterince etkili çözümler üretilmediyse, afet yönetiminin afet sonrası müdahale, iyileştirme aşamalarında başarılı olunması pek mümkün değildir. Sürdürülebilir altyapı, yapıların ve altyapı sistemlerinin dayanıklılığını artırarak doğal afetlere karşı riski azaltır. Doğru malzeme seçimi, mühendislik standartlarının yükseltilmesi ve dayanıklı inşaat uygulamaları, afetlerin etkilerini en aza indirme potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda, çevresel sürdürülebilirlik prensiplerine dayanarak afet sonrası çevresel

* TAPLAK -Tasarım ve Planlama Akreditasyon Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

zararları minimize etmeyi ve toplumları çevresel etkilerden koruma kapasitesini güçlendirmeyi amaçlar. Bu bakımdan sürdürülebilir altyapı uygulamaları dirençli ve sürdürülebilir kentlerin temel taşıdır.

Bu makalede, sürdürülebilir altyapının afet yönetimi sürecindeki kilit rolünü vurgulayarak, risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarında nasıl etkili olduğunu açıklamaktadır. Sürdürülebilir altyapı, modern teknolojileri entegre ederek hızlı müdahaleyi destekler ve afet anında etkili iletişimi sağlar. Ayrıca sürdürülebilir altyapı sistemlerinin kritik altyapının afetlerden etkilenme düzeyini minimize etmesi nedeniyle acil durum ekiplerinin olay yerine hızla ulaşmasını ve mağdurlara daha etkili yardım sağlamasını mümkün kılar, afet sonrasında enerji, su, atık su, sağlık, ulaşım vb kritik altyapının kullanılması imkanlarını artırır.

Özetle bu makalede ayrıca, sürdürülebilir altyapının afet yönetimi stratejilerindeki rolünü vurgulayarak toplumların afetlere karşı daha dirençli hale gelmelerini ve afet sonrası toparlanma sürecini hızlandırmalarını sağladığını ifade etmektedir.

Anahtar Sözcükler:

Mekansal Planlama, Afet Yönetimi, Sürdürülebilir Altyapı, Kritik Altyapı, Risk Azaltma ve Zarar Önleme, Hazırlık, Dirençlilik, Çevresel Sürdürülebilirlik

GİRİŞ

Afet yönetimi, toplumları beklenmeyen afetlere karşı koruma ve iyileştirme amacı taşıyan kapsamlı bir süreçtir. İlk aşama olan risk azaltma ve zarar önleme, potansiyel tehlikelerin değerlendirilmesi ve önleyici önlemlerin alınmasıyla gerçekleşir. Toplum, deprem, sel ve yangın gibi olası tehlikelere karşı bilinçli bir şekilde önlem alarak riski en aza indirmeye çalışır. Hazırlık aşaması, olası afetlere karşı toplumun bilinçlenmesini sağlar. Afet planları oluşturularak, acil durum ekipleri ve malzemeleri hazırlanır. Eğitim programları aracılığıyla, insanlar doğru hareket etmeyi ve afet anında güvende kalmayı öğrenir. Müdahale aşaması, bir afet meydana geldiğinde hızlı ve koor-

dine bir tepki verilmesini içerir. İtfaiye, sağlık ekipleri ve kurtarma birimleri, afet bölgesine yönlendirilir ve mağdurlara yardım etmek için mobilize olur. Bu aşamada hızlı müdahale, hayat kurtarabilir ve afetin etkilerini azaltabilir. İyileştirme süreci, afetin ardından toplumun normal yaşamına dönmelerini hedefler. Hasar tespiti yapılır ve yeniden yapılanma çalışmaları başlatılır. Mağdurlara psikososyal destek sağlanarak, travmanın etkileri en aza indirilir ve toplumun dirençliliğini güçlendirilir.

Afet yönetimi, toplumların dirençliliğini artırarak, afetlerle başa çıkma kapasitelerini güçlendirir ve olası zararları en aza indirme hedefini taşır. Bu süreç, koordinasyon, eğitim ve sürekli gelişim

gerektiren bir döngüdür, çünkü afetler kaçınılmazdır ancak etkileri önceden planlama ve hazırlıkla azaltılabilir.

Afet yönetiminin risk azaltma ve zarar önleme aşamasında, yerel yönetimler ve uzman ekipler, altyapıyı güçlendirmek ve riskli bölgeleri belirleyerek inşaat standartlarını iyileştirmek için çaba sarfeder. Bu, depremler, sel ve diğer doğal afetlerin etkilerini en aza indirme amacıyla yönelik stratejik adımları içerir. Hazırlık sürecinde, toplumlar acil durum planlarına ek olarak düzenli tatbikatlar ve bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek insanların hazırlıklı olmalarını sağlar. Acil durum ekipleri, eğitimli personel ve gerekli ekipmanla donatılarak afet anında hızlı bir tepki verme kabiliyetini güçlendirir. Müdahale aşamasında, afet bölgesine koordineli bir şekilde yardım gönderilir. Acil durum ekipleri, kurtarma operasyonlarına liderlik eder ve mağdurlara temel ihtiyaçları olan destek sağlar. İletişim sistemleri etkin bir şekilde kullanılarak, yardım ekipleri arasında koordinasyon sağlanır ve kaynakların etkili bir şekilde dağıtılması sağlanır. İyileştirme süreci, afetin etkilerini en aza indirme ve toplumun normal yaşamına dönme çabalarını içerir. Hasarın onarılması, altyapının yeniden inşa edilmesi ve mağdurlara destek sağlanması, toplumun birlikte yeniden yükselmesini sağlar. **Afet yönetimi, sürekli bir öğrenme ve gelişme sürecidir. Her afet, mevcut sistemlerin ve stratejilerin gözden geçirilmesine ve iyileştirilmesine olanak tanır.** Bu sayede, toplumlar gelecekteki afetlere daha etkili bir şekilde hazırlıklı olabilir ve olası zararları en aza indirebilirler.

Kahramanmaraş depreminden öğ-

renmemiz gereken en temel sonuç, afetler açısından kritik altyapı açısından riski azaltmadan ve zararı önlemeden ne müdahale aşamasında ne de iyileştirme şamasında başarı elde edemezsiniz. Bu bakımdan afetlere karşı kritik altyapıyı dirençli hale getirmek temel konulardan biri olmalıdır.

3. DİRENÇLİ KENTLER VE ALTYAPI SİSTEMLERİ

Dirençli kentler ve altyapı sistemleri, günümüzde giderek artan doğal afet riskleri ve diğer acil durumlar karşısında toplumların güvenliğini ve dirençliliği sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, **kritik altyapı ve sürdürülebilir altyapı kavramları, afet yönetimi açısından önemli bir stratejik yaklaşımlar sunmaktadır.** Bu bölümde, kritik altyapı unsurlarının hayati önemini vurgulayarak, sürdürülebilir altyapının bu unsurlara entegrasyonunun toplumların afetlere karşı direncini nasıl artırabileceğini incelemektedir.

3.1. Kritik Altyapı

Kritik altyapı, afetler açısından hayati öneme sahip olan altyapı sistemlerini ifade eder. **Sürdürülebilir altyapı prensipleri, kritik altyapı projelerine entegre edildiğinde, afet yönetimi açısından önemli avantajlar sağlayabilir. Kritik altyapı, toplumun güvenliğini sağlamak ve korumak için hayati öneme sahiptir.** Elektrik, su, ulaşım ve iletişim gibi temel altyapı sistemleri, acil durum müdahalelerinin etkili bir şekilde yönetilmesi için kritik rol oynar. Kritik altyapı, ekonominin devamlılığı için gereklidir. Bu altyapı sistemlerinin etkili bir şekilde çalışması, ticaretin devam etmesini, iş süreçlerinin sürmesini ve ekonomik sta-

bilitenin korunmasını sağlar. Sağlık hizmetleri, finansal kurumlar ve diğer kritik altyapı unsurları, toplumun refahını güvence altına alır. Bu sistemlerin düzgün çalışması, toplumun ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynar. Kritik altyapı, afet sonrası toparlanma sürecinde kilit bir rol oynar. Hızlı ve etkili bir şekilde çalışan kritik altyapı, topluluğun normale dönme sürecini hızlandırabilir. Kritik altyapının dayanıklı ve afetlere dirençli hale getirilmesi, toplumların hem afetlere daha hazırlıklı olmasına hem de afet sonrası etkilerle daha etkili bir şekilde başa çıkmasına olanak tanır. Bu, sürdürülebilir kalkınma ve dayanıklılık amacıyla bütünsel bir yaklaşımın benimsenmesini gerektirir.

Kritik altyapı, afet riski yüksek olan bölgelerde modern yaşamın işleyişinde ve dayanıklılığında temel bir rol oynayan ve afet durumlarında özel bir öneme sahip olan altyapı sistemleri olarak, bir toplumun güvenliği, sağlığı, iletişimi ve ekonomik devamlılığı için temel bileşendir. Elektrik santralleri, enerji iletim hatları ve enerji dağıtım merkezleri gibi enerji altyapısı, bir toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamak için kritik öneme sahiptir. Elektrik kesintileri, birçok diğer kritik altyapı unsuru üzerinde derin etkilere neden olabilir. Temiz su temini ve atık su arıtımı, sağlık ve hijyen açısından kritik öneme sahiptir. Doğal afetler, bu altyapıyı ciddi şekilde etkileyebilir ve su temini ile atık su arıtımında sorunlara yol açabilir. Yollar, köprüler, demiryolları, hava limanları ve limanlar gibi ulaşım altyapısı, acil durumlarda tahliye, kurtarma operasyonları ve malzeme taşıma gibi önemli rolleri üstlenir. Telekomünikasyon sistemleri, haber-

leşme ve acil durum iletişimi için kritik altyapıdır. Doğal afetler, iletişim hatlarını keserek acil durum müdahalelerini zorlaştırabilir. Hastaneler, sağlık merkezleri ve acil sağlık hizmeti sunan kurumlar, afet durumlarında büyük bir yükü üstlenir. Bu nedenle, sağlık hizmetleri altyapısı kritik öneme sahiptir. Bankalar, finans kurumları ve diğer mali kuruluşlar, ekonomik devamlılığı sağlamak adına kritik altyapı unsurlarıdır. Bu kurumlar, afetler sırasında ekonomik daralmaları önlemek ve topluluğun finansal dayanıklılığını korumak için önemlidir.

Bu kritik altyapı unsurları, afet yönetimi stratejilerinde öncelikli olarak ele alınır ve çeşitli önlemler alınarak daha dayanıklı hale getirilmeye çalışılır. Bu çabalar, toplulukların afetlere daha etkili bir şekilde yanıt vermesine ve afet sonrası toparlanma sürecini hızlandırmasına yardımcı olabilir.

3.2. Sürdürülebilir Altyapı

Sürdürülebilir altyapı, çevresel, ekonomik ve sosyal faktörleri dikkate alarak, uzun vadeli dayanıklılığı ve dirençliliği, sürdürülebilirliği hedefleyen, çeşitli beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla planlanan, tasarlanan, inşa edilen ve işletilen altyapı sistemleridir. Sürdürülebilir altyapı projeleri genellikle enerji verimliliği, afet dirençliliği, doğal kaynakların etkin kullanımı, afet dirençliliği, çevre dostu malzemelerin tercihi ve toplumsal katılım gibi prensiplere dayanır. Sürdürülebilir altyapı, afetlere karşı direnci ve dayanıklılığı artırabilir. Çevresel sürdürülebilirlik prensipleri doğrultusunda yapılan altyapılar, doğal afetlerin etkilerine karşı daha dayanıklı olabilir. Örneğin, depreme dayanıklı ya-

pılar, sel riski azaltılmış köprüler ve enerji verimli altyapılar, afet durumlarında daha iyi performans gösterebilir.

Sürdürülebilir altyapı, afetlere karşı direnci ve dayanıklılığı artırabilir. Çevresel sürdürülebilirlik prensipleri doğrultusunda yapılan altyapılar, doğal afetlerin etkilerine karşı daha dayanıklı olabilir. Örneğin, depreme dayanıklı yapılar, sel riski azaltılmış köprüler ve enerji verimli altyapılar, afet durumlarında daha iyi performans gösterebilir.

Sürdürülebilir altyapı ve afet yönetiminin iç içe geçen rolü, özellikle risk önleme ve zararı azaltma aşamasında ön plana çıkmaktadır. Zira, **sürdürülebilir altyapı sistemlerinin planlanması ve uygulanması, afet yönetimi sürecinde risk önleme ve zarar azaltma açısından kritik bir öneme sahiptir. Sürdürülebilir altyapı, yapıların ve altyapı sistemlerinin dayanıklılığını artırarak doğal afetlere karşı riski azaltır.** Doğru malzeme seçimi, mühendislik standartlarının yükseltilmesi ve dayanıklı inşaat uygulamaları, afetlerin etkilerini en aza indirme potansiyeline sahiptir. Çevre dostu inşaat ve altyapı tasarımı, çevresel sürdürülebilirlik prensiplerine dayanır. Bu, afet sonrası çevresel zararları en aza indirme ve toplumları çevresel etkilerden koruma kapasitesini güçlendirme fırsatı sunar. Sürdürülebilir altyapı, kriz anlarında etkili iletişimi destekleyen modern teknolojileri entegre ederek hızlı müdahaleyi sağlar. Bu, acil durum ekiplerinin olay yerine hızla ulaşmasını ve mağdurlara daha etkili yardım sağlamasını mümkün kılar. Sürdürülebilir altyapı projeleri, toplumun afetlere karşı bilinçlenmesini artırır. Toplumun katılımını teşvik eden, afet

hazırlık eğitimleri ve farkındalık kampanyaları, insanların doğru ve güvenli tepkiler vermelerine yardımcı olur. Sürdürülebilir altyapı sistemleri, risk önleme ve zarar azaltma stratejilerinin temelini oluşturur. Doğru planlama ve uygulama ile, toplumlar hem afetlere karşı daha dirençli hale gelir hem de afetlerin olası etkilerini en aza indirmek için güçlü bir temel oluştururlar.

Sürdürülebilir altyapı sistemleri, afet yönetiminin hazırlık aşamasında da kritik bir rol oynar. Bu önemli etkileşim, dayanıklılık, kaynak kullanımı ve çevresel sürdürülebilirlik gibi faktörlerle birleşir, afetlere karşı toplumların hazır olmasını güçlendirir. Sürdürülebilir altyapı, afetlere karşı yapıların dayanıklılığını artırabilir. **Yapı malzemeleri, inşaat teknikleri ve altyapı tasarımları, depremler, seller ve diğer afetlerle başa çıkma kapasitesini artırabilir. Bu, afet anında hasarın minimize edilmesini ve olası kayıpların azaltılmasını sağlar. Sürdürülebilir altyapı planlaması, çevresel faktörleri göz önünde bulundurarak afetlere karşı toplumların hazırlıklılığını artırabilir.** Doğal kaynakları daha etkili bir şekilde kullanma ve atık üretimini minimize etme stratejileri, çevresel sürdürülebilirlik prensiplerini benimseyen altyapı sistemlerini oluşturur. Sürdürülebilir altyapı, iklim değişikliği gibi uzun vadeli riskleri de hesaba katar. Planlamada kullanılan stratejiler, gelecekte beklenen çevresel değişikliklere uyum sağlama amacını taşır. Bu, afetlerin sıklıkla etkilediği alanlarda uzun vadeli direnç ve adaptasyon sağlar. Bu etkenler bir araya geldiğinde, sürdürülebilir altyapı sistemleri, afet yönetiminin hazırlık aşamasında toplumların daha etkin bir

şekilde hazırlıklı olmalarına ve afetlere karşı daha dayanıklı bir konumda olmalarına yardımcı olur. Bu birleşim, sadece afet anında değil, aynı zamanda afet sonrası iyileşme sürecinde de toplumların daha hızlı ve etkili bir şekilde toparlanmalarına katkıda bulunur.

3.3. Kritik Altyapı ve Sürdürülebilirlik İlişkisi

Sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı birbirini tamamlayan kavramlardır. Sürdürülebilirlik prensiplerinin kritik altyapı projelerine entegre edilmesi, toplumların afetlere karşı direncini artırabilir, çevresel etkileri minimize edebilir ve uzun vadeli dayanıklılığı güçlendirebilir. Bu, daha sağlam ve sürdürülebilir topluluklar oluşturmak için önemli bir adımdır. Sürdürülebilirlik prensiplerinin kritik altyapıya entegre edilmesi, çeşitli avantajları beraberinde getirir. Bu avantajlar şu şekilde sıralanabilir:

- Sürdürülebilir altyapı, çevre dostu malzemelerin kullanılması, enerji verimliliği ve atık azaltımı gibi unsurları içerir. Bu çevresel sürdürülebilirlik, afetler sonrası çevresel etkilerin en aza indirilmesine katkı sağlar.
- Sürdürülebilir altyapı, iklim değişikliği ve diğer uzun vadeli riskleri göz önünde bulundurarak planlanır. Bu, kritik altyapının gelecekteki değişimlere ve tehlikelere uyum sağlamasına yardımcı olabilir.
- Sürdürülebilirlik prensipleri, toplumsal katılım ve farkındalığı teşvik eder. Bu, kritik altyapının tasarımından, inşasına ve işletil-

mesine kadar toplulukların sürecine dahil edilmesini sağlar, böylece daha etkili çözümler üretilir.

- Sürdürülebilir altyapı, afetlere karşı dirençli ve dayanıklı olma potansiyeli taşır. Bu, kritik altyapının afet durumlarında daha güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde işlemesine yardımcı olabilir.
- Sürdürülebilir altyapı, enerji verimliliği ve doğal kaynakların etkin kullanımı konularında odaklanır. Bu prensipler, kritik altyapının enerji tasarrufu yapmasına ve doğal kaynakları daha etkin bir şekilde kullanmasına olanak tanır.

Sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı arasındaki ilişki, birbirini tamamlayan kavramlar olarak öne çıkar. **Sürdürülebilirlik prensiplerinin kritik altyapı projelerine entegre edilmesi, toplumların afetlere karşı direncini artırabilir, çevresel etkileri minimize edebilir ve uzun vadeli dayanıklılığı güçlendirebilir. Bu entegrasyon, daha sağlam ve sürdürülebilir topluluklar oluşturmak için önemli bir adımdır.**

Çevresel sürdürülebilirlik açısından, sürdürülebilir altyapı çevre dostu malzemelerin kullanılması, enerji verimliliği ve atık azaltımı gibi unsurları içerir. Bu, afetler sonrası çevresel etkilerin en aza indirilmesine katkı sağlar. Ayrıca, iklim değişikliği ve diğer uzun vadeli riskleri göz önünde bulundurarak planlanan sürdürülebilir altyapı, kritik altyapının gelecekteki değişimlere ve tehlikelere uyum sağlamasına yardımcı olabilir.

Sürdürülebilirlik prensiplerinin kritik altyapıya entegrasyonu, toplumsal katılım-

mı ve farkındalığı teşvik eder. Bu, kritik altyapının tasarımından, inşasına ve işletilmesine kadar toplulukların sürece dahil edilmesini sağlar, böylece daha etkili çözümler üretilir. Ayrıca, sürdürülebilir altyapının afetlere karşı dirençli ve dayanıklı olma potansiyeli, kritik altyapının afet durumlarında daha güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde işlemesine yardımcı olabilir.

Özetle, sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı arasındaki bu bağlantı, toplumların daha güvenli, dirençli ve çevresel etkileri minimize etme kapasitesini artıran bir işbirliği sağlar. Bu prensiplerin bir araya gelmesi, gelecek nesillere daha sürdürülebilir bir çevre bırakma hedefine ulaşmada kritik bir rol oynayabilir.

4. SONUÇLAR

Bu makalede, afet dirençli kentler için sürdürülebilir altyapının önemini vurgulamakta ve afet yönetimi sürecinde risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarının sürdürülebilir altyapıyla ilişkilendirilmesiyle, yerel yönetimlerin ve uzman ekiplerin kritik altyapıyı güçlendirmek için çabalarının ne derece önemli olduğu ortaya konulmuştur.

Ülkemizdeki yaygın uygulamalarda afet yönetimi sürecinde, acil durum planları, düzenli tatbikatlar ve bilinçlendirme kampanyaları gibi önlemlerle toplumların hazırlıklı olması sağlanmaktadır. Oysa ki, bu uygulamalar önemli olmakla birlikte yeterli değildir. Başta Kahramanmaraş depremleri olmak üzere son yıllarda yaşadığımız afetler bu olguyu pekiştirmiştir. Sürdürülebilir altyapının, yapıların ve bu çerçevede, bu makalede sürdürülebilir altyapı sistemlerinin doğal afetlere karşı

direncini artırarak riski azalttığı vurgulanmaktadır. Sürdürülebilirlik prensiplerinin kritik altyapıya entegrasyonu, çevresel dayanıklılık, uzun vadeli planlama, toplumsal katılım, risk azaltma ve enerji verimliliği gibi avantajları beraberinde getirmektedir. Ayrıca, sürdürülebilir altyapının afet yönetimi stratejilerinde toplumları daha dirençli hale getirerek afet sonrası toparlanma sürecini hızlandırdığı makalede ifade edilmektedir. Bu bağlamda, sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı arasındaki ilişki, çevresel dayanıklılık, uzun vadeli planlama ve toplumsal katılım gibi faktörlerle birleşerek afetlere karşı daha güçlü bir toplum oluşturma potansiyelini ortaya koymaktadır. Makalede ayrıca, sürdürülebilir altyapının afet yönetimi stratejilerinde toplumları daha dirençli hale getirerek afet sonrası toparlanma sürecini hızlandırdığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda, sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı arasındaki ilişki, çevresel dayanıklılık, uzun vadeli planlama ve toplumsal katılım gibi faktörlerle birleşerek afetlere karşı daha güçlü bir toplum oluşturma potansiyelini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, çevresel sürdürülebilirlik prensiplerine dayanarak, afet sonrası çevresel zararları minimize etme ve toplumları çevresel etkilerden koruma kapasitesini güçlendirme amacını taşımaktadır.

Özetle, sürdürülebilir altyapı ve kritik altyapı, afet yönetimi sürecinde birbirini tamamlayan kritik unsurlardır. Bu iki kavramın entegrasyonu, toplumların afetlere karşı direncini artırabilir, çevresel etkileri minimize edebilir ve uzun vadeli dayanıklılığı güçlendirebilir. Bu, holistik bir yaklaşım benimseyerek sürdürülebilir kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik

ve afet yönetimi stratejilerini birleştiren toplumların, hem afetlere daha etkili bir şekilde hazırlıklı olmasına hem de afet sonrası etkilerle daha etkili bir şekilde başa çıkmasına olanak tanıyabilir.

5. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Ülkemizin 12. Kalkınma Planında Afet Yönetimi hem planın vizyonunda hem beş temel alanında mevcut olduğu gibi, Planın 3.4.1 Başlığı doğrudan afet yönetimi ile ilgili hedefleri içermektedir. Bununla birlikte diğer tüm başlıklarda yatayda afet ve dirençlilik kavramları geçmektedir. Kentlerimizin 12. Kalkınma Planı'nda yer alan hedefler doğrultusunda, afet yönetimi ve risk azaltma sürdürülebilir altyapı uygulamalarının yaygınlaşması anlamında çok yol alması gerekmektedir. **Sürdürülebilir altyapı kullanımının teşvik edilmesi, afetlere karşı direncin artırılması ve sağlıklı bir çevrenin oluşturulması adına ülkemizin önemli stratejiler arasında yer almaktadır.**

Sürdürülebilir altyapı kullanımının, afetlere karşı direncin artırılması ve sağlıklı bir çevrenin oluşturulması adına önemli stratejiler arasında yer aldığı düşünüldüğünde, yerel yönetimler, merkezi yönetim, sivil toplum kuruluşları (STK'lar), akademik kuruluşlar, toplum ve diğer tüm paydaşlar şu adımları atarak dirençli kentler için sürdürülebilir altyapı kullanımını yaygınlaştırabilir:

Toplumda afet farkındalığını artırmak ve sürdürülebilir altyapı kullanımını teşvik etmek için eğitim programları düzenleyebilirler. Halkın afet riskleri konusunda bilinçlenmesi ve sürdürülebilir altyapının faydaları hakkında bilgi sahibi olması önemlidir. Yerel yönetimler, mer-

kezi yönetim, STK'lar, akademik kuruluşlar ve diğer paydaşlar arasında etkili işbirliği ve koordinasyon mekanizmaları oluşturulabilir. Afet yönetimi stratejileri, bu paydaşlar arasında bütünlük ve uyum içinde uygulanmalıdır. Yerel yönetimler, kent planlaması ve altyapı projeleri için sürdürülebilirlik standartlarını benimsemeli ve teşvik etmelidir. Yeşil altyapı, enerji verimliliği, su yönetimi gibi konular bu standartlarda yer alabilir. Karar alma süreçlerine halkın katılımını sağlamak önemlidir. Toplumun ihtiyaçları, endişeleri ve önerileri dikkate alınarak sürdürülebilir altyapı projeleri geliştirilebilir. Afet risk analizleri yapılmalı ve bu analizlere dayalı olarak risk azaltma planları oluşturulmalıdır. Sürdürülebilir altyapı, bu planlamalarda merkezi bir rol oynamalıdır. Sürdürülebilir altyapı projelerini desteklemek amacıyla finansman mekanizmaları ve teşvikler oluşturulabilir. Yatırımcıların ve şirketlerin sürdürülebilir projelere yönlendirilmesi için ekonomik teşvikler sağlanabilir. Yenilikçi teknolojilerin kullanımıyla daha dayanıklı ve çevreci altyapılar geliştirilebilir. Akademik kuruluşlar ve şirketler arasında bu yönde yapılan çalışmalar desteklenmelidir. Afet anında etkili müdahale ve toparlanma için acil durum hazırlıkları yapılmalıdır. Bu hazırlıklar sürdürülebilir altyapı kullanımını içermelidir.

Bu adımlar, kentlerimizin 12. Kalkınma Planı'ndaki hedeflere ulaşmada ve dirençli kentler için sürdürülebilir altyapı kullanımının yaygınlaşmasında önemli rol oynayabilir. Her bir paydaşın üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi, ortak bir vizyon etrafında birleşmesi ve sürekli bir çaba göstermesi bu sürecin başarılı olması için kritik öneme sahiptir.

BELEDİYE BAŞKANI VE MECLİS ÜYESİ SEÇİLME YETERLİĞİ / ADAYLIK KOŞULLARI

Mustafa DÖNMEZ *

1. GİRİŞ

İdari para cezası, devletin idari kurumları tarafından verilen para cezalarıdır. İdari para cezası verebilecek kurumlardan biri de, belediyelerdir.

Belediyeler, belde halkının sağlık, huzur ve refahını temin amacıyla, şehrin düzenini bozulmaktan korumak için mevzuata aykırı eylemlerde bulunanlar ile, belediye emir ve yasaklarına aykırı davranışları men etmek ve idari para cezası vermek yetkisine sahiptir.

Bu kapsamda, belediyelerce verilecek idari para cezaları başta 5393 sayılı Belediye Yasası olmak üzere, 1608 sayılı Yasa ve çeşitli yasalarda düzenlenmiştir.

İdari para cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17/7 maddesine göre, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirilerek arttırılarak uygulanmaktadır. Bu kap-

samda, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca 25.11.2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 554 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2024 yılında uygulanacak idari para cezalarına esas yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için % 58,46 (elli sekiz virgöl kırk altı) olarak tespit edilmiştir.

İdarî para cezalarının hesaplanmasında ve ödenmesinde, bir Türk Lirası'nın (1 TL) altında kalan tutarlar dikkate alınmaz.

Bu yazımızda, belediyelerin uygulayacağı idari para cezaları çeşitli yönleriyle ele alınıp incelenecektir.

2. BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

Belediyeler, üç ana grupta para cezası verebilmektedir. Bunlar;

1. Belediye emir ve yasaklarına aykırı hareket edenlere verilen para cezaları,
2. Özel kanunların öngördüğü para cezaları,

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İd. Gn. Md. Şube Md.

3. Kabahatler Kanunu uyarınca verilen para cezaları,

olarak üç grupta toplanabilir.

İdari para cezalarının artırılmasına ilişkin usul ve esaslar, 4.11.2004 tarih ve **5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**'da düzenlenmiş, anılan kanun 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3 üncü maddesinde ise, idari para cezaları ve yaptırımların ne şekilde uygulanacağı gösterilmiştir. Yapılan düzenleme ile; 5326 sayılı Kanunu'nun, kanun yolu dışındaki diğer genel hükümlerinin tüm idari para cezaları hakkında uygulanması saklı tutulmuştur. Ancak, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda; kanun yoluna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunması halinde ilgili kanun hükmü, buna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmaması halinde ise 5326 sayılı Yasa'nın kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Bu kapsamda idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, takip ve tahsili usulü, indirim, taksitlendirme, zamanaşımı, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Örneğin, 3194 sayılı İmar Kanunu

uyarınca verilen idari para cezalarında ödeme süresi, 30 gün olarak belirlenmiştir. İmar para cezasına itiraz konusunda, 3194 sayılı Yasada bir düzenleme mevcut olmadığından, 5326 sayılı Yasa'ya bağlı olarak kanun yolu hükümleri uygulanacağından, peşin ödeme indirimi kanun yoluna başvuru süresi olan 15 gün içerisinde yapılan ödemelere uygulanacaktır.

İdari para cezaları ile ilgili bir diğer önemli husus da, bu cezalarının belediyenin hangi organı tarafından verileceği hususudur. 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesi dışında belediyeleri ilgilendiren diğer maddelerinde cezaların kimin tarafından verileceği açıkça belirtilmiştir. Anılan Yasa'nın 32 nci maddesine göre cezanın kimin tarafından verileceği hususu, 1608 sayılı Yasa'da 5728 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra açıklığa kavuşmuş ve bu maddeye göre cezanın belediye encümenince verileceği belirtilmiştir. Belediye cezası içeren diğer yasalarda, cezanın hangi organ tarafından verileceğinin açıkça belirtilmemesi durumunda, cezaya ilişkin karar 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b ve 34/e maddeleri gereğince yine belediye encümenince verilecektir.

Bu kapsamda 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında belediyelerce uygulanacak idari para cezası miktarları aşağıda gösterilmiştir:

3. BELEDİYE EMİR VE YASAKLARINA AYKIRI HAREKET EDENLERE VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin (b) fıkrasında, "*Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak...*",

belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almaktadır.

Belediye meclisleri ve encümenleri, başta 5393 sayılı Belediye Kanunu olmak üzere, çeşitli kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken, beldenin esenliğiyle ilgili çeşitli kararlar alırlar.

Belediyeleri ilgilendiren kimi kanunlarda çeşitli yasaklayıcı ve cezai hükümler yer almaktadır. Bu kapsamda başta 5393 sayılı Yasa olmak üzere, 1593 ve 831 sayılı Yasalarda, 1608 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Belediye yasakları hakkında temel yasa olan **15.5.1930 tarihli ve 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkındaki 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun** hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Söz konusu Kanun, 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır.

Bu meyanda 1608 sayılı Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlük maddesi dışında kalan maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklikle Kanun'un 1 inci maddesi; belediye meclisi kararlarına muhalefet veya mevzuatın men veya emrettiği fiilleri işleyenlere, 2 nci maddesi ise; yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişilere cezai yaptırım öngörmüştür.

1. Belediye Meclisi Kararlarına Muhalefet veya Mevzuatın Men veya Emrettiği Fiilleri İşlemek

1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır." hükmüne dönüşmüştür.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, 1608 sayılı Kanun çeşitli yaptırımlar öngörmektedir.

a) Para Cezası

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi hükmüne göre, belediye encümenince;

- Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere,
- Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32

nci maddesi hükmüne göre idarî para cezasına karar verileceği öngörülmektedir.¹

Bu durumda; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; "*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir.*" hükmü uyarınca **belediye encümenlerince 100 TL idari para cezası verilecektir.**

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihten itibaren 100 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak 5326 sayılı Yasa'da 100 TL olarak öngörülen bu para cezası, yasa gereği 2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirilme oranında artırılarak güncelleştirilmiş, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında
1.295 x 1,5846 = 2.052 TL

b) Yasaklanan Faaliyetin Meni

1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesine göre, belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun, tüzük

1 Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespiti göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası yanında, yasaklanan faaliyetin menine karar verilecektir.

Bilindiği üzere, 1608 sayılı Kanun'un değişiklik öncesindeki uygulamasında, 3 ila 5 gün meslek ve sanattan men edilmesi yaptırımı öngörülmekteydi. Yapılan değişiklikle, yasaklanan faaliyetin ne kadar süreyle men edileceğine belediye encümenince karar verilecektir. Başka bir deyişle, bu konuda takdir yetkisi belediye encümenine bırakılmıştır.

Bu arada şunu da belirtelim ki, **yasaklanan faaliyetin men** ibaresiyle ne kastedilmektedir ? Bu konu, pek açık değildir. Kanun'un lafzına bakılırsa yasak olan bir faaliyetin men edilmesi söz konusu ki, yasaklanan faaliyet, zaten men edilmiş demektir. Bu durumda mevzuatla veya meclis kararıyla yasaklanmış bir fiilin ayrıca encümen kararıyla men edilmesi, malumu ilandan öteye gitmeyecektir.

Örneğin, ruhsatı olmadığı halde bir kuruyemişçinin alkollü içecek satması yasaktır. Bu fiili işleyen işyeri sahibi için belediye encümeni ne karar vermelidir ? Madde lafzından hareketle, yasaklanan faaliyet olan alkollü içecek satılmasının men edilmesidir. Ancak bu kararın bir yaptırımı ve caydırıcılığı olmayacaktır.²

Netice itibarıyla, yasaklanan faaliyetin men edilmesi yaptırımı, zabitanın tespit etmiş olduğu yasak fiil ne ise, kararın tebliğinden itibaren yapılmamasını içermektedir.³

2 Veli Böke, M. Lamih Çelik, Zabitanın Cep Kitabı, 4. Baskı, Türkiye Belediyeler Birliği, Ankara 2016, s.93

3 A.k., s.94

Ayrıca, belirtelim ki, yasaklanan faaliyetin menî, nitelik itibarıyla kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir, bir idari işlemdir. Bu nedenle, bu tür kararlara karşı yargı yolu, idare mahkemelerinde açılacak iptal davasıdır.

Yasaklanan faaliyetin menî, nitelik itibarıyla kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir; bir idari işlemdir. Bu nedenle encümen kararında idari para cezasıyla birlikte faaliyetin menine karar verilmiş ise, bu karara karşı 60 gün içerisinde idare mahkemesinde iptal davası açılmalıdır.⁴

Ancak encümen kararıyla sadece idari para cezası verilmiş ise bu karara karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekir.⁵

c) Fiilin Yapılması İçin Süre Verilmesi

Belediye encümeni, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi hükümlerine aykırılık halinde, ceza vermek yerine, bunun giderilmesi için kabahati işleyene belirli bir süre de verilebilecektir.

Bu meyanda belediye encümeni, kararında belli bir fiilin muayyen bir süre içerisinde yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları % 20 zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

d) Tutanak ve Kararların Yazılması

1608 sayılı Yasa hükümlerince düzenlenmesi gereken tutanaklar ve idari yaptırım kararları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerine göre düzenlenir.

4 Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 2.3.2009 günlü, E.2008/253, K.2009/45

5 Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 17.11.2008 günlü, E.2008/61, K.2009/291

1608 sayılı Yasa çerçevesinde işlenen belediye suçlarına ilişkin tutanaklar, belediye zabıtasınca 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde hazırlanır. Hazırlanan tutanağın bir sureti işleyene, diğeri ise belediye encümenine verilir.

Belediye encümeni tarafından verilen ceza, 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde "**idari yaptırım tutanağı**" haline getirilip, cezanın muhatabı olan kişiye tebliğ edilir.

2. Yolcu Nakil Araçları Ücret Tarifesine Uymamak

1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre; belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen *yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi*, belediye encümeni tarafından ikiyüzlü Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezasıyla cezalandırılacaktır.

Bu kapsamda verilecek para cezaları;

2024 yılında en az 2.610 x
1,5846 = 4.135 TL

en fazla 52.827 x 1,5846 =
83.709 TL

olarak uygulanacaktır.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlük maddesi dışında kalan maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bakımdan, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerde de (başvuru yolu ve

süresi, itiraz yolu ve süresi), Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

4. ÖZEL KANUNLAR UYARINCA VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun encümenin görevlerini düzenleyen 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek" belediye encümenlerinin görev ve yetkileri arasında yer almıştır.

Belediye cezası içeren kanunlarda, cezanın hangi organ tarafından verileceği açıkça belirtilmemesi durumunda, 5393 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, belediye encümenince karara bağlanır.

Bu kısma giren para cezalarını düzenleyen yasaların ve 5252 sayılı Yasa ile getirilen misil artışı uygulaması ve yeniden değerlendirme oranından artırılmasından sonra 1.1.2024 - 31.12.2024 tarihleri arasında uygulanacak ceza tutarları şöyledir:

A. BELEDİYE ENCÜMENİNCE VERİLEN PARA CEZALARI

1 - 831 Sayılı Sular Hakkında Kanun

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi-

ne göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; "Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir." hükmü uyarınca belediye encümenlerince 100 TL idari para cezası verilecektir.

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihe kadar 4,00 TL olarak uygulanagelen para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100,00 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak, 5326 sayılı Yasada 100 TL olarak öngörülen bu para cezasının, 2006 ve izleyen yıllarda yasa gereği yeniden değerlendirme oranında artırılarak güncelleştirilmesi gerektiğinden, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 1.295 x 1,5846 =
2.052 TL

olarak uygulanacaktır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

2 - 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabita nizamnamesinde belirtilen yasaklara (*Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabita talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştilal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallik eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.*) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır.

Sağlık zabita yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılmaması

gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibariyle 125 TL, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 1.295 x 1,5846 = 2.052 TL

b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defnedilen mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibariyle 125 TL, 2023 yılında ise 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 1.295 x 1,5846 = 2.052 TL

c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibariyle 125.- TL, 2023 yılında 1.295 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 1.295 x 1,5846 = 2.052 TL

İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasada itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî

para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

3 - 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 38 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında 617 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 617 x 1,5846 = 977 TL

İdarî para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasada itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

4 - 6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına

Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükmüne bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2023 yılında ise 1.018 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında en az ve en fazla
1.018 x 1,5846 = 1.613 TL

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idarî para cezası verilecektir.

5 - 7126 Sayılı Sivil Savunma Kanunu

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında 581 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında 1.295 x 1,5846 = 2.052 TL

İdarî para cezasına itiraz: 7126 sayılı Yasada itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

6 - 2872 Sayılı Çevre Kanunu

9.8.1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesinde, idarî nitelikteki cezalar sayılmıştır. Bu Kanun'un 24 üncü maddesi, Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na tanımıştır.

Ancak, bu yetki, anılan Yasa'nın 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki, "*Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi, Bakanlığa aittir. Gerekliğinde bu yetki, anılan Bakanlıkça il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır.*" hükmü uyarınca, denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılabilir. Dolayısıyla idari yaptırım yetkisi, çevre denetim birimlerini kuran ve yetki devri yapılan belediyelerde de kullanılabilir.

Ayrıca, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesi ile; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na ve ilgili yönetmeliklere göre çevre ve insan sağlığına zarar veren, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde **gürültü** yapan fabrika, işyeri, atölye, eğlence yerleri gibi müesseseleri tutanak düzenleyerek

yetkili mercilere bildirmek ve bu konuda kendisine verilen görevleri yerine getirmek zabıtaya görev olarak verilmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturmak yasaktır. Bu kapsamda anılan Yasa'nın 14 üncü maddesine istinaden hazırlanan **Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği**, 4.6.2010 tarih ve 27601 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (b) bendi; "*Bir motorlu araç üzerinde veya içinde; korna veya ses çıkaran başka bir cihazın zorunlu haller dışında gürültü rahatsızlığına neden olacak şekilde çalınması yasaktır.*" **hükmünü getirmiştir.**

Eğlence yerleri ve rekreasyon alanlarından kaynaklanan çevresel gürültü düzeyi ve gürültünün önlenmesine ilişkin kriterler Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin (g) bendine göre; "*Kapalı eğlence yerlerinin dış giriş kapıları üzerine "Dikkat: içerideki ses düzeyi insan sağlığına zararlıdır." şeklinde ışıklı ikaz levhalarının asılması zorunludur.*" hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik'te yer alan gürültü kaynakları bazında yaşanan sorunlar nedeniyle oluşan şikayetlerin değerlendirilmesi veya programlı veya programsız yapılacak denetimlerde; belediye sınırları ve mücavir alan içerisinde Çevre Kanunu'na istinaden **yetki devri yapılan belediyelerde**, yetki devri yapılmadığı takdirde ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince işbirliği ve koordinasyon içinde yapılır (2872 s. K. m.39).

2872 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almaya veya standartlara aykırı şekilde gürültü veya titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezalar; 2023 yılında sırayla 4.839 TL, 14.613 TL, 48.828 TL ve 146.576 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında ...4.839x1,5846=7.667 TL

14.613 x 1,5846 = 23.155 TL

48.828 x 1,5846 = 77.372 TL

146.576 x 1,5846 = 232.264 TL

olarak uygulanacaktır.

26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğe girmesiyle, bu Kanun gereği yapılacak denetim ve idari yaptırım yetkisinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda olması, gerektiğinde yetkinin Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına veya yasa da belirtilen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir.

Yargıtay 19. CD. 9.4.2015 günlü, E.2015/50, K.2015/171 sayılı Kararında; "Kabahatler Kanununa göre gürültü yapma eylemi için Emniyet yetkilileri idari para cezası düzenleme yetkisine sahip iken, Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatından kaynaklanan gürültü yapma veya gürültüye neden olma eylemi için Emniyet yetkililerinin idari para cezası uygulama yetkilerinin olmadığı, zira 2872 Çevre Kanununun 12. maddesine göre bu yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerine

ait olduğu, ancak bu yetkinin çevre denetimi birimi kuran belediye başkanlıkları gibi sınırlı kurumlara devredilebileceği, Kanunun bu maddesinde yetkinin devredilebileceği kurumlar arasında Emniyetin sayılmadığı, dolayısı ile yetkilerinin bulunmadığı;

Öte yandan, Çevre Kanununa göre verilebilecek idari yaptırımlara karşı tebliğden itibaren 30 gün içerisinde idari mahkemesinde dava açılacak iken, Kabahatler Kanununa göre verilen idari para cezalarına karşı tebliğ veya tefhimden itibaren 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulması gerektiği"ne hükmedilmiştir.

Çevre Kanunu'nda öngörülen idari yaptırımların uygulanmasını gerektiren fiillerle ilgili olarak yetkili denetleme elemanlarınca bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak, denetleme elemanlarının bağlı bulunduğu ve idarî yaptırım kararını vermeye yetkili mercie intikal ettirilir.⁶ Bu merci, tutanağı değerlendirerek gerekli idarî yaptırım kararını verir. İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre idarî yaptırım kararını veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir.

Şunu da belirtelim ki, 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisi verilen kurum (belediye) ve merciler tarafından verilen idarî para cezalarının yüzde ellisi, bu Kanun uyarınca yapılacak denetimlerle ilgili harcamaları karşılamak ve diğer çevre hizmetlerinde kullanılmak üzere bu kurumların bütçesine gelir kaydedilir, yüzde ellisi ise genel bütçeye gelir kaydedilir.

⁶ İdarî yaptırım kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

Son olarak belirtelim ki, Çevre Kanunu'na göre verilen para cezaları ile ilgili uyuşmazlıkların çözüm yeri, idari yargıdır. Konuya ilişkin Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/835, K.2007/440 sayılı Kararında; “2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamına girmediği” açıkça vurgulanmıştır.

7 - 3194 Sayılı İmar Kanunu

3.5.1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinde belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde belediye encü-

menince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

• Yasa'nın 1 inci fıkrasına göre; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan **yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü** içinde idareye bildirmeyen ilgili **fenni mesullere** yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, 1.000 TL (2024 yılı 5.249,65 TL)'den az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır:

Sınıfı	Grubu	Para Cezası Tutarı/Oranı	
a) Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için;			
1	I. Sınıf	A Grubu yapılara	44,875875 TL
		B Grubu yapılara	74,793126 TL
2	II. Sınıf	A Grubu yapılara	119,669005 TL
		B Grubu yapılara	164,544883 TL
3	III. Sınıf	A Grubu yapılara	269,255262 TL
		B Grubu yapılara	299,172510 TL
4	IV. Sınıf	A Grubu yapılara	344,048388 TL
		B Grubu yapılara	373,965640 TL
		C Grubu yapılara	463,717396 TL
5	V. Sınıf	A Grubu yapılara	568,427772 TL
		B Grubu yapılara	688,096780 TL
		C Grubu yapılara	777,848534 TL
		D Grubu yapılara	942,393415 TL

b) Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir.	% 20'si
--	---------

c) (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;	
1 Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın	% 30'u
2 Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın	% 40'i
3 Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumî Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın	% 60'ı
4 Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın	%100'ü
5 Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın	% 20'si
6 Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın	% 80'i
7 Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın	% 50'si
8 Ruhsatsız ise cezanın	%180'i
9 Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın	% 100'ü
10 Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise cezanın	% 10'u
11 İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın	% 20'si
12 İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın	% 20'si
13 Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın	
(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur.	
18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere	29.917,26 TL
Bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde	59.834,48 TL
Can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde	89.751,74 TL
Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine	149.586,27 TL

* 3194 sayılı Yasa'nın 42 nci maddesine göre idari para cezası 5.249,65 TL'den az olamaz.

** İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 s. VUK'nın mük. 298. maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında 1 TL'nin küsuru da dikkate alınmak suretiyle artırılarak uygulanır.

*** Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır.

**** Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.

***** 3194/42-ç fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari m2 birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir. Bu fıkraya göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezası tahsil edilmez.

İmar Kanunu kapsamında verilen para cezalarını bir örnekle açıklamak gerekirse;

Örnek : III. Sınıf A Grubu yapılara 2024 yılında her bir m² için 269,255262 TL idari para cezası uygulanacaktır. Buna göre 2024 yılında;

1.000 m² için 1.000 x 269,255262 = 269.255,26 TL

İdari para cezası uygulanacaktır.

* 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında girmediği hk.

(Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/1498, K.2007/438)

* Davacının dava açmaktaki nihai amacının yapısına bitişik olan ve taşınmazına tecavüz eden mevzuata aykırı yapıların ortadan kaldırılması olduğu ve yapıların ruhsatlı yapıldığını varsayarak yapı ruhsatının iptali istemiyle dava açtığı, uyuşmazlıkta çekme mesafeleri ihlal edilerek ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapılaşmaların olduğunun sabit olması karşısında yapıların mühürlenerek durdurulması ve ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde yapı ruhsatının iptal edilmesi görevini yerine getirmeyen idarenin denetim ve gözetim sorumluluğu kapsamında gereken işlemleri yapmaması nedeniyle mahkemece dava konusu yapı ruhsatının iptal edilmesi gerekirken yapı ruhsatının imar planına uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddedilmesinde isabet bulunmadığı hakkında.

3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca idarenin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapıları mühürleyerek

durdurması ve ruhsat alınmaması ya da yapının ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde ruhsatın iptaline karar vermesi gerekmektedir.

(Danıştay 6. D. E.2014/3144, K.2017/11821)

* ... işleme dayanak alınan yapı tatil tutanağında, ruhsat eki mimari ve statik projesine tamamen aykırı imalat yapıldığının belirtilmesine rağmen, bu aykırılıkların neler olduğunun ve yüzölçümünün açık ve somut olarak ortaya konulmadığı, sadece çatı katında yapılan kapıcı dairesinin alanına yer verildiği, temel para cezasının ise aykırılıktan etkilenen alanın 4506 m2 olduğu kabul edilerek hesaplandığı, hesap raporunda aykırılıktan etkilenen alanın nasıl tespit edildiğine ilişkin herhangi bir açıklama da yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; yeterli tespitleri içermeyen yapı tatil tutanağına dayalı olarak tesis edilen para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık, davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

(Danıştay 14. D. 04.12.2014 gün ve E.2014/, K.2014/)

8 - 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu

4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 1.12.2004 tarihli ve 5259 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenen 6 ncı maddesine göre, umumî açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,

b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,

c) Bu Kanun'un 12 nci maddesinde belirtilen (Kanunî istisnalar saklı kal-

mak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmayacağı; polis bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesini menedeceği hk.) yasaklara uymadığı tespit edilen,

d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine 500 TL ile 1.000 TL arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

5252 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesine göre, 2004 yılında yürürlüğe giren kanunlardaki para cezası miktarlarında herhangi bir artırımı öngörülmediğinden, 1.6.2005 - 31.12.2005 tarihleri arasında en az 500 TL, en fazla 1.000 TL olarak uygulanmıştır.

2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2023 yılında en az 7.394 TL, en fazla 14.864 TL olarak uygulanmıştır.

2024 yılında en az..... 7.394 x 1,5846 = 11.716 TL

en fazla..... 14.864 x 1,5846 = 23.553 TL

olarak uygulanacaktır.

9 - 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

11.3.2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14 üncü maddesine göre;

a) 13 üncü maddenin 1/e bendindeki; "Halde, toptan satış miktarının altında mal satılması",

(1) bendindeki; "Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi",

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 1.186 TL,

b) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi; "İşyeri veya satış yeri bulunmaksızın toptancı halinde veya pazar yerinde toptan ya da perakende satış yapılması",

(i) bendi; "Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunması",

(j) bendine; “Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması”,

(k) bendine; “Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 6.127 TL

c) 5 inci maddenin beşinci fıkrasına; “Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde sekizi aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir. Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınamaz.”

Altıncı fıkrasına; “Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düşüktükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödemek zorundadır.”

Yedinci fıkrasına; “Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanunî kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.”

Onuncu fıkrasına; “Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, sekizinci fıkrafta sayılan kişiler toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alamaz, satamaz veya devredermez.”

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 24.607 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi; “5957 sayılı Kanun hükümleri-

ne aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyeti içinde bulunması”,

(g) bendine; “İşyeri veya satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması”,

(h) bendine; “Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması”,

(ı) bendi; “Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 24.607 TL

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara 24.607 TL

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendine; “Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi”,

(f) bendine; “Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 36.943 TL

e) 5 inci maddenin on birinci fıkrası; “Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcılar; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren ve Bakanlık ile Tarım ve Köyşileri

Bakanlığınca belirlenecek teknik özelliklere sahip künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.”,

hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 61.602 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki; “Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilmesi”,

hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 61.602 TL

f) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasının daki; “Meslek mensupları, serbest rekabete engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.”,

hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki; “Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması”,

hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendindeki; “Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması”

hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 123.213 TL

idarî para cezası uygulanır.

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idarî para cezaları pazar yerlerindeki tahsis sahipleri için onda biri oranında uygulanır.

14 üncü maddede öngörülen idarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. İdarî para cezası uygulama yetkisi belediyelerde belediye encümenince kullanılır.

10 - 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu

Terminallerdeki belediye zabıta birimleri, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanırlar.

Uygulanacak idari para cezaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 2.8.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanun'la değişik 26 ncı maddesinde belirtilmiştir.

....

c) Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6): 5.679 TL

ç) Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7): 1.608 TL,

d) Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1). Buna aykırı davranan taşımacılara : 5.679 TL

- Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacınının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3).
- Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4).

Bu hükümlere aykırı davranan taşımacılara : 3.397 TL

e) Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1). Buna aykırı davranan yolcu taşımacılarına : 11.409 TL

f) Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırılmaz.

Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtabilmeleri için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10).

Bu hükümlere aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına : 7.674 TL

g) Ücret ve zaman tarifesi düzenlemelere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11) 1.682 TL, ücret ve zaman tarifelerini görülebilecek şekilde iş yeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara (m.11) 663 TL idari para cezası verilir.⁷

⁷ Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci bir ceza verilmez.

j) Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1) : 1.524 TL

idari para cezası verilir.

Bu kapsamda idarî para cezaları terminallerde, belediye zabıta görevlilerince verilir.

4925 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren **bir ay** içinde ödenir.

B. İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde"* ibaresinden *bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmiştir. Bu itibarla; artırımlı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Ka-

bahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınamaz.

Nitekim Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620 sayılı kararında; “Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemden hukuka uyarlık bu-

lunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.” denilmiştir.

Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden idari para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

5. SONUÇ

İdari para cezası, kamu idarelerinin kendi mevzuatında öngörülen kurallara aykırı eylemlerde bulunanlara verilen para cezalarıdır. Bu kapsamda, idari para cezası uygulamaya yetkili kurumlardan biri de, belediyelerdir.

Belediyelerce verilecek idari para cezaları başta 5393 sayılı Belediye Yasası olmak üzere, 1608 sayılı Yasa ve çeşitli yasalarda düzenlenmiştir.

İdari para cezaları, her yıl 213 sayılı Kanun'un uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulanmaktadır. 2024 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için % 58,46 (elli sekiz virgül kırk altı) olarak tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, belediyeler kendilerine tanınan idarî para cezalarını 2024 yılı Ocak ayından itibaren söz konusu oranda arttırarak uygulamaları gerekmektedir. Ayrıca, ceza uygularken bu konuda verilmiş yargı kararları varsa, bu kararların da göz önünde bulundurulması büyük önem taşımaktadır.

EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİN ENTEGRASYONU BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE DİRENÇLİLİK *

Nazire Burçin HAMUTOĞLU

Eskişehir Teknik Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, eğitim teknolojilerinin entegrasyonu bağlamında sürdürülebilirlik ve dirençlilik kavramlarına odaklanmıştır. Bu odağı yakalamada; süreklilik kavramına yapılan vurgu ile öğrenme yaşantılarının zenginleştirilmesinde eğitim teknolojilerinin önemine ve çağın dinamiklerinin gözetilerek etkili yapılandırılmış öğrenme ortamları ile adaptasyon yeteneğine vurgu yapmaktadır. Bireylerin etkileşimde olduğu öğrenme çevresinde yer alan değişkenlerin; bireyleri psiko-sosyal ve sosyal-bilişsel açıdan güçlü kılmaya ilişkin argümanın; etkili, çekici ve verimli öğrenme ortamları ve bu ortamların sürekli değerlendirme ve iyileştirme döngüleri ile geliştirilmesinde temel alınabilecek çeşitli yöntem ve teknikler ile kalite güvencesini sağlamanın önemini açık ve uzaktan öğrenme ekosistemi perspektifinden son dönemlerde yaşanan beklenmedik olaylar ile ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Dirençlilik, sürdürülebilirlik, teknoloji entegrasyonu, eğitim, öğrenme yaşantıları.

* Bu çalışma, Sustainability in Education – 2020-1-TR01-KA226-SCH-097702 Erasmus+ projesi kapsamında yer alan 2nd LTT aktivitesi olarak yazar tarafından sunulan “Sustainable Educational Ecology: The Concept of Open and Distance Learning” başlıklı eğitim içeriği ve AFAD Başkanlığı liderliğinde gerçekleştirilen “5. Uluslararası Afet ve Dirençlilik Kongresi” bünyesinde yer alan Eğitim Teknolojileri ve Öğrenme Tasarımı temalı özel oturumunun “Eğitim Teknolojilerinin Entegrasyonu Bağlamında Afetlere Dirençli Türkiye: Öğrenme Yaşantılarının Zenginleştirilmesi” başlıklı çağrılı konuşmasından uyarlanarak oluşturulmuştur.

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılın ilk çeyreğinin sonlarına yaklaştığımız son günlerde yaşanan beklenmedik gelişmeler ile birlikte “dirençlilik” ve “sürdürülebilirlik” kavramları öznesinin kim olduğunu ifşa etmeden yaşanan gelişmelere ayak uydurmada mevcut bilgi, beceri ve yetkinliklerin yanı sıra; olması gereken/beklenen diğer yeterliliklere de dikkat çekmeyi başarabildiği düşünülmektedir. Covid 19 pandemisi ile birlikte başlayan ve sonrasında 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem(ler) ile birlikte devam eden bu süreçte iki temel becerinin iyileştirmeye açık olduğu ve bu becerilerin “dirençlilik” ve “sürdürülebilirlik” kavramları temasında ele alınması gerekliliği önemle hissedilir olmuştur. Bu beceriler, uyarlanabilirlik (adaptability) ve açma/kapama (switch on/off) olarak ifade edilebilir ki gerek pandeminin gerekse de deprem, sel, yangın vb. doğal afetlerin ilk zamanlarından günümüze; hemen hemen tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de yaşanan uyum, kalım ve yaşantı sorunlarından öncelikli etkilenen ilk alan şüphesiz ki eğitim olmuştur. Yine, pek çok dünya ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de tamamen iyi niyet temelinde sürekliliği sağlayabilme endişesi ile eğitim sektörü ile ilgili tedbir niteliğinde alınan kararların en başında “Uzaktan Eğitime Geçiş” kararının olduğu görülmektedir. Söz konusu karar(lar)ın, her ne kadar eğitimi sekteye uğratmamak adına alınmış ve uygulanmış olduğunu düşünsek de; değerlendirme çalışmaları sonrasında alınan kararların iyileşmeye açık yönlerinin olması; temelinde sistem yaklaşımı olan her ürün, prototip, süreç, uygulama, araştırma ve geliştirme süreç-

leri açısından oldukça olağandır. Tam da bu noktada “süreklilik” ve “sürdürülebilirlik” kavramları arasındaki ayrım öne çıkmaktadır. Uzaktan eğitime geçiş kararı ile birlikte yapılan ilk dönem faaliyetlerin “Acil Uzaktan Erişim” olarak adlandırılması da tam olarak mevcut ayrımın önemine dikkat çekmektedir. 21. yüzyılın beklenen becerileri ve kalite güvencesi dikkate alındığında ilk dönem yapılan faaliyetlerin sürdürülebilir ve/veya sürekli olduğu söylenebilir miydi? Peki ya adaptasyon becerisi? Tüm bu süreçler, mutfaktaki yangını söndürme telaşesi ile devam etmekte iken; mutfaktaki yangın söndüğünde ne yapılacaktı? Dirençlilik neredeydi?

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE DİRENÇLİLİK KAVRAMLARINA FARKLI BİR BAKIŞ: ÖĞRENME YAŞANTILARININ ZENGİNLİĞİ VE SÜREKLİLİĞİ

Afrika savanalarından günümüze değin bakıldığında; geçmişten günümüze hayatta kalan tek insan türünün Homo Sapiens olduğu bilinmektedir. Çünkü sosyal ve zihinsel olarak diğer kuzenlerine göre daha gelişmiş idi. Akademik ve bilimsel araştırmalar, Homo Neandertal türünün ses tellerinin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Böylelikle, Homo Neandertaller vahşi bir hayvanla karşılaştıklarında bağırmaayıp, kaçamaayıp avcı yerine av olmakta idi. Bu nedenle öğrenmenin sadece bilişsel bir süreç değil, sosyal bir süreç içerisinde ele alınması gerekliliğinin sürdürülebilirlik açısından önemine değinmek gerekir. Çünkü korktuğumuzda koşmayı ve bağırmaayı öğrenmek sosyal süreçlerle ilgilidir. Benzer şekilde, dirençlilik de bireyin içinde bulunduğu çevredeki etkileşimin düzeyi

ve kalitesine vurgu yapar. Tıpkı, bir binanın sağlamlığı gibi. Birey de öğrenme çevresinde kendisine sunulan öğrenme içerikleri ile etkileşimini bilişsel, duyuşsal ve kinestetik alanlarda zenginleştirdiği ölçüde sosyal çevresi ile de öğrenmesine derinlik katar. Olumlu yaşantılar ile birlikte, uyumu ve kalımı mümkün kılar. Bir binanın sağlamlığını etkileyen hangi ölçütler/parametreler söz konusu ise; iyi yapılandırılmış bir öğrenme ortamındaki değişkenler de bireyin dirençliliğini hem psiko-sosyal hem de sosyal-bilişsel alanlar ile birlikte artıracaktır. Bu noktada, hayatta kalmanın uyum sağlama yeteneğiyle ilgili olduğunu düşünmeye başladınız mı? Homo Sapiens zorlu koşullara nasıl uyum sağlayacağını öğrenerek hayatta kalımı gerçekleştirdi. Bunu da yaşantılar ile başardı.

Peki, eğitim teknolojilerinin entegrasyonu ile öğrenme yaşantılarının zenginleştirilmesi ile afetlere dirençli bir Türkiye mümkün mü? Evet, ama nasıl?

Her şeyi çok biliyoruz (!)

İlk çağın kadim Hint bilgelerine göre ilk başta dünya, henüz tecelli etmemiş bilinç durumu halinde vardı. Birlik halindeki bu bilinç durumundan, 'sessiz ses' diye anılan, süptil titreşimler olan 'aum' oluştu. Bu kozmik ses titreşimleri, ilk olarak *Ether (akasha)* elementini meydana getirdi. Sonrasında ise diğer dört element olan *hava (vayu)*, *ateş (agni)*, *su (apah)*, *toprak (prithivi)* oluştu. Her elementin bir niteliği olmasının yanında; element - nitelik ilişkisi, insanın 5 duyu yoluyla algısı ve doğasına dair büyük önem taşır. *Ether (akasha)* 'mutlak uzaysal boşluk' demektir ve tek bir niteliği vardır: Ses. Ses'in ve duymanın öneminden olacak

ki, Hz. Mevlânâ da Mesnevî'sine 'dinle' diye başlamıştır. Hemingway'in "Çanlar kimin için çalıyor" isimli kitabında, bir İspanyol iç savaşı sırasında dağlarda faşistlere karşı savaşan gerilla güçleri arasında bulunan Amerikalı bir İspanyolca profesörü Robert Jordan'ın gözünden savaşın anlamsızlığı sorgulanmaktadır: ölüm ile yaşam; cesaret ile korku ve umut ile çaresizlik arasındaki mücadelede Robert Jordan'ın görevi, patlayıcı konusundaki uzmanlığı dolayısıyla Segovia şehrine yapılacak bir saldırıyı desteklemede bir köprüyü havaya uçurmak ile ilgilidir. İnsanın anlam arayışının peşinde bir adam olan Viktor Emil Frankl de 1935 yılı sonrası Almanya ve Avustralya'da etkili olmaya başlayan Nazi virusunun Avrupada dalga dalga yayıldığı ve nihayetinde pandemik bir hal aldığı dönemde; ailesi ile birlikte esir düştüğü insanlık dışı toplama kamplarında; her seferinde ölüm ile yüz yüze gelerek; sonrasında pek çok kez şans eseri ölümden kurtulmasını içindeki merak, yaşama isteği, duygu yitimi ve mizah duygusu ile açıklayarak; aslında Varoluşçu felsefenin temelleri ile karşılaşılacak zorlukların üstesinden gelinme şeklini yaşamda amaç ve anlam ile temellendirir. yeniden keşfeder. Frankl'e göre yaşanan zorlukların nedenlerinden ziyade; nedenlerin üstesinden nasıl geldiğidir aslında psikolojik sağlamlık. Yaşanan hiçbir işkence veya işkenceci insanlık dışı tutum Frankl'in yıkılması için bir neden değildi; aksine yaşamda bulunan anlam ve amaçların umudu ve cesareti beslediğini; ölümün tam da umudu ve cesareti kaybettiğin anda hem fiziksel hem de ruhsal olarak gerçekleştiğine inanıyordu. Yaşantıları zenginleştirme tam da bu noktada bizi uyum ve kalım nokta-

sında destekliyordu. Her şeyi çok bildiğimizi zannederken; algılarımız bizi doğru yönlendiriyor muydu? Farkındalık çanı çalıyordu, peki biz ne kadar duyuyorduk?

Gerçekten görüyor muyuz (?)

Hepimizin bildiği gibi, bizlerin aslında gördüğü tek şey ışıktır. Bizler, bir nesneye çarpıp, nesneden gözümüze gelen ışığı görmekteyiz; ancak hepimiz karşıdaki cismi gördüğümüzü zannediyoruz ve maddenin kendisini gerçekte hiç görmüyoruz. Aslında kimse kimseyi görmüyor demek gerçek midir ki?

Dokunabiliyor muyuz?

Cildimizin altında bulunan dokunma reseptörlerinin ne işe yaradığını ve nasıl çalıştığını öğrendiğinizde; belki de dirençlilik söz konusu olduğunda; içinde bulunulan durumda hiçbir şey bilmeye, hiçbir şey konuşmaya, başka hiçbir şey görmeye gerek duymadan; sadece dokunarak sağlamlığı artırmak mümkün olabilecek. Hissettiğimiz acı, sıcaklık, basınç vb. her türlü duygu; aslında cildimizin altında bulunan dokunma reseptörleri ile nöronlara elektrik sinyali gönderir ve sonrasında omurganın yardımı ile de beyne iletilmesi sağlanır. Peki, dokunma neden önemlidir? Aslında vücudu koruyan bir duydur. Örneğin, yanan bir sobaya elimiz değdiğinde; dokunma reseptörleri ile önce nöronlara; sonra da omurga yardımı ile beyne sinyal iletilir ve bu sinyal ile birlikte bizler yanan elimizi sobadan çekerek vücudumuzu korumuş oluruz. Benzer şekilde, üşüdüğümüzde titrememiz de vücudumuzu koruyan örnekler arasında gösterilebilir. Yine, araştırmalar dokunma hissini günlük yaşamın vazgeçilmezi olduğunu; çocuk gelişiminde ise yakınlığı ve güveni

ni pekiştirdiğini ortaya koymakta olup; fiziksel temasın stresi azalttığını; fiziksel temas ile büyüyen çocukların strese karşı daha güçlü olduğunu göstermektedir. Aslında dirençlilik söz konusu olduğunda; bireyin yaşamın içerisindeki anlam ve amaçları ile bilişsel, duyuşsal ve kinestetik ölçüde bütünleştiği görülüyor ki Covid 19 pandemisinde sevdiğimiz dokunamamanın sevdiğimizle sarılamamanın beraberinde getirdiği mutsuzluk hissini derinden yaşadık. Harlow'un deneyleri ile de dokunmanın eksikliğinin ne derece büyük bir yoksunluk oluşturabileceği ortadadır. Harlow yaptığı deneyler ile annenin yalnızca "besleyen" olma rolünün değil, şefkatinin de bir bebeğin gelişimine katkı sağladığını düşünmüş olup; telden ve bezle kaplı yumuşak dokulu iki ayrı maymun anne tasarlamış ve yavru maymunların bu vekil annelerle etkileşimlerini izlemiştir. Her iki anneye de besin dolu biberon yerleştiren Harlow, maymun yavrularının yumuşak bezle kaplı anneyi tercih ettiklerini görmüştür. Daha sonrasında, yalnızca telden anneye biberonun verildiği düzenek ile yavru maymunların davranışları incelenmiş ve yine maymunların yumuşak anneyi tercih ettikleri saptanmıştır. Yavru maymunlar acıktıklarında telden annedeki biberondan karnını doyummuş ve ardından hemen yumuşak anne vekile sarılmaya gitmişlerdir. Böylelikle, harlow, yaptığı deney ile dokunma hissini çocukların gelişimindeki önemini ortaya koymuş ve annenin bir besleyiciden çok daha fazla rolünün olduğunu raporlamıştır.

Söz konusu tüm bu argümanlar, bir öğrenme ekosisteminde yer alan kişinin çevresi ile etkileşimleri sonrasındaki öğrenme yaşantılarını zenginleştirilecek

bilişsel, duyuşsal ve kinestetik alanların önemine dikkat çekmektedir. Bu hususların gözetilmesinde, elbette ki öğretim tasarımı alanı ve uzmanları işe koşmaktadır ki bireyin içinde bulunduğu şartlar ne olursa olsun sağlamlığını güçlendirmeyi ve yapılan faaliyetlerin sürdürülebilir olması hususunda gayret gösterilmelidir.

Tüm yaşananları hatırlayalım:

Covid 19 pandemisi ile tüm dünya evlerine kapandı, uzaktan eğitime acil olarak geçildi.

Ülkemizde 11 ilin yoğun bir şekilde etkilendiği depremler oldu. Pek çok bina depreme dayanıklı olmadığı için yıkıldı. Yıkılan sadece binalar değil: hayatlar, canlar, umutlar, hayaller ... vb.

Büyük bir travma yaşandı. Nedir travma?

“bireyin fiziksel ya da duygusal olarak zararlı ve yaşamı tehdit edici olarak tecrübe ettiği, olumsuz etkileri olan bir olay veya durumun bireyin zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal işleyişini ve iyilik halini alt üst etmesi”

Psikolojik travma nedir?

“kişinin güçsüzlüğü ile yüz yüze gelmesi durumu.”

Travma anında, karşı konulamaz bir güç tarafından çaresiz bırakıldık. Yaşadığımız travmatik olaylar, bizlerin denetleme, bağlantı kurma ve anlamlandırma duygularını veren olağan baş etme sistemlerini felce uğrattı. Duygusal, fiziksel, bilişsel, davranışsal ve sosyal tepkiler verdik: Kendimizin ve başkalarının güvenliği konusunda endişelendik, öfkelenedik, huzursuz olduk, üzüntü duyduk, depresif duygu durumu yaşadık, suçluluk hissettik, umut-

suzluğa kapıldık, hayal kırıklığı yaşadık, panik olduk, utanç duyduk, hissizleştik, izole olmuş hissettik, kaybolmuş-tükenmişlik hissettik, yorgunluk ve dinleneme hali yaşadık, kas ağrılarımız oldu, titredik, başımız ağrıdı, başımız döndü, kalp çarpıntısı-göğüs ağrısı yaşadık,

bayılma hissi geldi, midemiz bulandı, kusma, diyare vb. fiziksel semptomlar yaşadık, bellek sorunları-kafa karışıklığı yaşadık, olay anını tekrar tekrar hatırladık, sürekli olay hakkında düşündük, dezorgonize düşünceler araya girdi, disosiasyon (Bölünme/Kopma/Çözülme) yaşadık, olayları kavramada zorlandık, hesaplama ve öncelikleri belirleyemedik, karar vermede güçlük yaşadık, dikkati toplamada sorunlar oldu, sınırlı dikkat süremiz daha da sınırlandı, sorunları çözemedik, yönümüzü bulamadık, nesnellik zayıfladı, yaşananları sürekli anlatmayı istedik, uyarılara yoğun tepki gösterdik, mizah yoluyla başa çıkmaya çalıştık, öfke patlamaları yaşadık, sık sık tartışmalara girdik, ağlama nöbetlerimiz oldu, yeme alışkanlıklarımız değişti, iş başarımız azaldı, alkol, sigara veya ilaç kullanımında artış oldu, anıları canlandıran yerlerden veya etkinliklerden kaçındık, iletişim güçlükleri yaşadık, aile ve arkadaşlardan uzaklaştık, sosyal olarak içe çekildik, içe kapandık, iş okul, arkadaşlık ve evlilik ilişkilerinde sorunlar yaşadık vs. vs. vs. Her insan olarak farklı tepkiler verdik. Çünkü her insan olarak birbirimizden farklı idik. İşte tam da bu noktada, bireysel farklılık ilkesi göz önünde bulundurularak öğrenme yaşantılarının zenginleştirilmesinde; etkili, verimli ve çekici yapılandırılmış bir öğrenme ortamında yer alan eğitim teknolojilerinin kullanımdan öte; öğrenme sürecine

entegrasyonu ile öğrenmeye derinlik kazandıracak tüm bilişsel, duyuşsal ve kinestetik öğrenme alanları ile öğrenmenin bireyselleştirilmesi söz konusu olabilir. Öyle ki, içinde bulunduğumuz çağın en önemli dinamiklerinden birisi olan “veri” kavramı da öğrenme analitikleri ile öğrenme sürecinin iyileştirilmesine ve geliştirilmesinde; kalite güvencesini sağlamada değerlendirme ve sürekli iyileştirme döngüleri ile birlikte işlenerek oldukça önemli katkılar sunabilir.

SONUÇ

Eğitim teknolojilerinin öğrenme sürecine etkili bir şekilde entegre edilmesinde; sürecin planlanması ve uygulanması kadar değerlendirilmesi ve sürekli iyileştirilerek gerekli önlemlerin alınarak devam edilmesi önemlidir. Her bireyin yaşadıkları olayların doğası ve şiddeti, önceden yaşadıkları üzücü olaylar, sahip olduğu sosyal destek sistemi, yaşamlarında başkalarından aldıkları destek, fiziksel sağlık durumu, psikolojik sağlık problemlerinin kişisel ve ailesel tarihçesi, kültürel geçmiş ve gelenekler ile yaşı vb. hususlarda birbirinden farklı olduğu söylenebilir. Etkili, çekici ve verimli bir tasarımda tüm bu hususların dikkate alınması elbette ki kolay olmamak ile birlikte imkansız da değildir. Bireysel farklılıklar ilkesi; öğrenene öğrenme çevresinde sunulacak duyuşsal ve kinestetik alanlar ile etkileşimlerini besleyecek alternatif araçlar sunulmasını sağlar. Böylelikle, duygularla etkileşime giren her bir öğrenme yaşantılarının hafızayı oluşturmaya yardımcı olacağı söylenebilir.

Öğrenme sürecinin yapılandırılmasında sunulacak öğretimsel destek ve psikolojik ilk yardım temelinde öğrenme

yaşantılarını zenginleştirmede etkili bir teknoloji entegrasyon sürecinde; 3 temel soru işe koşar:

(1) Nereye Gitmek İstiyoruz? : Di- renci artırmaya yönelik verilecek eğitimin amacı ve kapsamını belirleyin.

(2) Oraya Nasıl Gideriz? : Etkili iletişim simülasyon tekniklerinin neler olabileceği ile amacınıza hizmet edecek yöntem, teknik ve stratejilere yer verin.

(3) Gerçekten Gitmek İsteddiğimiz Yere Vardık Mı? : Öğretimi değerlendirme yaklaşımlarından bütüncül olarak faydalanın. Klasik ve alternatif durum değerlendirme yöntemlerini sürece katarak; gelişimi izleyin ve iyileşmeye yön verin.

Son olarak, “bugünün ihtiyaçlarını gelecek nesillerin yeteneklerinden mahrum bırakmadan karşılama” ve “geçmiş deneyimlerden faydalanarak; yeni koşullara göre bunları değiştirmeyi önerme ve gelişme düşüncesiyle bağlantılı olma” tanımları incelendiğinde; yukarıda bahsettiğimiz süreklilik ve sürdürülebilirlik ile ilgili temel ayrım ortaya çıkmakta. Sizce, hangisi sürekliliğin, hangisi sürdürülebilirliğin tanımıdır ve Neden?

Tanımların cevabını bir metaforla güçlendirmeye çalışalım:

“Bir maraton koşucusunun çok su kaybettiği uzun mesafe koşusunda sürdürülebilirliği sağlamak için bacak kaslarını geliştirme ve kalp damarlarını güçlendirme açısından sürekli bir yaşam tarzı benimsemesidir.”

Bu metafor, açık ve uzaktan öğrenme ekosisteminde gerçekleştirilen uygulamalardaki sürekliliği ortaya koymaktadır. Süreksizliğin ve kopukluğun olmaması

ile bu sürekliliğin niteliğinin sürdürülebilir olması önemlidir. Süreklilik, sürdürülebilir döngülerin tamamlanmasına odaklanır. Bu konu kalite güvencesini de beraberinde getirmekte olup; yaşanan tüm bu olağan süreçlerde alınan ani kararlar iyi niyetli olsa da; ciddi bir plansızlığı ve yatırımı da “dirençlilik” ve “süreklilik” bağlamında ele almayı gerektiriyor. Eğitimdir ki bir toplumu muasır medeniyetler seviyesine taşıyan toplumsal bir kurum olarak politik, ekonomik, kültürel, bireyi geliştirme ve toplumsallaştırma işlevi olan; içinde bulunulan çağın teknolojik ve bilimsel gelişmişliğini gözetten tüm dinamikleri sürecin içerisine katarak; kazanımlarından taviz vermeden gelişimi ve ilerlemeyi mümkün kılan bir sektördür. Bu sektörde, hemen hangi durumda olursa olsun atılacak adımlar belirlenen acil eylem planları ile tanımlı ve güvence altına alınmalıdır. Hızlı refleks vererek sadece mevcut durumun üstesinden gelmeye odaklı bir yapıda; yapılan faaliyetlerin sürdürülebilir olamayacağı gibi; tanımından da anlaşılacağı üzere, bugünün ihtiyaçlarını gelecek nesillerin yeteneklerinden mahrum bırakarak karşılama eğiliminde olunacağı açıktır. Sürdürülebilirlik kavramının ilk kez 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan Brundtland Raporu bağlamında ele alındığını ve de geleceğe yönelik küresel anlamda sürekliliği ve sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla; Birleşmiş Milletler’in 2021 yılında altını çizdiği Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ndeki yaklaşımlardan 4 numara olan Kaliteli Eğitim kapsamında yeniden düşündüğümüzde; çağın dinamiklerini gözetten etkili yapılandırılmış öğrenme süreçleri ile süreklilik arz eder,

yani geçmiş deneyimlerden faydalanır ve yeni koşullara göre bunları değiştirmeyi önerir ve de gelişme düşüncesiyle bağlantılıdır. Bu husus, girişte belirtilen iki temel beceri ile ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır ki ekosistemlerin en büyük özelliği sürdürülebilir bir sistem oluşturacak şekilde kendilerini uyarlamalarıdır. Ayrıca teknolojiye sahip sistemlerin sürdürülebilir bir sistem olarak kendilerini adapte edebildiklerinden de bahsetmek mümkündür. Politika yapımcıların ve karar alıcıların; eğitim teknolojilerinin öğrenme ve öğretme süreçlerine entegrasyonu bağlamında yapacakları yatırımların; sürdürülebilirlik ve dirençlilik noktasında ele alınan hususlara ilişkin geliştirilecek eylem planlarının etkili bir şekilde uygulanmasında çeviklik ve liderlik anlayışı çerçevesinde; geliştirilmesine ihtiyaç duyulan uyarlanabilirlik (adaptability) ve açma/kapama (switch on/off) beceriler açısından da oldukça önemli olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

Altınay, M. (t.y). Duyuyor muyuz?. <https://www.yogadergisi.com/yasam/kavramlar/3322-duyuyor-muyuz> adresinden erişildi.

Bedir-Erişti, S. D., Erdoğan, S., Gürgür, H., Kurt, A. A., Akbulut, Y., Akdoğan, R., ... Doğan, E. (2020). *Pandemi döneminde eğitim: İyileştirelim-İyileşelim*. (1. baskı). (Ed. Kürüm-Yapıcıoğlu, D.) Anı Yayıncılık.

Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... & Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Education in normal, new normal, and next normal: Observations from the past, insights from the present and projections for the future. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2), i-x.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian journal of distance education*, 15(1), i-vi.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., KABAN, A. L., TAŞÇI, G., & Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63.

Bradshaw, A. C. (2017). Critical pedagogy and educational technology. Culture, learning and technology: *Research and practice*, 8-27.

Bradshaw, A. C. (2018). Reconsidering the instructional design and technology timeline through a lens of social justice. *TechTrends*, 62(4), 336-344.

Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme* (10.baskı). PegemA yayıncılık.

Güler, N. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (13. baskı). Pegem yayıncılık

Hamutoglu, N. B. (2023). How Could an Instructional Design Promote Social Justice and Equity in Learning Communities? A Holistic View from Bloom's Taxonomy, Maslow's Hierarchy, and Quality Assurance Perspectives. In *Toward Inclusive Learning Design: Social Justice, Equity, and Community* (pp. 243-263). Cham: Springer Nature Switzerland.

Hamutoğlu, N. B., Bozkurt, A., & Erdoğan, B. Z. (2022). Sürdürülebilir eğitim ekolojisi olarak açık ve uzaktan öğrenme. In *Döngüsel Ekonomi ve Sürdürülebilir Hayat* (pp. 237-258). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Hamutoglu, N. B., Özdamar, N., Gedik, N., & Kapkın, E. (2022). Designing and Managing Synchronous and Asynchronous Activities: The Online Training Case for Faculty of Aeronautics and Astronautics Staff. In *Handbook of Research on Managing and Designing Online Courses in Synchronous and Asynchronous Environments* (pp. 51-76). IGI Global.

Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., & Bond, M. A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. <https://vtechworks.lib.vt.edu/handle/10919/104648>

Karaca, E., Yurdabakan, İ., Çetin, B., Nartgün, Z., Bıçak, B. & Gömleksiz, M. (2008). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. (Eds. Erkan, S. & Gömleksiz, M.). Nobel yayıncılık.

Kutlu, Ö., Doğan, C. D., & Karakaya, İ. (2017). *Ölçme ve Değerlendirme: Performansa ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme* (5. baskı). Pegem Akademi.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri. <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=33>

Winslade, N. (2001). A system to assess the achievement of doctor of pharmacy students. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 65(4), 363-392.

Türkiye Psikiyatri Derneği Ruhsal Travma ve Afet Psikiyatrisi Çalışma Birimi

Psikolojik İlk Yardım: Saha Çalışanları için Rehber / Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (Türk Pdr Der)

Reeves, T. C., & Oh, E. G. (2017). The goals and methods of educational technology research over a quarter century (1989–2014). *Educational Technology Research and Development*, 65, 325-339.

Sadini, X. M. (2020). İnsanın Anlam Arayışı'nın peşindeki adam; Viktor Emil Frankl. <https://www.indyturk.com/node/156651/t%C3%BCrkiyeden-sesler/insan%C4%B1n-anlam-aray%C4%B1n-C5%9F%C4%B1n%C4%B1n-pe%C5%9Findeki-adam-viktor-emil-frankl-adresinden-erişildi>.

Talking to Children about Death, Clinical Center National Institutes of Health. http://www.cc.nih.gov/ccc/patient_education/pepubs/childeath.pdf

Okul Temelli Psikolojik İlk Yardım Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen Uygulama Kitabı, 2021

Uniceff & Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü

YÖK Açık Bilim (t.y). Toplumcu Gerçekçi Türk Şiirinde Savaş. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/260800/yokAcikBilim_10238548.pdf adresinden erişildi.

Whittle, C., Tiwari, S., Yan, S., & Williams, J. (2020). Emergency remote teaching environment: A conceptual framework for responsive online teaching in crises. *Information and Learning Sciences*, 121(5/6), 311-319.

Teşekkür

Eğitim içeriği ile ilgili katkılarını sunmakta bir an bile tereddüt etmeyen lisans ve lisansüstü öğrenimim ile sonrasında da gelişimimi her daim destekleyen;

Değerli Aileme, Dostlarıma, Arkadaşlarıma ve Hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi iletirim.

- Emekli Biyoloji Öğretmeni, Ferid HAMUTOĞLU
- Arş. Gör. Rasim HAMUTOĞLU
Sivas Üniversitesi, Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji ABD
- Doç. Dr. Fatma SAPMAZ
Bakırçay Üniversitesi, Klinik Psikoloji ABD
- Doç. Dr. Aras BOZKURT
Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi
- Prof. Dr. Bayram ÇETİN
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ölçme ve Değerlendirme ABD, Milli Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürü, 2017-2018
- Doç. Dr. Barış ÇUKURBAŞI
Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Bilgisayar Teknolojisi Bölümü
- Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Selçuk KIRAY
Eskişehir Teknik Üniversitesi, Radyo ve Televizyon Teknolojisi Programı

İHALENİN İDARE KARARI İLE ARDARDA 3 DEFA İPTAL EDİLMESİ HUKUKA UYGUN MUDUR?

Avukat Necati TORUN *

ANAHTAR KELİMELER:

İhale, İptal, Ardarda, Gerekçe

GİRİŞ

Kamu ihaleleri alım satım kiralama olarak çeşitlenmekle birlikte ülkemizde her daim ilgi çekici bir alan olagelmıştır.

Genel olarak istekliler ihale ilanı ve beraberinde verilen dokümana bağlı olarak tekliflerini sunmakta, ihale günü ve saatinde en uygun teklifi veren istekli ihale komisyon kararı ile belirlenmekte; böylece ihalenin yüklenicisi ilan edilmekte ve sonuç olarak yüklenici ile idare arasında bir sözleşme imzalanmaktadır.

Süreç bu şekilde olmakla beraber idarelerin ihaleyi iptal etme yetkileri bulunmaktadır. Ancak ihaleyi iptal etmek için idarelerin uygun Kanuni gerekçelere dayanmaları gerekmektedir.

Geçtiğimiz aylarda Kamu İhale Kurulu'nun bir ihale ile ilgili 3 defa ihalenin iptali ile vermiş olduğu ayrı ayrı kararlar dikkat çekici olduğundan makalemizin konusunu teşkil etmiştir.

1. KAMU İHALELERİNDE İHALENİN İPTALİ KONUSUNUN AÇIKLANMASI

İhale süreçlerinin usul ve esasları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

Özet olarak istekli firmalar ihaleye çıkan idareler tarafından hazırlanan ihale ilanı ve ihale dokümanındaki düzenlemeler doğrultusunda tekliflerini hazırlamakta ve EKAP (Elektronik Kamu Alımları Platformu) üzerinden göndermektedir. İhale gün ve saatinde isteklilerin teklifleri ve işin yaklaşık maliyeti tüm isteklilere açıklanmaktadır.

İhale de en avantajlı teklif veren firma diğer koşulları sağlaması durumunda ihale üzerinde bırakılmaktadır. 4734 sayılı Kanunda belirlenen itiraz süreçleri beklenildikten sonra en avantajlı teklif veren firma sözleşmeye davet edilmekte ve sözleşme imzalanmaktadır.

* Avukat - İhale Hukuku Uzmanı

İhale süreci yukarıda belirtmiş olduğumuz gibi olmakla beraber idare ile ihale üzerinde kalan firma arasında sözleşme imzalanmadan önce ihale, idare tarafından iptal edilebilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali" başlıklı 39'uncu maddesinde

"İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir."

hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'inci maddesinde de;

"37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır."

...

İhale komisyonu gerekçeli kararını belirleyerek, ihale yetkilisinin onayına sunar. Kararlarda isteklilerin adları veya ticaret unvanları, teklif edilen bedeller, ihalenin tarihi ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.

İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder. İhale; kararın onaylanması halinde geçerli, iptal edilmesi halinde ise hükümsüz sayılır..." hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre ihale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbest olsa da idarelere kanun ile verilen bu takdir yetkisi, takdir hakkının kamu yararı ve hizmet gerekleri ile sınırlı kullanılması gerektiği, tekliflerin yaklaşık maliyete kıyasla çok yüksek olması veya yaklaşık maliyete göre çok yüksek olmamakla birlikte mevcut ödeneğin verilen teklifleri karşılayamaması, sunulan bütün tekliflerin ilgili idarece hazırlanan şartnamelerde yer alan yeterlik koşullarını karşılamaması ve Kanunun temel ilkelerine uygun olmayan durumların tespiti, tesis edilen iptal işleminin gerekçelerinin açıkça ortaya konulması gibi nedenlerle sınırlandırılmıştır.

2. MAKALE KONUSU İHALENİN İLK İPTALI

Makalemizin konusunu teşkil eden ihale bir belediyemiz tarafından gerçekleştirilen 2022/1321175 İhale Kayıt Numaralı "Haşere İlacı" İhalesidir.

2.1. Kamu İhale Kurulu'na İtirazen Şikayetin Konusu

İtirazen şikayet başvurusunda bulunan istekli, Kamu İhale Kurulunun 22.03.2023 tarihli ve 2023/UM.I-500 sayılı kararında düzeltici işlem tesis edilerek tekliflerinin tekrar değerlendirilmeye alınması gerektiğine karar verildiği ancak idare tarafından ülkemizde yaşanan doğal afet ve idarenin ihtiyacının değiştiği gerekçeleriyle ihalenin iptal edildiği, oysa Siirt İlinin afet bölgesi olarak ilan edilmediği, ayrıca Kamu İhale Kurumu tarafından düzeltici karar işlemi verilmesiyle bütün ekip ekipman ve ilaçların hazırlandığı, bununla birlikte ihale konusu iş kapsamında Hatay İli iklim koşulları

ve Siirt İli iklim koşullarının birbirinde tamamen farklı olduğundan haşerelerin dirençlerinin ve buna bağlı olarak istenmesi gereken ilaçların farklı olacağı, Hatay İli için farklı bir ihalenin de yapılabilceği ve kamu yararının sağlanacağı, bu nedenle ihalenin iptal edilmesi kararının iptal edilmesi ve ihalenin kendileri üzerinde bırakılması gerektiği iddiasındadır.

2.2. İdarenin İhaleyi İptal Gerekçesi

İlgili ihale dosyasında *“Bahse konu ihalede istenilen ilaç miktarlarının hem Siirt hem de yardım kararı alınan Hatay ilimiz için yetersiz kalacağı anlaşılmıştır. Söz konusu ihalenin mevcut ihtiyaç listesine göre sonuçlandırılması halinde yasal olarak mümkün en yüksek iş artışı yapıldığı takdirde bile ihtiyacı karşılamayacağı tespit edilmiştir. Bu yüzden hem Siirtli vatandaşlarımızın mağdur olmaması hem de deprem felaketinden etkilenen Hataylı vatandaşlarımızın yaklaşan yaz mevsimi ile beraber yaşayabilecekleri haşere sorununa yardımcı olmak adına ihtiyacı karşılayacak bir ihtiyaç listesine göre haşere ilacı alımı yapılmasına karar verilmiştir...”* ifadelerle yer verilerek söz konusu ihalenin niteliğinin veya miktarının değişeceği gerekçesiyle idare tarafından iptal edildiği görülmüştür.

2.3. Kamu İhale Kurulu'nun Kararı

Kamu İhale Kurulu'nun 13.04.2023 tarihli ve 2023/UM.I-664 sayılı kararında idare tarafından istenilen ilaç miktarının yetersiz kalacağına ilişkin olarak somut bir hesaplama yapılmadığı ve bahse konu ilaç yetersizliğinin karşılanması amacıyla Hatay İli kapsamında ayrı bir ihalenin de yapılabilceği, ayrıca söz konusu ihalenin Siirt ilinde gerçekleştirildiği ve ihale konusu işin depremden etkilenmeyen Siirt İlının merkez ilçesinde gerçekleştirilecek

olduğu, dolayısıyla ihale konusu işin gerçekleştirileceği yerin doğal afet nedeniyle afet bölgesi ilan edilen yerler arasında olmadığı, bu durumda idarece belirtilen gerekçenin somut bir şekilde ortaya konulması gerektiği, fakat idarenin ihale konusu işi iptal etme gerekçesinin somut verilere dayanmadığı, dolayısıyla söz konusu gerekçenin bu haliyle öne sürülerek ihalenin iptal edilmesi işleminin mevzuata uygun olmadığı ihalenin iptal kararının iptaline yönelik karar verilmiştir.

3. İHALENİN İKİNCİ İPTAL

Kamu İhale Kurulu'nun ihalenin iptalinin iptaline yönelik ilk kararından sonra ihale üzerinde bırakılması gereken istekli kendisinin sözleşmeye davet edilmesini beklerken idare tarafından ikinci kez ihalenin iptal edildiğini öğrenmiştir.

Ve Yine ihalenin iptalinin hukuka aykırı olduğu gerekçesi ile Kamu İhale Kurulu'na başvurmuştur.

3.1. İdarenin İhaleyi İptalinin Bu Seferki Gerekçesi

İlk ihalenin iptal kararının Kamu İhale Kurulu tarafından iptal edilmesine ilişkin Kurul kararının 19.04.2023 tarihinde isteklilere tebliğ edilmesi sonrasında idare tarafından 02.05.2023 tarihli ve 2 no'lu ihale komisyonu kararı alındığı, anılan kararda ihalenin başvuru sahibi M.... Tarım Müh. Hayv. İnş. Tem. Gıda San. Dış Tic. Ltd. Şti. üzerinde bırakıldığı, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli olarak En...Makina Kimya Ltd. Şti. nin belirlendiği görülmüştür.

Ancak bahse konu karara ihale yetkilisi tarafından *“4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 39'uncu maddesinde istinaden: Bahse konu ihaleye ilişkin yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve iş kalemlerindeki değişikliklerden dolayı ihalenin*

iptali uygun görülmüştür.” şeklinde şerh düşülerek anılan komisyon kararının 05.05.2023 tarihinde uygun olmadığına karar verilmiş olduğu ve ihalenin iptal edildiği görülmüştür.

3.2. Kamu İhale Kurulu’nun Kararı

Kamu İhale Kurulu’nun 31.05.2023 tarihli ve 2023/UM.I-834 sayılı kararında ilgili ihaleye ilişkin iptal kararının 13.04.2023 tarihli ve 2023/UM.I-664 sayılı Kurul kararı ile iptaline karar verildiği, bunun üzerine anılan karar sonrasında başvuru konusu ihaleye ilişkin yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve iş kalemlerindeki değişiklikler gerekçe gösterilerek idarece ihalenin ikinci kez iptal edildiği, ancak ihtiyacın ne şekilde değiştiği ve değişiklik doğuran iş kalemlerine ilişkin herhangi bir hesaplama yapılmadığı, dolayısıyla idarece belirtilen yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve değişen iş kalemleri hususlarının somut bir şekilde ortaya konulmadığı ve idarenin ihale konusu işi iptal etme gerekçesinin somut verilere dayanmadığı görüldüğünden söz konusu gerekçenin bu haliyle öne sürülerek ihalenin iptal edilmesi işleminin mevzuata uygun olmadığı anlaşılmıştır.

4. AYNI İHALENİN KİK KARARINA RAĞMEN ÜÇÜNCÜ KERE İPTALİ

İkinci defa ihalenin idare tarafından iptaline yönelik Kamu İhale Kurulu’ndan karar alan istekli firma süreç sonucunda sözleşmeye davet için tebligat beklerken ilgili idare tarafından üçüncü defa ihalenin iptal edildiğini öğrenmiş ve tekrar Kamu İhale Kurulu’na başvurmuştur.

4.1. İdarenin İhaleyi İptal Gerekçesi

İkinci defa ihalenin iptalinin Kamu İhale Kurulu tarafından iptaline yönelik Kurul kararının 07.06.2023 tarihinde başvuru sahibi istekliye tebliğ edilmesi sonrasında idare tarafından alınan

15.06.2023 tarihli kararda “Kamu İhale Kanununun 39.Maddesine istinaden; İdareimizce salgın hastalıklara vektörlük eden haşerelerle mücadele ve halk sağlığının korunması için düzenlenmiş olan 2022/1321175 İKN’li Haşere İlacı Alım ihalesinin zamanlamanın iyi yapılması ve larva döneminin kaçırılmaması amacıyla ihtiyaç duyulan ürünler temin edilmiş olup, ihtiyaçlarımız giderildiğinden söz konusu ürünlerin alınma ihtiyacı kalmadığından ihalenin iptali uygun görülmüştür.” ifadelerine yer verilerek ihtiyaç duyulan ürünlerin temin edildiği gerekçesiyle üçüncü kez ihalenin iptaline karar verildiği görülmüştür.

4.2. Kamu İhale Kurulu’nun Kararı

Kamu İhale Kurulu’nun 10.07.2023 tarihli ve 2023/UM.I-988 sayılı Kamu İhale Kurulu kararında mevcut ihale sürecinde idarece alınan ilk ihale komisyonu kararı üzerine teklifi değerlendirme dışı bırakılan başvuru sahibi tarafından yapılan itirazın şikayet başvurusu neticesinde düzeltici işlem belirlenmesine karar verildiği, bu karar sonrasında idare tarafından iki kez ihalenin iptali kararı alındığı, söz konusu kararların da yine itirazın şikayet başvurularına konu edildiği, bu başvurular neticesinde alınan kararlarda ihalenin iptaline ilişkin gerekçelerin uygun bulunmadığı ve her iki kararda da “İdarenin ihalenin iptali kararının iptaline” karar verildiği, geline aşamada idarece üçüncü kez ihalenin iptaline ilişkin karar alındığı görülmekte olup, idare tarafından alınan ihalenin iptaline ilişkin iki kararın gerekçelerinin Kurul kararları ile uygun bulunmadığı, ilgili mevzuat hükümleri gereği idarece ihale sürecinin devamında karar gerekçelerine uygun hareket edilmesi gerekirken 15.06.2023 tarihinde alınan karar ile yeniden ihale-

nin iptaline karar verildiği ve alınan bu kararın daha önce Kamu İhale Kurulu tarafından verilen kararları gereklerinin yerine getirilmeyerek kararların etkisiz hale gelmesi sonucunu doğurduğu dikkate alındığında, idarece 15.06.2023 tarihinde alınan ihalenin iptali kararının 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde yer bulan temel ilkeler ile kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ve üçüncü defa ihalenin iptal kararı-
nın iptaline yönelik karar vermiştir.

SONUÇ

Kamu ihaleleri, gerek piyasa büyüklüğü gerekse de sürekli değişen mevzuatıyla ülkemizde gündemden düşmeyen bir alandır. İhale süreçlerinde gerçekleşen hukuka aykırı iş ve işlemler için itiraz mekanizmaları İhale Kanunlarında düzenlenmiştir. Kamu idareleri ve istekli firmalar arasında zaman zaman ihalenin iptali hususu ile ilgili tartışmalar yaşanmakta ve Kamu İhale Kurulu tarafından bu husus şikayet edilmesi durumunda karara bağlanmaktadır.

İstekli firmalar, idareler tarafından ihale ilanlarının yayınlanmasını müteakip ihale süreçlerine hazırlık yapmakta; gerek zaman gerekse geçici teminat mektubu vb sebeplerle maliyetlere katlanmaktadır. İhale gün ve saatinde ihale kararı açıklandıktan sonra ise bu seferde sözleşme süreçlerine hazırlık yapmaktadırlar.

İşte tam bu süreçte ihalenin idare tarafından iptali muhakkak ki istekli firmalar açısından bir hayli olumsuz bir durum teşkil edecektir. İşte Kanun koyucu da ihalenin iptali konusunda ihaleye çıkan idarelere bu nedenle sınırsız yetki vermemiştir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 39 ve 40'nci maddelerinde iha-

lenin iptali konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir.

Makalemizde yer verdiğimiz ve geçtiğimiz aylarda Kamu İhale Kurulu kararlarına konu olan süreçte bir belediyemiz tarafından Haşere İlacı ihalesi gerçekleştirilmiştir. 3 defa idare tarafından iptal edilen söz konusu ihale 3 sefer ihale üzerinde kalan firma tarafından Kamu İhale Kurumu'na taşınmıştır.

Bu süreç garip bir şekilde 3 defa tekrarlanmıştır.. İhaleyi iptal eden idarenin iptal kararlarını her seferinde kaldıran Kamu İhale Kurumu son kararında daha önce kendisi tarafından verilen kararların gereklerinin yerine getirilmeyerek ihalenin ısrarla iptal edilmesinin Kurul kararını etkisiz hale gelmesi sonucunu doğurduğu dikkate alındığında, idarece 15.06.2023 tarihinde alınan ihalenin iptali kararının 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde yer bulan temel ilkeler ile kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olmadığı sonucuna varmıştır.

Burada akıllara 4'üncü kere idarenin ihaleyi iptal etmesi mümkün müdür sorusu gelebilir. Ancak 3'üncü iptalden sonra Kamu İhale Kurulu'nun vermiş olduğu kararda temel ilkelerin ihlali ve Kamu İhale Kurul kararını etkisiz hale getirmesine ilişkin ifadelere yer verildiğinden sürecin sonunun teftiş veya soruşturma ile sonuçlanmaması amacıyla idarenin dördüncü kere ihaleyi zorlamayacağı kanaatindeyiz. Nitekim bu süreçte bu ihaleye yönelik bir başka başvuru da görülmemiştir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Kamu İhale Kurulu Kararları, <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Vatandas/Kurul-KararSorgu.aspx>

VATANDAŞ ETKİLEŞİMLERİNDE KULLANILABİLECEK BLOKZİNCİR TABANLI AKILLI BEYAZ MASA ÖNERİSİ

Dr. Önder DEMİR *

Özet

Günümüzde, şehirler dünya nüfusunun büyük bir bölümünü barındırmakta ve hızla büyümektedir. Bu büyüme ile birlikte, şehirlerin karşılaştığı sorunlar da artmaktadır. Bu sorunları çözmek ve yaşam kalitesini artırmak için geliştirilen akıllı şehir yaklaşımları, teknolojiyi kentsel planlama ve yönetim süreçlerine entegre ederek sürdürülebilir kalkınma hedeflerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, 1990'lı yıllara dayanmaktadır, ancak 2000'li yıllardan itibaren teknolojik gelişmeler, akıllı şehirlerin temelini oluşturmuştur.

Akıllı şehirlerin temel özellikleri arasında veri analitiği, Nesnelerin İnterneti (IoT), yapay zeka ve sürdürülebilirlik gibi unsurlar yer almaktadır. Veri analitiği, şehirlerin topladığı büyük verileri analiz ederek daha etkili çözümler geliştirmelerine olanak sağlar. IoT, şehir altyapısına entegre edilmiş sensörler ve cihazlar aracılığıyla gerçek zamanlı verileri toplar. Yapay zeka, şehir hizmetlerinin otomasyonunu desteklerken sürdürülebilirlik, enerji verimliliği ve yeşil uygulamaları içermektedir.

Akıllı şehirlerin faydaları arasında etkili kaynak yönetimi, gelişmiş kamu hizmetleri ve katılımcı yönetim bulunmaktadır. Bu faydalar, su ve enerji gibi kaynakların daha verimli kullanılmasını, temel kamu hizmetlerinin kalitesinin artmasını ve vatandaşların kentsel yönetime daha aktif katılımını içermektedir. Ayrıca, akıllı şehirler yalnızca teknolojik gelişimle sınırlı değildir; aynı zamanda sosyal inovasyon ve kültürel zenginlik gibi unsurları da bünyesinde barındırarak daha yaşanabilir ve insan odaklı şehirlerin oluşturulmasını hedeflemektedir.

* T.C. Dışişleri Bakanlığı

E-yönetişim, akıllı şehirlerin başarısında önemli bir rol oynamaktadır. Bu yaklaşım, kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesini ve vatandaşlara daha verimli, erişilebilir ve şeffaf bir şekilde sunulmasını amaçlamaktadır. İnternet tabanlı hizmetler, dijital veri yönetimi, çevrimiçi vatandaş katılımı ve etkileşimli yönetim araçları, e-yönetişimin temel bileşenleridir. Bu yaklaşımın faydaları arasında karar alma süreçlerini kolaylaştırmak, şeffaflığı artırmak ve halkın katılımını teşvik etmek yer almaktadır.

Ancak, e-devletin başarıya ulaşmasının önünde bazı zorluklar bulunmaktadır. Teknolojik altyapıdaki kusurlar, güvenlik kaygıları, dijital uçurum ve değişim direnç gibi zorluklar, bu sürecin engelleyicileri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak, blockchain teknolojisi, finans sektöründe ve çeşitli diğer sektörlerde devrim yaratmıştır. Bitcoin ile başlayan blockchain kullanımı, finansal hizmetlerden Nesnelerin İnterneti'ne, kimlik doğrulamadan kamu hizmetlerine kadar birçok alanda etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Blockchain teknolojisi, güvenli ve şeffaf veri yönetiminin sağlanmasında önemli bir rol oynamakta ve aynı zamanda akıllı şehirlerin geliştirilmesinde de etkili bir araç olabilmektedir. Bu teknolojinin şehirlerin geleceğinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kentler, Blokzincir, Kitle Kaynak, Ödül Sistemi

1. GİRİŞ

Günümüzde kentler, hızla değişen sosyal, ekonomik ve teknolojik dinamiklere ayak uydurabilmek adına inovatif çözümlere ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin kent sakinlerinin katılımını artırarak sorunlara çözüm bulma süreçlerini iyileştirebilmeleri kritik bir öneme sahiptir. Bu makale, vatandaş etkileşimlerinde kullanılabilecek bir blokzincir tabanlı akıllı beyaz masa önerisi üzerine odaklanmaktadır.

Bu çalışma, kentlerde yaşayan vatandaşların, kentlerin karşılaştığı problemleri belirleme ve çözümlerine katkı sağlama konusunda daha etkili bir şekilde nasıl yer alabileceklerine dair bir öneri sunmaktadır. Kitle kaynaklı akıllı masa sistemi, mahalli idarelerin etkinliklerine

katılım, bu katılımın sonucunda vatandaşların kent sorunlarına dair öneri ve şikayetlerini iletebilecekleri bir platform sunmayı amaçlamaktadır.

Akıllı kentler ve blokzincir teknolojileri, günümüzde hala gelişmekte olan konulardır. Bu nedenle, makalede sunulan sistem önerisiyle ilgili sınırlılıklar göz önüne alınmalıdır. Veri erişimi, teknolojik sınırlılıklar, yasal düzenlemeler ve işbirliği gereksinimleri, önerilen blokzincir tabanlı akıllı masa sisteminin uygulanabilirliğini etkileyebilecek önemli faktörlerdir.

Bu makale, önerilen sistemin hayata geçirilmesi için bazı sınırlılıkları tanımlamaktadır. Veri erişimi konusundaki kısıtlamalar, blokzincir teknolojisinin gelişmekte olan yapısı, yasal düzenlemeler

ve işbirliği eksiklikleri, uygulamanın gerçek dünyada test edilememesine ve pratik etkilerinin belirlenememesine neden olabilir. Bu sınırlılıklar, gelecekteki gelişmelere ve katılımcı paydaşların işbirliği düzeyine bağlı olarak değişebilir.

Makalede önerilen sistem, Ethereum ağı üzerinde çalışan bir blokzincir ağı kullanmaktadır. Bu ağ üzerinde etkinlik, öneri ve şikayetlere yönelik akıllı kontratlar geliştirilmiştir. Ancak, teknolojik altyapıdaki sınırlılıklar ve mevcut kaynakların etkisi, önerilen uygulamaların gerçek dünyada ne kadar başarılı olabileceğini belirlemede belirleyici bir faktördür.

Özetle, bu makale, blokzincir tabanlı akıllı beyaz masa sisteminin yerel yönetimlerin katılımcı yönetişimine nasıl katkı sağlayabileceğini tartışarak, gelecekteki akıllı kent uygulamaları ve blokzincir teknolojileri üzerinde düşünce ve araştırmalara yol açmayı amaçlamaktadır.

1.1. Akıllı Kentlerin Tarihçesi

Akıllı kentler, 21. yüzyılın en önemli kentsel gelişim trendlerinden biridir. Hızlı şehirleşme, artan nüfus yoğunluğu ve bu süreçlerin beraberinde getirdiği çevresel, ekonomik ve sosyal zorluklara etkin çözümler sunmak amacıyla ortaya çıkmıştır. Akıllı kent yaklaşımı, teknolojiyi şehir planlaması ve yönetimi ile bütünleştirerek, kentsel yaşam kalitesini artırmayı ve sürdürülebilir kalkınmayı hedefler.

Akıllı kent kavramı, 1990'larda teknolojinin şehir yaşamına entegrasyonu ile başlamıştır. İlk başlarda basit otomasyon ve bilgi teknolojilerinin kullanımıyla sınırlı olan bu yaklaşım, zamanla daha karmaşık ve entegre sistemlere evrilmiştir.

2000'lerden itibaren, geniş bant internet erişimi, mobil teknolojiler, bulut bilişim ve IoT gibi teknolojik gelişmeler, akıllı kentlerin temelini oluşturmuştur.

1.2. Akıllı Kentlerin Temel Özellikleri

Akıllı kentlerin temel özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

- Veri Analitiği: Şehirlerde toplanan büyük verilerin analiz edilmesi, trafik akışından enerji tüketimine, su yönetiminde atık yönetimine kadar birçok alanda daha etkin ve verimli çözümler üretilmesini sağlar.

- IoT (Nesnelerin İnterneti): Şehir altyapısına entegre edilen sensörler ve cihazlar, gerçek zamanlı veri toplar ve bu verileri şehir yönetimi ile paylaşarak daha akıllı ve hızlı kararlar alınmasını mümkün kılar.

- Yapay Zeka: Yapay zeka teknolojileri, şehirlerdeki hizmetlerin otomasyonunu sağlar, verimliliği artırır ve karmaşık problemlerin çözümünde önemli bir rol oynar.

- Sürdürülebilirlik: Enerji verimliliği, çevre dostu ulaşım çözümleri ve sürdürülebilir kaynak kullanımı, akıllı kentlerin önemli unsurları arasındadır.

1.3. Akıllı Kentlerin Sağladığı Faydalar

Akıllı teknolojiler, su, enerji ve diğer kaynakların daha etkin kullanılmasını sağlayarak şehirlerin sürdürülebilirliğini artırır. Akıllı kentlerde, trafik akışının optimize edilmesi, akıllı ulaşım sistemleri ve toplu taşıma çözümleri ile trafiğin azaltılması ve ulaşımın kolaylaştırılması sağlanır. Ayrıca akıllı kentlerde eğitim, sağlık ve güvenlik gibi temel kamu hiz-

metlerinin kalitesi, teknolojinin entegrasyonu ile artırılır. Yine akıllı kentler dahilinde vatandaşların kent yönetimine katılımı, dijital platformlar ve sosyal medya aracılığıyla kolaylaşır, şeffaflık ve hesap verebilirlik artar.

1.4. Geleceğin Kentleri Olarak Akıllı Kentler

Akıllı kentler, sadece teknolojik gelişmelerle sınırlı kalmayıp, sosyal inovasyon ve kültürel zenginlik gibi unsurları da içerecek şekilde evrilmektedir. Geleceğin kentleri olarak, akıllı kentler sadece daha verimli ve sürdürülebilir değil, aynı zamanda daha yaşanabilir ve insana odaklı kentler olma yolunda ilerlemektedir.

1.4. E-Yönetişim: Kavramsal Çerçeve ve Uygulama

E-Yönetişim, hükümet hizmetlerinin ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesini ifade eden bir kavramdır. Bu bölüm, e-yönetişimin kavramsal çerçevesini, gelişim sürecini ve temel bileşenlerini incelemektedir.

1.4.1. E-Yönetişimin Kavramsal Çerçevesi:

E-yönetişim, hükümet hizmetlerinin dijitalleştirilmesini, bu hizmetlerin verimli, erişilebilir ve şeffaf bir şekilde sunulmasını amaçlar.

İnternet tabanlı hizmetler, dijital veri yönetimi, çevrimiçi vatandaş katılımı ve interaktif yönetim araçları, e-yönetişimin temel bileşenleridir.

1.4.2. E-Yönetişimin Evrimi

1990'lardan itibaren, internetin yaygınlaşması ve bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler, e-yönetişimin gelişimini hızlandırmıştır.

Basit bilgi sağlamadan, etkileşimli hizmetlere, daha sonra da bütünleşik ve dönüştürücü çözümlere doğru evrimleşmiştir.

ABD, Avrupa Birliği ülkeleri, Güney Kore ve Singapur gibi ülkeler, e-yönetişimde öncü konumdadır. Bu ülkelerin uygulamaları, diğer ülkeler için model teşkil edebilir.

Her ülkenin e-yönetişimdeki başarıları ve karşılaştıkları zorluklar, bu alanda önemli dersler sunmaktadır.

1.4.3. E-Yönetişimin Etkileri

E-yönetişim, vatandaşların kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırır, zaman ve maliyet tasarrufu sağlar. E yönetişim daha verimli karar alma süreçleri, artan şeffaflık ve vatandaş katılımı, yönetim kalitesini artırır.

1.4.4. Karşılaşılan Zorluklar ve Gelecek Beklentileri

Teknolojik altyapı eksiklikleri, güvenlik endişeleri, dijital bölünme ve değişim direnci gibi zorluklar bulunmaktadır.

Yapay zeka, büyük veri analitiği ve blockchain gibi yeni teknolojilerin entegrasyonu, e-yönetişimi daha da geliştirecek ve genişletecektir.

1.5. Yerel Yönetimlerde Dijital Dönüşüm ve Yönetişim

Yerel yönetimler, teknolojik ilerlemeleri benimseyerek, hizmet sunumlarını ve vatandaşlarla etkileşimlerini dönüştürmekte, böylece akıllı şehirlerin temel taşlarını oluşturmaktadırlar. Bu bölüm, yerel yönetimlerin dijital dönüşüm süreçlerini, bu süreçlerin desantralizasyon ve yerindelik ilkeleri çerçevesindeki etkilerini ve toplum üzerindeki genel yansı-

malarını detaylı bir şekilde ele alacaktır.

Yerel yönetimlerde dijital dönüşüm süreçleri şu şekilde sıralanabilir:

- Teknolojik Yeniliklerin Entegrasyonu: Yerel yönetimler, IoT, bulut bilişim, yapay zeka gibi teknolojileri kullanarak hizmet sunumunu modernize ediyorlar.
- Hizmet Sunumunda Dijitalleşme: Elektronik hükümet hizmetleri, online başvuru ve ödeme sistemleri, vatandaşlarla etkileşimi kolaylaştırır ve hizmetlerin erişilebilirliğini artırır.
- Yetkinin Yerele Devri: Yerel yönetimler, desantralizasyon ilkelerine uygun olarak daha fazla sorumluluk ve yetki alıyorlar.
- Yerel İhtiyaçlara Uygun Çözümler: Yerel yönetimler, yerel toplulukların ihtiyaçlarına uygun özgün çözümler geliştirmektedir.
- Katılımcı Yönetişim: Vatandaşların karar alma süreçlerine katılımı artmakta, topluluk ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılması sağlanmaktadır.
- Sosyal ve Ekonomik Gelişim: Dijitalleşme, ekonomik verimliliği ve sosyal katılımı teşvik ederken, sürdürülebilir kalkınmayı da desteklemektedir.

Yerel yönetimlerde dijital dönüşüm ile ilgili bazı zorluklar da bulunmaktadır. Bu kapsamda Bütçe kısıtlamaları, teknolojik altyapı eksiklikleri, eğitim ve farkındalık konuları yerel yönetimlerin karşılaştığı başlıca zorluklardır.

2. BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ

Blokzincir teknolojisi, son yıllarda hem finansal sektörde hem de çeşitli endüstrilerde devrim yaratan bir yenilik olarak ortaya çıkmıştır. Bu teknolojinin temeli, işlemlerin, değiştirilemez ve şeffaf bir şekilde kaydedildiği dağıtık bir veri tabanına dayanmaktadır.

Blokzincirin Tarihsel Gelişimi

Blokzincir, ilk olarak 2008 yılında Satoshi Nakamoto (muhtemelen bir takma isim) tarafından tanıtılan ve 2009'da hayata geçirilen Bitcoin ile kullanılmıştır. Bitcoin, merkezi olmayan dijital bir para birimi olarak tasarlanmış ve blokzincir teknolojisi, bu paranın temelini oluşturmuştur.

İlk yıllarında sadece Bitcoin ve diğer kripto paralarla ilişkilendirilen blokzincir, zamanla farklı alanlarda kullanım potansiyeli göstermiştir.

2.1. Blokzincir Teknolojisinin Temel Özellikleri

Blokzincir teknolojisinin temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Dağıtık Yapı: Blokzincir, merkezi bir otoriteye ihtiyaç duymadan işlemleri kaydeden ve doğrulayan bir ağ üzerinde çalışır.
- Değiştirilemezlik: Blokzincire eklenen veriler, yapısal olarak değiştirilemez; bir kez kaydedildikten sonra, bu kayıtlar kalıcı hale gelir.
- Şeffaflık: Her işlem, ağdaki tüm katılımcılar tarafından görülebilir, bu da yüksek düzeyde şeffaflık sağlar.
- Güvenlik: Kriptografik hash fonksiyonları ve konsensus mekanizmaları, ağın güvenliğini sağlar.

2.2. Blokzincir Teknolojisinin Kullanım Alanları

Günümüzde blokzincir farkında olunsa da olunmasa da çok çeşitli kullanım alanlarında kendini göstermektedir. Aşağıda bu kullanım alanlarına örnekler verilmektedir.

Kripto paralar, dijital ödemeler, akıllı sözleşmeler ve tokenizasyon, blokzincir teknolojisinin finans sektöründe en yaygın kullanım alanlarından. Ayrıca tedarik zinciri yönetiminde ürünlerin kaynağından tüketiciye ulaşana kadar izlenebilirliğini sağlamak için kullanılmaktadır. Blokzincir teknolojisinin kullanıldığı bir başka alan ise sağlık sektörüdür. Hasta kayıtlarının güvenli bir şekilde saklanması ve paylaşılması için potansiyel sağlamaktadır. Blokzincir nesnelerin interneti altyapısında cihazların güvenli ve etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlamaktadır. Blokzincir teknolojileri kimlik doğrulama ve erişim yönetimi kapsamında dijital kimliklerin ve erişim izinlerinin güvenli bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Blokzincir teknolojileri hükümet ve kamu hizmetleri dahilinde oylama sistemleri, kamu kayıtları ve hukuki belgelerin yönetimi için kullanılmaktadır. Blokzincir teknolojilerinin kullanıldığı bir başka alan ise bu makaleye konu olan Akıllı Şehirler ve Coğrafi Bilgi Sistemleri alanıdır. Bu kapsamda bu teknolojiler şehir yönetimi ve coğrafi veri analizinde kullanılmaktadır.

2.3. Mevcut Sorunlar ve Zorluklar

Günümüz mevcut teknolojileri içerisinde blokzincirin karşılaştığı bazı temel zorluklar bulunmaktadır. Bu zorluklar aşağıda verilmiştir.

Ölçeklenebilirlik: Blokzincir ağlarının işlem hacmini ve hızını artırmak, özellikle Bitcoin ve Ethereum gibi popüler sistemler için büyük bir zorluk oluşturmaktadır.

Enerji Tüketimi: Özellikle Proof of Work (PoW) konsensus mekanizmasını kullanan blokzincirler, önemli miktarda enerji tüketir.

Kullanıcı Dostu Olmayan Arayüzler: Blokzincir teknolojisinin daha geniş kitlelerce benimsenmesini engelleyen faktörlerden biri, karmaşık kullanıcı arayüzleri ve teknik terminolojidir.

2.3. Geleceğe Yönelik Beklentiler ve Potansiyel Gelişmeler

Bu kısımda blokzincirin günlük hayatta daha verimli çalışabilmesi için yapılması gerekli teknik ve idari iyileştirmelerden bahsedilmiştir.

Yeni Konsensus Mekanizmaları: Enerji verimliliğini artıran ve ölçeklenebilirlik sorunlarını çözmeye yardımcı olan yeni mekanizmaların geliştirilmesi.

Daha Fazla Regülasyon ve Standartlar: Blokzincir teknolojisine yönelik hukuki ve düzenleyici çerçevelerin geliştirilmesi.

Endüstriyel Uygulamaların Artması: Blokzincir teknolojisinin farklı sektörlerde daha yaygın bir şekilde kullanılması.

3. YEREL YÖNETİMLER İÇİN AKILLI MASA

Bu makale kapsamında tanıtılan sistem kentlerde yaşayan vatandaşların kentlerin problemlerinin belirlenmesi ve bu problemlerin çözümüne katkı sağlanması hususunda nasıl daha fazla katkı

lım sağlayabileceklerine dair blokzincir tabanlı katılımcı bir akıllı kent sistemi önermektedir. Kitle Kaynaklı Akıllı Masa Sistemi, vatandaşların mahalli idarelerin kentin faydasına olan etkinliklere katılımı, katılım sonucunda vatandaşların kent sorunları ve çözümleri hususunda kullanabilecekleri puanların toplanması ve puanların harcanması mantığı üzerine oturtulmuştur.

Akıllı kentler ve blokzincir teknolojileri halen gelişmekte olan konulardır. Bu nedenle bu makale içerisinde sistem hakkında bazı sınırlılıkları önceden vermek önemlidir.

Veri Erişimi: Kentler hakkında bazı veri kaynaklarına erişim kısıtlıdır. Bu nedenle bu makale de anlatılan sistem hipotetiktir.

Teknolojik Sınırlılıklar: Blokzincir teknolojisi hala gelişmekte olan bir alandır ve bu makalede önerilen uygulamaların hayata geçirilmesi, mevcut teknolojik altyapının ve kaynakların sınırlılıklarına bağlıdır. Bu nedenle, bazı önerilerin uygulanabilirliği ve etkinliği teknolojik gelişmelere ve dönüşümlere bağlı olarak değişebilir.

Yasal ve Regülasyon Sınırlılıkları: Blokzincir tabanlı uygulamaların hayata geçirilmesi, mevcut yasal ve düzenleyici çerçevelerle uyumlu olmalıdır. Bu makalede önerilen uygulamaların uygulanabilirliği, yerel ve ulusal düzeydeki yasal düzenlemelere ve politikalara bağlıdır. Bu nedenle, yasal ve düzenleyici engeller, konunun pratik etkilerini sınırlayabilir.

İşbirliği ve Paydaş Katılımı: Akıllı kentlerde blokzincir tabanlı uygulamaların başarılı bir şekilde hayata geçirilme-

si için yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum ve vatandaşların işbirliği ve katılımının önemini vurgulamaktadır. Ancak, bu tür işbirliği ve katılımın sağlanması, makale kapsamı dışında olan sosyal, politik ve ekonomik faktörlere bağlıdır. Bu nedenle, konunun ilerideki pratik etkileri, paydaşların işbirliği ve katılım düzeyine bağlı olarak değişebilir.

Uygulamaya İlişkin Sınırlılıklar: Makale kapsamında önerilen model herhangi bir akıllı kent ve belediye işbirliğine sahip olmadığı için sahada gerçek hayatta test edilememiştir.

Bu makale kapsamında tanıtılan sistemin çalıştırılabilmesi için Ethereum ağı üzerinde çalışan bir blokzincir ağı geliştirilmiştir. Bu ağ üzerinde Etkinlik, Öneri ve Şikayet akıllı kontratları geliştirilmiştir.

Etkinlik Akıllı Kontratı: Etkinlik yönetimi ve katılımı kontratı, kentlerin etkinliklerini düzenlemesine ve vatandaşların katılımını teşvik etmesine yardımcı olur. Bu kontrat, etkinliklerin coğrafi konumlarını ve katılımcıların etkinlik alanlarındaki varlıklarını kaydeder. Örneğin, bir parktaki bir konser etkinliğine katılmak isteyen bir vatandaş, bu etkinliğe blokzincir üzerinden kaydolabilir ve etkinlik alanına giriş yapabilir. Bu, kentlerin etkinliklerini daha iyi planlamalarına ve katılımı artırmalarına olanak tanır.

Token Tabanlı Ödül Sistemleri (Vat-Token ve İYIToken): Vatandaşların etkinliklere katılımı ve diğer hizmetler karşılığında ödüllendirilmesi için geliştirilen token tabanlı sistemlerdir. VatToken, vatandaşların etkinliklere katıldıkça kazandığı bir ödül sistemidir. Katılımcılar, bu tokenları daha sonra diğer etkinliklerle

re katılmak veya belediye hizmetlerinden faydalanmak için kullanabilirler. IYIToken ise başarı veya katkılar için ödülleri sunar. Örneğin, bir vatandaş çevresel bir etkinliğe katkı sağladığında IYIToken kazanır ve bu tokenları çevresel projelere destek vermek için kullanabilir.

Etkinlik Kaydı: Vatandaşlar, blokzincir tabanlı bir uygulama veya web sitesi aracılığıyla kentteki etkinliklere kaydolabilirler. Kayıt sırasında katılımcının kimlik bilgileri doğrulanır ve etkinlik için gerekli bilgiler toplanır.

Etkinlik Katılımı: Katılımcılar etkinliğe katıldıklarında, bu katılım blokzincirde kaydedilir. Coğrafi konum verileri, katılımcıların etkinlik alanındaki yerlerini belirlemek için kullanılır. Bu sayede, kent yöneticileri gerçek zamanlı olarak etkinlik katılımını izleyebilir ve etkinliklerini daha iyi planlayabilirler.

Ödüllendirme: Katılımcılar, etkinliğe katıldıkça VatToken veya IYIToken kazanırlar. Bu tokenlar, katılımcılara çeşitli avantajlar sunar. Örneğin, VatToken'lar diğer etkinliklere katılmak için kullanılabilir veya belediye hizmetlerinden indirimler almak için kullanılabilir. IYIToken'lar ise katılımcılara çevresel projelere katkıda bulunma fırsatı sunar.

Öneri ve Şikayet Yönetimi: Öneri veya Şikayet yönetimi sistemi, vatandaşların belediye hizmetleri, çevresel endişeler veya diğer konulardaki önerilerini ve şikayetlerini oluşturmasına ve takip etmesine olanak tanır. Her bir öneri ve şikayetin mahalli idare nezdinde bir öncelik sırası olduğunu kabul eden bu sistem, vatandaşların daha önce katıldıkları etkinliklerden kazandıkları puanları kullanarak sistemde bulunan öneri ve şika-

yetlerin önceliğini öne aldırma şeklinde çalışan inovatif bir sistemdir. Vatandaşlar bir öneri ve ya şikayeti listeleyebilir ve bu öneri ve ya şikayete bağış yaparak kitle kaynaklı olarak ilgili öneri ve şikayetin mahalli idare nezdinde öne alınması sağlamaktadır.

Öneri veya Şikayet Oluşturma: Vatandaşlar, bir öneri veya şikayet oluşturmak istediklerinde blokzincir tabanlı bir uygulama veya web sitesi kullanabilirler. Öneri ve Şikayetleri oluştururken, konuyla ilgili detaylı bilgiler ve fotoğraflar ekleyebilirler.

Öneri veya Şikayet Takibi: Oluşturulan öneri ve şikayetler blokzincirde kaydedilir ve bir takip numarası ile ilişkilendirilir. Bu sayede, vatandaşlar şikayetlerinin durumunu gerçek zamanlı olarak takip edebilirler. Ayrıca, kent yöneticileri şikayetleri daha hızlı ve etkili bir şekilde çözebilirler.

Bağışta Bulunma: Öneri ve Şikayetlerin çözümünün öne alınması için vatandaşlar bağışta bulunabilirler. Blokzincir tabanlı sistem, bağışları güvenilir bir şekilde yönetir ve şeffaf bir şekilde takip edilmesini sağlar.

Görme Engelli Bir Birey İçin Uygulama Örneği: Görme engelli bir vatandaş, her gün kullandığı bir kavşaktaki sesli trafik ışıklarının çalışmadığını fark eder. Bu durum, onun güvenli bir şekilde yolun karşısına geçmesini zorlaştırmaktadır. Vatandaş, bu durumu çözmek için belediyeye bir şikayet oluşturmak ister ve akıllı telefonundaki uygulamayı kullanarak Ethereum ağı üzerindeki Şikayet akıllı sözleşmesine erişir. Uygulama aracılığıyla, vatandaş «createComplaint» fonksiyonunu kullanarak şikayet oluşturu-

rur ve şikayetin detaylarını girer. Şikayet oluşturulduktan sonra, vatandaşın Ethereum cüzdanından belirtilen miktar Vat-Token otomatik olarak kesilir ve şikayete bağışlanır. Şikayet, belediye tarafından atanmış ve Ethereum ağındaki şikayetleri değerlendirmek için yetkilendirilmiş bir veya daha fazla denetçi tarafından incelenir. Denetçi, konumunu doğruladıktan ve trafik ışığının gerçekten çalışmadığını tespit ettikten sonra, «reviewComplaint» fonksiyonunu çağırarak şikayetin geçerli olduğunu belirtir. Şikayet geçerli olduğu için, şikayet için bağışlanan tokenlar vatandaşa geri iade edilir ve belirlenmiş ödül miktarıyla birlikte denetçiye gönderilir. Son olarak, trafik ışıklarının sesli ikaz sisteminin onarılması için gerekli adımlar belediye tarafından alınır.

Bu süreç, görme engelli vatandaşların şikayetlerinin blokzincir teknolojisi kullanılarak nasıl yönetilebileceğini ve çözülebileceğini gösteren bir örnektir. Blokzincir, şehir yönetiminde yaşam kalitesini artırmak için güçlü bir araç olarak kullanılabilir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu makale, akıllı şehirlerin geliştirilmesi ve yönetilmesi için blokzincir teknolojisi temelinde bir katılımcı bilgi sistemi altyapısı önermektedir. Bu altyapı, kent sakinlerinin etkinliklere katılımını teşvik etmek, vatandaşların öneri ve şikayetlerini yönetmek ve katılımcılara token tabanlı ödüller sunmak için kullanılabilir. Bu makale, blokzincir tabanlı akıllı beyaz masa sisteminin, yerel yönetimlerin kent sorunlarına çözüm bulma süreçlerini iyileştirmede potansiyel bir araç olarak nasıl kullanılabilirliğini incelemiştir.

Önerilen sistem, vatandaşların kent yönetimine daha etkili bir şekilde katılımını teşvik etmek, sorunları belirlemelerine ve çözümler önermelerine olanak tanımak amacıyla kurgulanmıştır.

Ancak, bu öneriyle ilgili bazı sınırlılıklar ve zorluklar ortaya çıkmaktadır. Veri erişimi, teknolojik sınırlılıklar, yasal düzenlemeler ve işbirliği gereksinimleri gibi faktörler, önerilen sistemin gerçekte dünyada ne kadar başarılı olabileceğini etkileyebilir. Bu zorluklar, gelecekteki çalışmalarda dikkate alınmalı ve çözüme kavuşturulmalıdır.

Blokzincir teknolojisinin hala gelişmekte olan bir alan olması, sistem önerisinin uygulanabilirliği üzerinde etkili olabilir. Bu nedenle, daha güçlü ve ölçeklenebilir blokzincir altyapıları geliştirilmesi için teknolojik araştırmalara ve yatırımlara ihtiyaç vardır. Makalede belirtilen gibi, kentlerle ilgili verilere erişimdeki kısıtlamalar bir engel olabilir. Bu sorunu aşmak için, açık veri politikalarının benimsenmesi ve veri paylaşımını teşvik eden önlemlerin alınması önemlidir. Blokzincir tabanlı uygulamaların hayata geçirilmesi, mevcut yasal düzenlemelerle uyumlu olmalıdır. Bu bağlamda, yerel ve ulusal düzeyde uygun düzenlemelerin yapılması ve güncellenmesi gerekmektedir. Akıllı kent uygulamalarının başarılı olması için yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum ve vatandaşlar arasında güçlü bir işbirliği ve katılım gereklidir. Bu nedenle, paydaşları bir araya getiren teşvik edici politikaların oluşturulması önemlidir. Önerilen sistemin gerçekte dünyada nasıl performans göstereceğini anlamak için pilot uygulamalar ve saha testleri önemlidir. Bu testler, sistemdeki

potansiyel zorlukları ve geliştirmeleri belirlemede yardımcı olabilir.

Bu önerilere odaklanarak, blokzincir tabanlı akıllı beyaz masa sistemi gibi inovatif çözümlerin kent yönetimlerinde etkili bir şekilde uygulanması ve sürdürülebilir kent gelişimine katkı sağlanması mümkün olabilir.

Çalışmada önerilen etkinlik akıllı kontratı, kentlerin etkinliklerini düzenlemesine ve vatandaşların katılımını teşvik etmesine yardımcı olur. Katılımcılar, blokzincir üzerinden etkinliklere kaydolabilir ve coğrafi konumlarına dayalı olarak etkinlik alanlarına giriş yapabilirler. Bu, kent yöneticilerinin etkinlikleri daha iyi planlamalarına ve katılımı arttırmalarına olanak tanımaktadır. Token tabanlı ödül sistemleri olan VatToken ve IYIToken, katılımcıları etkinliklere katıldıkça ödüllendirir. Bu tokenlar, katılımcıların daha fazla etkinliğe katılmasını teşvik eder ve katılımcılara belediye hizmetlerinden veya çevresel projelerden faydalanma imkanı sunmaktadır. Yine çalışmada önerilen öneri ve şikayet yönetimi sistemi, vatandaşların belediyeye önerilerde bulunmalarını ve şikayetlerini iletmelerini sağlar. Bu sistemin mahalli idareler için öncelik sıralamaları içerir ve vatandaşların geri bildirimlerini izlemelerine ve yanıtlamalarına yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak, bu makalede önerilen blokzincir tabanlı katılımcı bilgi sistemi,

akıllı şehirlerin geliştirilmesi ve yönetilmesi için potansiyel bir çözüm sunmaktadır. Ancak, uygulama pratikte daha fazla test edilmelidir ve teknolojik, yasal ve sosyal zorluklar göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

Buterin, V. (2014). A next-generation smart contract and decentralized application platform. *white paper*, 3(37).

Demir, Ö., 2023. Doktora Tezi : KİTLE KAYNAKLI VERİNİN KONUMSAL ANALİZİ: BLOKZİNCİR ÇÖZÜMLERİ, Önder DEMİR, Eskişehir Teknik Üniversitesi.

Mohanta, B. K., Panda, S. S., & Jena, D. (2018). *An Overview of Smart Contract and Use Cases in Blockchain Technology*.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin : A peer-to-peer electronic cash system. *Bitcoin*.-URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.

Prabhu, C. (2013). *E-governance: concepts and case studies*: PHI Learning Pvt. Ltd.

Mendi, A. F., Demir, Ö., Sakaklı, K. K., & Çabuk, A. (2020). A New Approach to Land Registry System in Turkey: Blockchain-Based System Proposal. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, 86(11), 701-709.

Alsunaidi, S. J., & Alhaidari, F. A. (2019). *A Survey of Consensus Algorithms for Blockchain Technology*.

Murat SANCAR *

"SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN YEREL YÖNETİM STRATEJİLERİ: BELEDİYELERE DÜŞEN SORUMLULUKLAR"

1. GİRİŞ

Sürdürülebilirlik, günümüzde artan çevresel sorunlar ve küresel zorluklar karşısında daha fazla önem kazanmaktadır. Bu kavram, mevcut ihtiyaçları karşılamak için doğal kaynakları tüketirken, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılamak için doğal kaynakları tüketebilme yeteneğimizi ifade eder. Bu bağlamda, belediyeler sürdürülebilirliğin temel taşları arasında yer alır.

Belediyeler, yerel düzeyde sürdürülebilirlik ilkelerini hayata geçirme konusunda önemli bir role sahiptir. Kentlerin büyümesi ve nüfusun artmasıyla birlikte, belediyelerin doğal kaynakları etkili bir şekilde kullanması ve çevresel etkileri en aza indirmesi kritik hale gelmiştir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma çabalarında belediyeler, toplumlarını gelecekteki zorluklara hazırlarken çeşitli stratejiler ve projeler geliştirmektedir.

Belediyelerin sürdürülebilirliğe katkısı, çeşitli alanlarda ortaya çıkmaktadır. Temiz enerji kullanımı, atık yönetimi, yeşil alanların korunması gibi çevresel uygulamaların yanı sıra, eğitim ve sağlık

hizmetleri gibi sosyal boyutlar ve yerel ekonominin desteklenmesi gibi ekonomik unsurlar da belediyelerin sürdürülebilirlik alanındaki sorumlulukları arasındadır.

Bu giriş, belediyelerin sürdürülebilirlik bağlamındaki rolünü anlamak için bir temel oluşturacaktır. Belediyelerin, sürdürülebilir bir geleceğin temellerini atmada ve yerel toplulukları için daha iyi bir yaşam standardı sağlamada nasıl liderlik ettiği üzerine derinlemesine bir anlayış sunmak amacıyla bu makale, belediyelerin sürdürülebilirlik konusundaki sorumluluklarını inceleyecektir.

2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMINDA BELEDİYELERİN GENEL SORUMLULUKLARI

Çevresel Sürdürülebilirlik: Belediyelerin Genel Sorumlulukları

Temiz Enerji Kullanımı:

Belediyeler, enerji tüketimini optimize ederek ve temiz enerji kaynaklarına yönelerek çevresel sürdürülebilirliği desteklemektedir. Yenilenebilir enerji projelerine yatırım yapma, enerji verimliliği

* Mahalli İdareler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

önlemlerini uygulama ve toplu taşıma sistemlerinde sürdürülebilir enerji kullanımını teşvik etme belediyelerin temiz enerji kullanımındaki sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu alanda başarılı bulunan birkaç örnek vermek gerekirse:

Büyükçekmece Belediyesi:

Büyükçekmece Belediyesi, sürdürülebilir enerji kullanımına yönelik çeşitli projeler gerçekleştirmiştir. Güneş enerjisi panelleri kullanarak enerji üretimi, enerji verimliliği projeleri ve çevre dostu ulaşım yöntemlerine odaklanarak temiz enerji konusunda çeşitli adımlar atmıştır.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi:

Eskişehir, enerji verimliliği ve temiz enerji kullanımı konusunda çeşitli projelere imza atmıştır. Özellikle şehirdeki tramvay sistemini enerji verimliliğini artıracak şekilde tasarlamış ve sürdürülebilir enerji kaynaklarını kullanma konusunda adımlar atmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi:

Konya'da özellikle rüzgar enerjisi projelerine odaklanılmış ve şehirdeki rüzgar enerjisi potansiyeli değerlendirilmiştir. Belediye, bu alanda gerçekleştirdiği projelerle temiz enerji üretimine katkı sağlamıştır.

Bu örnekler, temiz enerji kullanımı konusunda öncü olan belediyelerden sadece birkaçıdır. Her geçen gün daha fazla belediye, çevre dostu ve sürdürülebilir enerji projelerini hayata geçirerek Türkiye'nin temiz enerji kullanımında ilerlemesine katkı sağlamaktadır.

Atık Yönetimi ve Geri Dönüşüm:

Belediyeler, atık yönetimi konusunda etkili politika ve uygulamalar geliştirerek çöplerin doğaya zarar vermeden bertaraf

edilmesini sağlamakla sorumludur. Geri dönüşüm programları oluşturarak atıkların minimuma indirilmesini hedeflemek, atık ayrıştırma sistemlerini geliştirmek ve toplum bilincini artırmak belediyelerin çevresel sürdürülebilirlikteki rollerine örnek teşkil eder.

Atık Yönetimi konusunda Sakarya Büyükşehir Belediyesi birçok başarılı projesiyle ön plana çıkmaktadır.

Akıllı Geri Dönüşüm Konteynerleri:

Sakarya'da belediye, akıllı geri dönüşüm konteynerleri konusunda önemli bir adım atmıştır. Bu konteynerler, içlerine atılan malzemeleri tanıyarak hangi türde atık olduğunu belirler ve bu bilgileri belediyeye ileterek daha etkili bir atık yönetimini sağlar. Bu sayede geri dönüştürülebilir malzemelerin daha hızlı ve etkili bir şekilde toplanması mümkün olur.

Geri Dönüşüm Eğitim Kampanyaları:

Belediye, halkın geri dönüşüm konusunda bilinçlenmesi için çeşitli eğitim kampanyaları düzenlemiştir. Okullarda, mahallelerde ve çeşitli topluluklarda gerçekleştirilen bu kampanyalar, atıkların nasıl ayrılması gerektiği, geri dönüşümün önemi ve doğru atık yönetimi konularında farkındalık yaratmayı amaçlar.

Evsel Atık Toplama Sistemleri:

Sakarya Büyükşehir Belediyesi, evsel atıkların etkili bir şekilde toplanması için modern ve düzenli sistemlere yatırım yapmıştır. Ayrı toplama araçları, belirli günlerde gerçekleştirilen atık toplama programları ve buna yönelik olarak halka yapılan bilgilendirmelerle evsel atık yönetimi sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Gerçekleştirilen Geri Dönüşüm Projeleri:

Sakarya'da belediye, geri dönüşüm projelerine aktif olarak katılmaktadır. Özellikle cam, plastik, metal ve kağıt gibi malzemelerin geri dönüşümü konusunda yapılan projeler, hem çevre koruma hem de ekonomik açıdan olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Yeşil Alanlarda Atık Azaltma Çalışmaları:

Belediye, parklar, bahçeler ve genel yeşil alanlarda atık azaltma ve geri dönüşüm konusunda çeşitli uygulamalara yer verir. Bu alanlarda atık kutuları, geri dönüşüm konteynerleri ve bilgilendirme panoları gibi unsurlar kullanılarak atık yönetimi etkin bir şekilde sürdürülür.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi, atık yönetimi konusunda sürdürülebilir çözümler üreterek hem çevre dostu bir yaklaşım sergilemekte hem de yerel halkın katılımını teşvik etmektedir.

Yeşil Alanların Korunması:

Belediyeler, kentlerin yeşil alanlarını koruyarak çevre dostu alanlar yaratma ve biyoçeşitliliği sürdürme amacındadır. Parklar, bahçeler ve doğal rezerv alanlarının korunması, şehir halkının doğayla iç içe olabileceği alanlar yaratmak ve karbon emisyonlarını dengelemek adına önemli bir adımdır. Ayrıca, yeşil alanların şehir planlamasında stratejik bir şekilde kullanılması belediyelerin sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlar.

Belediyeler, bu alanlarda gerçekleştirecekleri projelerle sadece çevresel sürdürülebilirliği desteklemekle kalmaz, aynı zamanda topluluklarını daha yaşanabilir ve sağlıklı kılma konusundaki taahhütlerini de yerine getirmiş olurlar.

Sosyal Sürdürülebilirlik: Belediyelerin Genel Sorumlulukları

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri:

Belediyeler, yerel halka erişilebilir eğitim ve sağlık hizmetleri sunarak sosyal sürdürülebilirliği destekler. Okulların ve sağlık merkezlerinin etkin bir şekilde yönetilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerine eşit erişim sağlama belediyelerin sorumlulukları arasındadır. Ayrıca, toplum içinde bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik ederler.

Toplumsal Katılımı Artırma:

Belediyeler, yerel halkın karar süreçlerine katılımını artırarak demokratik bir yönetim modeli oluşturabilir. Mahalle toplantıları, anketler ve çeşitli katılım platformları aracılığıyla toplumsal farkındalık yaratma ve halkın düşüncelerini dinleme belediyelerin toplumsal sürdürülebilirlikteki rolünü güçlendirir.

Eşitlik ve Adalet:

Belediyeler, toplum içinde eşitlik ve adaletin sağlanmasını hedefler. Farklı sosyoekonomik gruplar arasındaki uçurumu azaltmak için çeşitli politika ve projeler geliştirirler. Barınma, iş ve eğitim olanaklarını eşit bir şekilde dağıtarak toplumsal adaleti desteklerler.

Ekonomik Sürdürülebilirlik: Belediyelerin Genel Sorumlulukları

Yerel Ekonomiye Destekleme:

Belediyeler, yerel işletmeleri destekleyerek ekonominin sürdürülebilirliğine katkıda bulunur. Yerel ürünleri teşvik etme, küçük işletmelere vergi avantajları sağlama ve yerel ticareti canlandırma belediyelerin ekonomik sürdürülebilirlikteki rolünü güçlendirir.

İnovasyon ve Teknolojik Gelişmeler Açıklık:

Belediyeler, inovasyonu teşvik ederek ve teknolojik gelişmelere açık olarak ekonomik yapılarını güçlendirebilirler. Akıllı şehir uygulamaları, dijital altyapı projeleri ve teknoloji parkları kurma belediyelerin geleceğe yönelik hazır olmalarını sağlar.

Belediyeler, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik konularında uygulayacakları stratejik adımlarla kentlerini daha yaşanabilir ve dengeli bir yer haline getirebilirler. Bu sorumluluklarını yerine getirirken şeffaf ve katılımcı bir yönetim anlayışı benimsemeleri ise toplumlarıyla olan ilişkilerini güçlendirir.

3. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ADAPTASYON STRATEJİLERİ: BELEDİYELERİN GENEL SORUMLULUKLARI

İklim değişikliği, günümüz dünyasının en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkıyor. Belediyeler, bu küresel tehdidi yerel düzeyde ele alarak çeşitli sorumlulukları üstlenmeye ve sürdürülebilir bir geleceğin temellerini atmaya çalışıyor.

Belediyelerin İklim Değişikliği ile Başa Çıkma:

Belediyeler, iklim değişikliğiyle mücadelede etkili politika ve stratejiler geliştirmelidir. Bu kapsamda sera gazı emisyonlarını azaltıcı adımlar atmak, enerji verimliliğini artırmak ve yeşil enerji kaynaklarına geçiş gibi karbon ayak izini azaltıcı önlemler almak belediyelerin öncelikli sorumlulukları arasında yer alır.

Adaptasyon Projeleri ve Politikaları:

Belediyeler, iklim değişikliğinin etkilerine karşı adapte olacak projeleri hayata geçirmelidir. Bu projeler arasında altyapı iyileştirmeleri, sel riski yönetimi, su kaynakları planlaması ve iklim dostu yeşil

alanlar oluşturulması yer alabilir. Ayrıca, halkı iklim değişikliği konusunda bilinçlendirme kampanyaları ve acil durum planları geliştirilmesi de adaptasyon politikalarının bir parçasını oluşturmaktadır.

Yerel İklim Eylem Planları:

Belediyeler, yerel iklim eylem planlarını hazırlayarak buna uygun projeleri önceliklendirmelidir. Bu planlar, yerel iklim risklerinin belirlenmesi, halkın bu risklere karşı eğitilmesi, kriz durumlarında etkili müdahale stratejileri gibi unsurları içermelidir. Belediyelerin bu planları oluştururken yerel paydaşları, bilim insanlarını ve sivil toplumu dahil etmeleri, planların başarılı olması açısından kritiktir.

Yenilenebilir Enerji ve Yeşil Altyapılar:

Belediyeler, enerji ihtiyaçlarını karşılamak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmeli ve bu alanda projeler geliştirmelidir. Ayrıca, kent içinde yeşil alanları artırmak, su birikintilerini önlemek ve doğal yaşam alanlarını korumak için yeşil altyapı projelerine ağırlık vermelidirler.

Belediyelerin iklim değişikliğiyle mücadelede üstlenecekleri bu sorumluluklar, sadece yerel düzeyde değil, küresel olarak da bir etki yaratma potansiyeline sahiptir. İklim kriziyle başa çıkmak için birlikte çalışarak ve etkili stratejiler geliştirerek, belediyeler gelecek nesillere sürdürülebilir ve dirençli bir yaşam alanı bırakma amacına hizmet ederler.

4. YEREL KAYNAKLARIN ETKİN KULLANIMI: BELEDİYELERİN GENEL SORUMLULUKLARI

Su ve Enerji Verimliliği:

Belediyeler, su ve enerji kaynaklarını etkin bir şekilde yöneterek sürdürülebilir bir geleceğe katkı sağlamalıdır. Bu çerçe-

vede, su tasarrufu sağlayan altyapı projeleri geliştirilerek, suyun daha verimli kullanılması hedeflenmelidir. Ayrıca, enerji verimliliğini artırmaya yönelik projelerle, belediyeler kendi enerji tüketimlerini azaltarak çevresel etkilerini minimize edebilirler.

Yerel Tarım ve Gıda Güvenliği:

Belediyeler, yerel tarımı destekleyerek gıda güvenliğini sağlamalı ve sürdürülebilir tarım uygulamalarını teşvik etmelidir. Bu kapsamda, kent içindeki tarım alanlarının artırılması, organik tarımın teşvik edilmesi ve yerel üreticilerin desteklenmesi gibi adımlar atılabilir. Ayrıca, toplu gıda tüketim yerlerinde sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda gıda tedarik zincirinin yönetilmesi önemlidir.

Sürdürülebilir Ulaşım Sistemleri:

Belediyeler, toplu taşıma sistemlerini geliştirerek sürdürülebilir ulaşımı teşvik etmelidir. Bisiklet yolları, yürüyüş yolları gibi çevre dostu ulaşım alternatiflerini artırmak, araç trafiğini azaltmak ve toplu taşıma araçlarına yönlendirmek bu kapsamda etkili stratejilerdir. Ayrıca, elektrikli araç şarj istasyonları gibi alt yapı projeleriyle enerji verimli ulaşım sistemleri oluşturulabilir.

Belediyelerin yerel kaynakları etkin kullanma sorumluluğu, çevresel sürdürülebilirlikle ekonomik ve sosyal kalkınmanın birleştirildiği noktada önem kazanmaktadır. Bu çabalar, hem mevcut nesillerin ihtiyaçlarını karşılamak hem de gelecek kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakmak adına kritik bir rol oynamaktadır.

5. YEREL EKONOMİYİ DESTEKLEME VE SOSYAL İNOVASYON: BELEDİYELERİN GENEL SORUMLULUKLARI

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Destek:

Belediyeler, yerel ekonomiyi canlandırmak adına küçük ve orta ölçekli işletmelere destek olmalıdır. Bu destek, finansal destek programları, danışmanlık hizmetleri ve işletme koçlukları şeklinde olabilir. Ayrıca, yerel işletmeler arasında işbirliği ve ağ oluşturulmasını teşvik etmek, ekonomik dayanıklılığı artırabilir.

Sosyal Girişimcilik ve Yerel İnovasyon:

Belediyeler, sosyal girişimcilik ve yerel inovasyonu destekleyerek toplumun sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarına çözümler üretebilir. Sosyal girişimcilik projelerine finansal destek sağlamak, sosyal inovasyon yarışmaları düzenlemek ve yerel toplulukları bu süreçlere dahil etmek bu noktada önemlidir. Bu çabalar, sürdürülebilir kalkınmayı desteklerken toplumun ihtiyaçlarına duyarlı çözümler üretebilir.

İstihdamı Artırma ve Yerel Ekonomiye Canlandırma:

Belediyeler, yerel istihdamı artırmak ve ekonomiyi canlandırmak için çeşitli stratejiler geliştirebilir. İş ve meslek eğitim programları düzenleyerek, yerel nüfusun işgücünü güçlendirebilirler. Ayrıca, yerel üretimi destekleyerek, ürün ve hizmetlerin yerel pazarlarda daha fazla talep görmesini sağlamak ekonomik canlanmaya katkı sağlar.

Belediyelerin yerel ekonomiyi desteklemesi ve sosyal inovasyonu teşvik etmesi, bölgesel kalkınma açısından kritik bir rol oynar. Bu stratejiler, sadece ekonomik büyümeyi değil aynı zamanda toplumsal refahın artırılmasını da hedefler.

6. TOPLUMSAL KATILIM VE BİLİNÇLENDİRME: BELEDİYELERİN GENEL SORUMLULUKLARI

Halkın Sürdürülebilirlik Konusunda Bilinçlendirilmesi:

Belediyeler, sürdürülebilirlik konusunda toplumun bilinç düzeyini artırmak için çeşitli eğitim ve bilinçlendirme programları düzenlemelidir. Sürdürülebilir yaşam tarzları, enerji tasarrufu, atık yönetimi gibi konularda topluma yönelik seminerler, atölye çalışmaları ve bilgilendirici kampanyalar düzenleyerek, yerel halkın bu konularda bilinçlenmesine katkı sağlarlar. Ayrıca, okullar, dernekler ve diğer topluluklarla işbirliği yaparak sürdürülebilirlik eğitimini yaygınlaştırabilirler.

Katılımcı Yönetim ve Karar Alma Süreçleri:

Belediyeler, karar alma süreçlerine halkın daha fazla katılımını sağlamak amacıyla katılımcı yönetim modellerini benimsemelidir. Toplumun farklı kesimlerinden gelen görüşleri dinlemek, yerel ihtiyaçları anlamak ve kararlar alırken toplumsal uzlaşmayı gözetmek, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada önemlidir. Bu bağlamda, açık forumlar, kamuoyu anketleri ve düzenli olarak yapılan topluluk toplantıları gibi araçlar kullanılarak halkın aktif katılımı sağlanabilir. Böylece, belediyelerin uygulayacakları projeler toplumun beklentilerine ve ihtiyaçlarına daha uygun olacaktır.

Toplumsal katılım ve bilinçlendirme, sürdürülebilir kalkınmanın temel taşlarından biridir. Belediyelerin bu alandaki çabaları, sadece bilinçli bir toplum yaratmakla kalmaz, aynı zamanda yerel yönetimlerin daha etkili ve adil kararlar almasına olanak tanır.

7. BELEDİYELER ARASI İŞBİRLİĞİ VE EN İYİ PRATİK ÖRNEKLER

Belediyeler arası işbirliği, sürdürüle-

bilirlik hedeflerine ulaşmada önemli bir faktördür. Hem Türkiye’de hem de dünyada, belediyeler arasında başarılı işbirliği modelleri ve en iyi pratik örnekler, sürdürülebilir kalkınma amacına hizmet etmektedir.

Türkiye ve Dünya’da Başarılı Belediyelerin Deneyimleri:

Birçok ülkede, özellikle sürdürülebilirlik konusunda öncü olan belediyelerin deneyimleri, diğer yerel yönetimlere ilham kaynağı olmaktadır. Türkiye’de öne çıkan belediyeler, enerji verimliliği, atık yönetimi ve yeşil alanların korunması gibi konularda yaptıkları çalışmalarla dikkat çekmektedir. Dünya genelinde ise Kopenhag, Amsterdam ve Vancouver gibi şehirler, sürdürülebilirlik konusunda liderlik yaparak çeşitli ödüller kazanmış ve diğer belediyelere yön göstermiştir.

Belediyeler Arası Bilgi Paylaşımı ve İşbirliği Modelleri:

Sürdürülebilir belediyecilik için başarılı bir model, belediyeler arası etkileşim ve bilgi paylaşımını içermelidir. Bu noktada, “iktidar paylaşımı” ilkesiyle çalışan belediyeler, ortak projelerde bir araya gelerek kaynakları daha etkili kullanabilirler. Örneğin, çevresel sorunlarla mücadele eden iki belediye, deneyimlerini paylaşarak daha etkili stratejiler geliştirebilirler. Ayrıca, ortak eğitim programları ve seminerler düzenleyerek belediyeler arasında uzmanlık alanlarının paylaşımını teşvik etmek, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada önemlidir.

Belediyeler arası işbirliği ve en iyi pratik örnekler, sürdürülebilirlik konusunda küresel bir dayanışma örneği sunar. Bu modeller, sadece yerel düzeyde değil, aynı zamanda ulusal ve uluslararası platformlarda da paylaşılarak sürdürülebilir kalkınma amacına hizmet eder.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sürdürülebilir Belediyecilikte Gelecek Vizyonu

Sürdürülebilir belediyecilik, günümüzde ve gelecekte kentlerin karşılaştığı çeşitli zorluklara çözüm oluşturacak önemli bir stratejidir. Belediyelerin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarını sağlamak için benimsenmesi gereken gelecek vizyonu, çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan dengeli, adil ve uzun vadeli bir perspektifi içermelidir.

Gelecek Vizyonu Oluşturulurken Dikkate Alınması Gereken Unsurlar:

Katılımcı Planlama ve Karar Süreçleri:

Gelecek vizyon, belediyenin hizmet verdiği topluluğun ihtiyaçlarına uygun olarak katılımcı bir planlama süreci ile belirlenmelidir. Halkın doğrudan katılımıyla oluşturulan stratejiler, sürdürülebilirliği güçlendirecek ve toplumun belediyecilik süreçlerine duyarlılığını artıracaktır.

Yeşil Altyapının Güçlendirilmesi:

Geleceğin belediyeciliği, kentleri doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanarak tasarlamayı içermelidir. Yeşil enerji kullanımı, enerji verimliliği, ve çevre dostu ulaşım sistemleri gibi unsurlar, belediyelerin çevresel etkilerini azaltmada kilit rol oynayacaktır.

Dijital Dönüşüm ve Teknolojik İnovasyon:

Gelecek belediyecilik, teknolojik gelişmeleri kullanarak daha etkili ve verimli hizmetler sunmayı hedeflemelidir. Akıllı şehir teknolojileri, veri analitiği, ve dijital platformlar, belediyelerin kaynaklarını akılcı bir şekilde yönetmelerine yardımcı olacak ve sürdürülebilirliği destekleyecektir.

Eğitim ve Farkındalık:

Gelecek vizyon, sürdürülebilirlik konusunda toplumun eğitimini ve farkındalığını artırmayı hedeflemelidir. Belediyeler, sürdürülebilirlikle ilgili projeleri ve stratejileri anlatarak, toplumun bu konuda daha bilinçli ve aktif bir rol almasını teşvik etmelidir.

İşbirliği ve Paydaş Katılımı:

Sürdürülebilir belediyecilik, yerel yönetimlerin diğer paydaşlarla güçlü bir işbirliği içinde olmasını gerektirir. Özel sektör, sivil toplum kuruluşları, akademik kurumlar ve yerel halk arasında kurulan sağlam işbirlikleri, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada kilit bir role sahiptir.

Sürdürülebilirlik Hedeflerine Ulaşmada Öneriler:

Yerel Kaynakları Etkin Kullanma Stratejileri:

Belediyeler, su ve enerji verimliliği ile yerel tarım ve gıda güvenliği konularında stratejiler belirleyerek, kaynakları etkin bir şekilde kullanmalıdır.

Sosyal Girişimcilik ve Yerel İnovasyonu Destekleme:

Yerel ekonomiyi destekleyen projelere odaklanarak, küçük ve orta ölçekli işletmelere ve sosyal girişimcilik faaliyetlerine destek vermelidir.

Toplumsal Katılımı Artırmak İçin Yaratıcı Projeler:

Belediyeler, toplumsal katılımı artırmak amacıyla yaratıcı ve etkileşimli projeler geliştirmelidir. Örneğin, mahalle bazlı çevre temizliği kampanyaları veya sürdürülebilirlik konulu eğitim etkinlikleri düzenlemek.

Bilinçlendirme Kampanyaları:

Sürdürülebilirlik konusunda düzenli bilinçlendirme kampanyaları düzenleye-

rek, halkın bu konuda bilgi sahibi olmasını sağlamalıdır. Birkaç örnek vermek gerekirse:

Enerji Tasarrufu Kampanyaları: Belediyeler, enerji tasarrufunu teşvik eden kampanyalar düzenleyebilir. Türkiye’de “Enerjini Kontrol Altına Al” gibi kampanyalar, enerji verimliliği ve tasarrufu konusunda halkı bilinçlendirmeyi amaçlar.

Ağaç Dikme Projeleri: Belediyeler, çeşitli etkinlikler ve kampanyalarla ağaç dikmeyi teşvik edebilir. Bu projeler, iklim değişikliğiyle mücadelede karbon tutma ve yeşil alan artışına katkı sağlar.

Atık Yönetimi Bilincini Artırma: Belediyeler, atık yönetimi ve geri dönüşüm konularında bilinçlendirme kampanyaları düzenleyebilir. Ayrı toplama sistemleri ve geri dönüşüm kutularının kullanımını teşvik eden projeler, atık azaltma hedeflerine destek olabilir.

Sürdürülebilir Ulaşım Kampanyaları: Toplu taşıma kullanımını teşvik eden, bisiklet ve yürüyüşü özendirilen kampanyalar, sürdürülebilir ulaşımın önemini vurgular.

İklim Eğitim Programları: Okullarda ve toplum merkezlerinde düzenlenen iklim eğitim programları, genç nesilleri iklim değişikliği konusunda bilinçlendirir ve çevre dostu davranışları teşvik eder.

Başarılı bir örnek olarak Türkiye’de bir belediye, “Yeşil Bir Dünya İçin Sen de Katı Sağla” kampanyasıyla sürdürülebilir yaşam alışkanlıklarını yaymaya çalışabilir. Bu kampanya, enerji tasarrufu, atık yönetimi ve çevre koruma konularında halka bilgi sağlama ve katılımı teşvik etme amacını taşıyabilir.

İklim Değişikliği Adaptasyonu İçin Planlar:

Belediyeler, iklim değişikliği ile başa çıkma stratejileri geliştirerek, özellikle kentsel alanlarda yaşanan olumsuz etkileri en aza indirmek için planlar yapmalıdır. Su yönetimi stratejileriyle kuraklık dönemlerine hazırlanabilir, dayanıklı altyapı projeleriyle doğal afet risklerini azaltabilirler. Yeşil alanlar ve ağaçlandırma projelerine ağırlık vererek şehir içindeki iklimi iyileştirebilir, eğitim ve farkındalık programları düzenleyerek toplumu bilinçlendirebilirler. Sürdürülebilir ulaşım stratejileriyle karbon salınımını azaltabilir ve iklim değişikliğine uyumlu kamu politikalarını benimseyerek kent planlamasını iyileştirebilirler. Bu önlemler, belediyelerin iklim değişikliğinin etkilerini en aza indirme ve kentsel alanları güçlendirme yolunda atabileceği adımları temsil etmektedir.

Belediyeler sadece günümüz ihtiyaçlarına değil, aynı zamanda gelecek nesillerin beklentilerine de cevap verebilecek şekilde sürdürülebilirliği merkeze almaktadır.

Yerel yönetimlerin liderliğinde ve toplumun aktif katılımıyla birlikte, daha yeşil, adil ve dirençli bir geleceğin temeli atılmaktadır. Bu vizyon, iklim değişikliğiyle mücadelede, kaynakları etkin kullanmada ve toplumsal refahı artırmada belediyelerin kilit rol oynayabileceği bir geleceği işaret etmektedir.

Sürdürülebilir belediyecilik, güçlü bir gelecek vizyonu ve etkili uygulamalarla mümkün olacaktır.

BELEDİYE BAŞKANI VE MECLİS ÜYESİ SEÇİLME YETERLİĞİ / ADAYLIK KOŞULLARI

Mustafa DÖNMEZ *

1. GİRİŞ

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Bu sıfatla, belediye teşkilâtını sevk ve idare eder, belediyenin hak ve menfaatlerini korur.

Belediye meclis üyesi ise, belediyenin temel karar organı olan belediye meclisinin üyeleridir. Belediye meclisi, kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getiren yerel parlamentolardır.

Belediye başkanı ve meclis üyeleri, seçildikleri beldeye ve belde halkına hizmet odaklı bir görev anlayışıyla çalışmalarını gereken yerel yönetim temsilcileridir.

Bu yönetici ve temsilciler, 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak belde halkı tarafından seçilir. Belediye başkanı ve meclis üyelerinin görev süreleri 5 yıldır.

Belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, **onda birlik baraj uygulaması nispi temsil sistemi**, belediye

başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Görüldüğü üzere, belediye başkanı ve meclis üyelerinin aday olmaları ve seçilmeleri bir takım kurallara bağlanmıştır. Ayrıca, bazı yargı kararlarıyla uygulamada tereddüt konusu olan hususlara açıklık getirilmiştir.

İşte bu çalışmada, belediye başkanı ve meclis üyelerinin seçilme yeterliği çeşitli yönleriyle ele alınıp incelenecektir.

2. SEÇİLME YETERLİĞİNE İLİŞKİN TEMEL KURALLAR

2.1. Seçilme Yeterliği

Belediye başkanı ve meclis üyelerinin seçilme yeterliği, 2972 sayılı Yasa'nın 9 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddedeki, "2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir." ¹ hük-

¹ 13.3.2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle; bu fıkrada yer alan "yirmibeş" ibaresi "on sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

* İçişleri Bakanlığı, (E) Mahalli İd. Gn. Md. Şube Md.

müyle, belediyelerde başkanlık ve meclis üyeliklerine seçilebilmenin temel ilkeleri belirlenmiştir.

Söz konusu madde hükmü ile, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak ve 18 yaşını doldurmak kaydıyla her Türk vatandaşına belediye başkanı ve meclis üyeliğine seçilebilme hakkı tanınmıştır.

Söz konusu maddenin atıfta bulunduğu 11 inci maddede milletvekili seçilemeyecekler (dolayısıyla belediye başkanı ve meclisi üyeliğine seçilemeyecekler) şöyle sıralanmaktadır:

- a) İlkokul mezunu olmayanlar,
- b) Kısıtlılar,
- c) Askerlikle ilişkisi olanlar,²
- d) Kamu hizmetinden yasaklılar,

e) Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar,

- f) Affa uğramış olsalar bile;

1. (Değişik : 2.1.2003 - 4778/15 md.)

Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

2. Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak

² 13.3.2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle; bu bentte yer alan "Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmaması" ibaresi "Askerlikle ilişkisi" şeklinde değiştirilmiştir.

tahrik etme suçundan mahkum olanlar,

3. (Değişik : 2/1/2003 - 4778/15 md.)

Terör eylemlerinden mahkûm olanlar,

4. Türk Ceza Kanunu'nun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanun'un 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkum olanlar,"

belediye başkanlığına ve meclis üyeliğine seçilemezler. Zira, seçilmeye engel bu koşullardan birini taşıyan kişi seçilme yeterliğine sahip değildir.

Bu koşulları taşımayan bir kimsenin belediye başkanlığına aday olması ve yapılan seçimde belediye başkanlığına seçilmesi durumunda, yapılacak bir itiraz üzerine mazbatasını tereddütsüz iptal edilecektir. Yüksek Seçim Kurulu kararları incelendiğinde bunun böyle olduğu görülecektir.

2.2. Mahkumiyet

Belediye başkanlığına ve meclis üyeliğine seçilme yeterliğinde en fazla tereddüt edilen husus mahkumiyetle ilgili hükümlerdir. 2839 sayılı Yasa'nın 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre; seçilme yeterliği bakımından, taksirli suçlar hariç, toplam bir veya daha fazla hapis ya da süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymemiş olmak gerekmektedir.

Keza, aynı maddenin (f) bendine göre; "Affa uğramış olsalar bile;

1. Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçla-

rı, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırmaya veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

2. Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkum olanlar,

3. Terör eylemlerinden mahkûm olanlar,

4. Türk Ceza Kanununun 536 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkum olanlar.” belediye başkanı ve meclis üyesi seçilemezler.

Hemen hatırlatalım ki, belediye başkanlığı ve meclisi üyeliğine seçilme yeterliği ile ilgili olarak 2972 sayılı Yasa'nın göndermede bulunduğu 2839 sayılı Yasa'nın 11 inci maddesinin (e) ve (f) bendinde belirtilen suç ve mahkumiyet kararları, eski 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan suç ve cezalara dayanmaktadır. Ancak, 765 sayılı Yasa, Avrupa Birliği'ne uyum yasaları çerçevesinde hazırlanan 12.10.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun yürürlük ve uygulama şeklini göstermek amacıyla hazırlanan 4.11.2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 12 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni Yasa ile eski Ceza Kanununda yer alan suçların bir kısmı kaldırılmış, bir kısmı kabahat haline dönüştürülmüştür. Hatta bir kısmı da suç olmaktan çıkarılmıştır. Bu nedenle, 2839 sayılı Yasa'nın mahkumiyete ilişkin (e) ve (f) bendinin yeni Türk Ceza Kanunu'na uygun olarak yeniden düzenlenmesi gerekir.

Bütün bu hükümlere göre; 2839 sayılı Yasa'nın 11 inci maddesinde belirtilen

sakıncaları taşımamak koşuluyla 18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

- **Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının seçilme yeterliğine etkisi nedir ?**

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması ³, bir suça ilişkin kamu davasının yargılaması sonucunda sanığın suçlu bulunması halinde verilecek ceza hükmünün açıklanmasının, belirli koşulların gerçekleşmesine bağlı olarak ertelenmesi anlamına gelmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231 inci maddesinde yer alan “Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması” başlıklı düzenlemede; *sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder, hükmü yer almaktadır.*

Aynı maddedeki düzenlemeye göre; hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için; sanığın daha

³ Bu arada önemli belirtelim ki, ‘Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB), Anayasa Mahkemesi’nin (AYM) 1.6.2023 tarihli ve E.2023/120, T.2023/107 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan kararı ile iptal edilmiştir (RG:1.8.2023/32266).

Trabzon 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nin yaptığı başvuruda, HAGB düzenlemesinin, “Mağdurlara yeterli tazmin sağlamadığı, faillerin cezadan muaf tutulmasına yol açtığı ve devletin kişilerin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme şeklindeki yükümlülüğünü yerine getiremediği” belirtilerek, bu durumun Anayasa’nın 17 nci maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek, iptali istenmiştir. AYM de, bu gerekçeyi uygun bularak HAGB düzenlemesinin iptaline hükmetmiştir.

Anayasa Mahkemesi’nin kararı bir yıl sonra yürürlüğe girecektir. Bu süreçte HAGB kararı verilmesine hukuken engel olmadığını söyleyebiliriz.

önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurulmuş ve yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerektiği öngörülmüştür.

Hükmün açıklanmasının geriye bırakılması durumunda sanığın suçu işlediği sabittir. Ancak, sanık işlediği suçun hukuki sonuçlarından muaf tutulmaktadır (CMK m.231/5). Özetle suçu işleyen kişi hakkında işlediği suçun hukuki sonuçlarından korunmaktadır. Suç adli sicil kaydına da yansıtılmamaktadır.⁴

Ayrıca, affa uğramış olsa yüz bile kırtarıcı suçlar memuriyete engel teşkil ederken (2839 s. K. m.11), hükmün açıklanmasının geriye bırakılması kararının, bu durumu ortadan kaldırdığı değerlendirilmektedir. Bu durumda hükmün açıklanmasının geriye bırakılması aftan daha geniş bir koruma sağlamaktadır.

Seçilme Yeterliliği Üzerindeki Etkisi

2839 sayılı Kanun'un 11 inci maddesinde belirtilen suçlardan bir yıl veya daha fazla hapis cezasına hüküm giyen ve cezası Yargıtay'da kesinleşenlerin seçilme yeterliliğini kaybettiği için başkanlıktan düşürülmektedir. Ancak, CMK m.231/5 inci maddesi gereği hükmün açıklanmasının geriye bırakılması durumunda, başkanlıklarının sona erdirilmesi mümkün değildir. Başka bir deyişle, 5393 sayılı Yasa'nın 44 üncü maddesi kapsamında seçilme yeterliğinin kaybı konusunda mahkumiyet alınması ve bu mahkumiyet

hükmünün açıklanması geri bırakılırsa, belediye başkanlığı seçilme yeterliği kaybedilmiş sayılmamaktadır.

Nitekim, Danıştay 8. Dairesi'nin 30.12.2009 gün ve E.2008/9603, K.2008/8726 sayılı Kararında, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 14 üncü maddesi uyarınca birlik başkanlığının seçilme yeterliğinin kaybı konusunda 5393 sayılı Yasa'nın 44 üncü maddesinin göreve devamsızlık konusundaki hükmünün dışındaki esaslarının uygulanacağı hatırlatılarak, buna göre **zimmetsiz suç**undan 10 ay 12 gün hapis cezası alan birlik başkanının, 5271 sayılı CMK'nın 231 inci maddesinin beşinci fıkrası gereğince mahkumiyet hükmünün açıklanmasının geri bırakıldığı için, sanık hakkında hukuki bir sonuç doğurmadığı belirtilerek, birlik başkanının mahkumiyeti sabit olmakla birlikte, hükmün açıklanması geri bırakıldığından dolayı sulama birliği başkanının düşürülmesi talebi reddedilmiştir.

Netice itibarıyla, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231/5 inci maddesi gereği sanık işlediği suçun hukuki sonuçlarından muaf olduğu, bu nedenle seçilme yeterliliği şartlarının düzenlendiği 2972 sayılı Kanun'un göndermede bulunduğu 2839 sayılı Kanun'un 11 inci maddesinde belirtilen suçlardan bir yıl veya daha fazla hapis cezasına hüküm giymiş olup, hükmün açıklanmasının geriye bırakılması kararı verilenlerin seçilme yeterliliğine halel gelmeyeceği değerlendirilmektedir.⁵

3. ADAYLIK

Belediye meclisine seçilebilmek için mutlaka aday olmak gereklidir. Bu amaçla, seçilme yeterliğine sahip her vatandaş aday olabileceği gibi, siyasal partiler de aday gösterebilirler (2972/10).

4 <http://www.memurlar.net/haber/512607/>

5 <http://www.memurlar.net/haber/512607/>

Mahalli İdareler seçimlerinde aday tespiti 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 37 nci maddesindeki hükümlere göre yapılır. Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ila 51 inci maddelerinde adı geçen "Yüksek Seçim Kurulu" yerine "**ilçe seçim kurulları**", "siyasi parti genel başkanlığı" yerine "**siyasi parti ilçe başkanlıkları**", keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasi parti il başkanlıkları bu işlemleri yaparlar.

Ayrıca:

a) Yapılan aday tespitinde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde, büyükşehir belediye başkanlıkları için o şehir belediye sınırları içidir.

c) Siyasi partiler, belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan beldelerde bir, 15 olan beldelerde iki, 25 ve 31 olan beldelerde üç, 37 olan beldelerde dört, 45 olan beldelerde beş, 55 olan beldelerde altı adet kontenjan adayı gösterirler. Kontenjan adayı adayların sıralamasına dahil edilmeyerek aday listelerinde kontenjan adayı olarak ayrıca yazılır. Siyasi partiler kontenjan adaylarını merkez yoklaması ile tespit ederler. Ancak, merkez karar ve yönetim organları bu yetkisini il veya ilçe yönetim kurullarına devredebilirler. Siyasi Partiler kontenjan adaylarını 2972 sayılı Kanun'un 12 nci maddesindeki aday listesinde yer vermek suretiyle ilçe seçim kurullarına bildirirler. Kontenjan adayları bu Kanunun 18 inci maddesinin (f) bendinin ikinci fıkrasındaki aday listelerinde de yedek adaylardan sonra ayrıca yazılır.

d) Önseçimle aday tespiti halinde, belediye başkanı ile belediye meclisi üye aday adayları müşterek liste ile önseçime katılabilirler. Bu halde, partili seçmen bu müşterek listeyi aynen veya bu müşterek listedeki mevcut aday adaylarından istediklerini çizmek ve bunların yerine diğer aday adaylarından isimler yazmak veya 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesine işaret koymak suretiyle oyunu kullanabilir. Siyasi partiler 2820 sayılı Kanun'un 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesi ile birlikte müşterek listeli aday adayları listelerini de ilçe seçim kurulu başkanlıklarına verirler.

e) Seçimlere katılacak Siyasi partiler hangi seçim çevrelerinde, hangi usul ve esaslarla aday tespiti yapacaklarını Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Bir siyasi partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahalli idare seçimlerinde siyasi parti adaylarından parti genel merkez yetkili organlarınca belirlenecek miktarda **başvuru aidatı** alınabilir. Bu aidatın miktarı en yüksek Devlet memurunun brüt aylığını geçemez. Belediye başkanlığı için bağımsız aday olanlar hakkında 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 21 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 41 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır. Seçim sonucunda belediye başkanlığına seçilen adaya aldığı oy miktarına bakılmaksızın alınan teminat iade olunur.

- **Milletvekili adayı olmak isteyen belediye meclis üyelerinin, görevlerinden istifa etmelerinin**

gerekip gerekmediği, istifa edip kazanamamaları durumunda tekrar göreve dönüp dönemeyeceği ?

Milletvekili seçimlerinde bir siyasi partiden ya da bağımsız aday olmak isteyen belediye meclis üyelerinin görevlerinden istifa etmelerinin gerekip gerekmediği, istifa edip kazanamayanların tekrar göreve dönüp dönemeyecekleri uzunca süre tartışma konusu olmuştur.

Mevcut mevzuat hükümlerine göre, milletvekili aday olmak isteyen belediye meclisi üyelerinin görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koymaları ve aday gösterilmeleri mümkün değildir.

Oysa, belediye meclis üyesinin milletvekili genel seçimlerine aday aday olması halinde, belediye meclisi üyeliğinden ilişiğinin kesilemeyeceğine ilişkin yargı kararları bulunmaktaydı.⁶ Bu nedenle, milletvekilliği seçimine aday olmak isteyen belediye meclis üyelerini istifa etmeden aday olabilmesi ve kazanamadığı takdirde üyelik görevine dönebilmesi mümkündür.

Tartışmalar bu yönde devam ederken, Milletvekili Seçimi Kanunu'nda 1995 yılında yapılan bir değişiklikle tartışmalara nokta kondu. 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 4125 sayılı Kanun'la değişik 18 inci maddesinde; "*Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu, Radyo Televizyon Üst Kurulu üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hiz-*

met bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler." hükmüne yer verilmiş olup, bu hüküm uyarınca milletvekili aday olmak isteyen belediye başkanları ile belediye meclisi ve il genel meclisi üyeleri seçimin başlangıç tarihinden bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koymayacakları ve aday gösterilemeyecekleri hükmüne bağlanmıştır.

15.3.1990 tarihinde kabul edilen 3617 sayılı Kanun'la 298 sayılı Kanun'a eklenen Ek 7 nci madde hükmü ile, Devlet memurları ve kamu görevlilerinden milletvekili veya mahalli idareler genel veya ara seçimlerine katılanların aday aday veya aday olup da seçimi kazanamamaları halinde, eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilmeleri olanağı yaratılmış ise de, belediye meclis üyelerine bu anlamda kamu görevlisi olmadıkları için böyle bir hak tanınmamıştır.

- **Belediye meclis üyelerinin/belediye başkanlarının mahalli idareler seçimlerinde tekrar aday olmaları için istifa etmeleri gerekir mi?**

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17 nci mad-

⁶ Danıştay 8. D.13.10.1988 gün ve E.1988/627, K.1988/683 sayılı Karar

desinde; milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları belirtilmiştir.

Bu hüküm uyarınca belediye meclis üyelerinin/belediye başkanlarının mahalli idareler seçimlerinde tekrar aday olmaları için istifa etmelerine gerek bulunmamaktadır.

- **Belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcısının Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde aday aday olabilmek için görevinden istifa etmesi gerekir mi ?**

.... 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesinin 7. fıkrası ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 17.maddesi uyarınca belediye meclis üyelerinin istifa etmesine gerek bulunmamakla birlikte, Kanunda belediye meclis üyelerinden belediye başkan yardımcılığına atananlarla ilgili bir istisna bulunmadığından, bu durumda olan kişilerin belediye başkan yardımcılığı görevinden istifa etmeleri gerektiğine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Açıklanan nedenlerle;

1- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. maddesinin 7. fıkrası ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 17.maddesi uyarınca belediye meclis üyelerinin istifa etmesine gerek bulunmamakla birlikte, Kanunda belediye meclis üyelerinden belediye başkan yardımcılığına atananlarla ilgili bir istis-

na bulunmadığından, bu durumda olan kişilerin belediye başkan yardımcılığı görevinden istifa etmeleri gerektiğine,

....

19.11.2018 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

(Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, Karar no:1052, Kar.Tar.:19.11.2018)

- **Sermayesinin tamamı belediye ait olan bir limited şirkette müdür olarak görev yapan belediye meclis üyesinin, belediye meclis üyeliği adaylığı için şirket müdürlüğünden istifa etmesi gerekir mi?**

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun "Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler" başlıklı 5980 sayılı Kanun ile değişik 18. maddesinde; "Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevle-

rinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.” hükmü yer almaktadır.

.... Kurulumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; Mahalli İdareler Seçimlerinde aday olabilmek için sermayesinin tamamı belediye ait olan ve işçi statüsünde çalışmayan şirket müdürünün bu görevinden de istifa etmesi gerektiğine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Açıklanan nedenlerle;

1- Mahalli İdareler Seçiminde aday olabilmek için sermayesinin tamamı belediye ait olan ve işçi statüsünde çalışmayan şirket müdürünün bu görevinden istifa etmesi gerektiğine,

....

04.12.2018 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

(Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, Karar no:1082, Karar Tar.: 04.12.2018)

- **Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin, belediye meclisi üyeliğine/belediye başkanlığına aday olmaları için istifa etmeleri gerekir mi ? Aday olamayan veya aday olup seçilemeyen memurlar, görevlerine dönebilirler mi ?**

T.C. Anayasası'nın 76 ncı maddesinde; hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu Üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile, **yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri** ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri belirtilmiştir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17 nci maddesinde; milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için **görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları belirtilmiş**, ancak kamu görevlileri, siyasi parti yöneticileri ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının adaylığı konusunda bir hükme yer verilmemiştir. Bu durumda kamu görevlilerinin, siyasi parti yöneticileri ile TSK mensuplarının adaylığı konusunda 2972 sayılı Yasa'nın 36 ncı maddesinin göndermede bulunduğu **2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18 inci maddesinin** uygulanması gerekmektedir.

2839 sayılı Yasa'nın “Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler” başlıklı 5980 sayılı Yasa ile değişik 18 inci maddesinde; “*Hakimler ve Savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, genel ve ara seçimlerin başlangıcından **bir ay önce**, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.*” hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm uyarınca mahalli idareler seçimlerinde aday olmak isteyen;

- Hâkimler ve savcılar,
- Yüksek yargı organları mensupları,
- Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları,
- Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri,
- Kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri,
- Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları (subay ve astsubaylar),
- Siyasi partilerin il, ilçe ve belde yönetim kurulu başkan ve üyeleri⁷ ile
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların,

Seçimin başlangıç tarihinden **bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları** gerekmektedir.

Kamu görevlilerinin, *görevlerine geri dönüşlerine* gelince; konuya ilişkin olarak 2972 sayılı Kanun'da yer alan hükümlere (Geçici m.10 ve 13) bakıldığında, geçici nitelikte olduğu görülmektedir. Ancak,

⁷ 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 19 uncu maddesine göre; siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu, parti tüzüğü'nün gösterceği sayıda üyeden oluşur. İl başkanı ile il yönetim kurulu il kongresince, ilçe başkan ve yönetim kurulu da ilçe kongresince seçilir. Başkan ve yönetim kurullarının, seçim şekli parti tüzüğünde gösterilir.

2972 sayılı Kanun'un 36 ncı maddesinde hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtildiğinden, söz konusu kanun hükümlerine bakılması gerekmektedir.

298 sayılı Yasa'nın 15.03.1990 tarihli ve 5617 sayılı Yasa ile eklenen ek 7 nci maddesindeki; *"Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere, milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanı takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler."* hükmü ile bu konuda kalıcı bir düzenleme getirilmiştir.⁸

Söz konusu hükme göre; yüksek mahkeme üyeleri, hakimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile subay ve astsubaylar hariç, seçimlerde aday olabilmek için görevlerinden ayrılmak zorunda olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylık veya seçim sonuçlarına göre yeniden göreve dönebilecek olup, bu konuda kamu idarelerinin takdir hakkı bulunmamaktadır.

Ayrıca, idari yargı mercileri tarafından konuya ilişkin verilmiş kararlarda, seçimlere katılmak üzere istifa eden ancak aday listelerinde yer alamayanların,

⁸ Bu maddede geçen "Subay, Astsubaylar hariç olmak üzere" ibaresi, 22/12/2005 tarihli ve 5435 sayılı Kanununun 47 nci maddesiyle "Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

başvuruda bulunması ve seçime katılmak için ayrıldığı kadronun boş olması durumunda, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca kesin seçim sonuçlarının açıklanmasından önce eski görevlerine dönmelerinin mümkün olacağına hükmedilmiştir. Yüksek Seçim Kurulu da, adaylığı ve seçimi kaybeden memurların göreve döndürülmesi konusunda Danıştay Kararları doğrultusunda işlem yapılmasının uygun olacağını belirtmiştir.

Buna göre; istifa etmiş ancak aday adayı veya aday olamamış kamu görevlilerinden geri dönüş hakkı bulunanların aday listelerinin kesinleşme tarihinden itibaren kurumlarına başvurmaları durumunda, Yüksek Seçim Kurulunca kesin seçim sonuçlarının açıklanması beklenmeksizin atamalarının yapılması mümkün bulunmaktadır.

Seçimler için görevden ayrılanların kurumlarına tekrar dönmek istemeleri durumunda, kurumları tarafından eski görevlerine döndürülmeleri zorunlu olmayıp, kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanmaları da mümkün bulunmaktadır.

Danıştay 12.Dairesi'nin E.1999/1057, K.2001/678 sayılı Kararı'nda; Milletvekili genel seçimine katılmak için istifa eden, ancak aday olmaması sebebiyle görevine dönmek isteyen davacının başvuru tarihinde kadrosunun boş olması halinde idarece önceki görevine atanması gerektiği, ancak idarece makul süre içinde göreve iade edilmiş olması karşısında parasal ve özlük haklarının ödenmesinin mümkün olmadığına hükmedilmiştir.

Bu çerçevede, gerek 298 sayılı Yasasının Ek 7 nci maddesi, gerekse Danıştay 12.Dairesi'nin E.1999/1057, K.2001/678

sayılı kararı birlikte değerlendirildiğinde; kamu kurumlarının, mahalli idareler seçimlerinde aday ve aday adayı olan Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinden, aday olamamaları nedeniyle seçime katılmayan kamu görevlilerini, Yüksek Seçim Kurulunca yapılacak seçim sonuçlarının ilanını beklemeden, atama yapılacak kadronun dolu ya da boş olması ve atanma şekli gibi hususları göz önünde bulundurarak makul bir sürede atamaları, aday olup seçimi kaybetmeleri halinde ise, Yüksek Seçim Kurulu'nca seçim sonuçlarının ilanını izleyen bir ay içinde başvurmaları kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atamaları gerektiği değerlendirilmektedir.

- **Mahalli idareler seçiminde aday olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin istifa etmeleri gerekir mi?**

Yüksek Seçim Kurulu'nun 29.11.2008 tarihli ve 307 sayılı Kararında şöyle açıklamaya yer verilmiştir:

“ 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17. maddesinde; milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını kayabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları belirtilmiş, ancak kamu görevlileri, siyasi parti yöneticileri ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının adaylığı konusunda bir hükme yer verilmemiştir. Bu durumda kamu görevlilerinin, siyasi parti yöneticileri ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının adaylığı konusunda

2972 sayılı Kanun'un 36. maddesi ile atfı yapılan 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18., 19. ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 40. maddelerinin uygulanması gerekmektedir.

2839 sayılı Yasanın 18. maddesinde, görevden ayrılması gerekenler ile ilgili genel kurala yer verilmiş olup, mahalli idareler seçimlerine katılacaklar açısından istisnalar 2972 sayılı Kanun'un 17. maddesinde sayılmıştır. İstisna hükmünde kendilerine yer verilmediğinden görev yaptıkları yerden aday adayı olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de istifa etmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, siyasi parti yöneticilerinin adaylık için görevlerinden ayrılmalarına gerek olmadığına ilişkin Demokrat Parti Genel Başkanlığının talebinin reddine karar verilmelidir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1 - Siyasi parti yöneticilerinin adaylık için görevlerinden ayrılmalarına gerek olmadığına ilişkin Parti Genel Başkanlığının talebinin reddine,

....

29.11.2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

- **Ticaret odaları ve ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin yönetim ve denetim kurullarında görev alanların mahalli idareler seçimlerinde tekrar aday olmaları için istifa etmeleri gerekir mi ?**

5174 sayılı Kanununun 4., 28. ve 54. maddelerinde odaların, ticaret odaları

ve borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları oldukları belirtilmiş olup, 2839 sayılı Kanun'un "Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler" başlıklı 18 inci maddesinde de kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına yer verilmiş olması karşısında, Mahalli idareler Genel Seçimlerinde aday olmak isteyen Odalar ve Ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin yönetim ve denetim kurullarında görev alanların görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerektiği,

Ticaret odaları ve ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin diğer organlarında görev alanların görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmalarının zorunlu olmadığı, yönünde görüş bildirilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

(Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, Karar no:404, Karar Tar.:04.10.2013)

- **Ziraat Odaları Birliğinin yönetim ve denetim kurullarında görev alanların mahalli idareler seçimlerinde aday olmaları için istifa etmeleri gerekir mi ?**

.... kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların, aday olmaları halinde, kurumlarının teşkilat ve imkanlarını seçimlerde kullandığı, bu durumun haksız rekabete yol açtığı, seçilemeyenlerin görevine devam etmesi halinde buldukları kurumu siyasallaştırdığı ve temsil kabiliyetini zayıflattığı belirtilmiştir.

... Açıklanan nedenlerle;

1 - 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18. maddesinde yer alan "üst birlikler" kavramının, bu kavramdan önce gelen "kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve kamu bankaları"nın üst birliklerini değil, müstakil üst birlikleri kapsadığı dikkate alındığında, 30 Mart 2014 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde, müstakil olarak kurulmuş üst birliklerin yönetim ve denetim kurulunda görev alan yöneticilerin aday olabilmeleri için 2839 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerektiğine, ... 23/11/2013 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

(Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, Karar no:514, Karar tarihi:23.11.2013)

4. SONUÇ

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi, belediye meclis üyesi ise, belediyenin karar organı olan belediye meclisinin üyeleridir.

Belediye başkanı ve meclis üyeleri, beldeye ve belde halkına hizmet odaklı bir görev anlayışla seçilen yerel yönetim temsilcileridir.

Bu yönetici ve temsilciler, 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak belde halkı tarafından seçilir. Her ikisinin de görev süreleri 5 yıldır.

Belediye başkanı ve meclis üyeliğine seçilebilmek için mutlaka aday olmak

gereklidir. Bu amaçla, seçilme yeterliğine sahip her vatandaş aday olabileceği gibi, siyasi partiler de aday gösterebilirler.

Bu kapsamda, • hakimler ve savcılar, • Yüksek yargı organları mensupları, • Yüksek *öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları*, • YÖK ve RTÜK üyeleri, • Kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, • Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, • Subaylar ile astsubaylar, • Siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Keza, • Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları ile • Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar, • Ziraat Odaları Birliği'nin yönetim ve denetim kurullarında görev alanların mahalli idareler seçimlerinde aday olmaları için istifa etmeleri gerekir.

Ancak, • Milletvekilleri, • Belediye başkanları, • İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri, • Muhtarlar mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildirler.

Aday adaylarının bu koşulları taşıyıp taşımadıklarına dikkat etmeleri, bu koşulları taşımayanların belediye başkanlığına ve meclis üyeliğine aday olması ve yapılan seçimde kazanmaları durumunda, yapılacak bir itiraz üzerine mazbatalarının iptal edileceği bilinmelidir.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nolu Genelge ile yapılan değişiklik	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,433684
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	6,787992
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,137535
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	23.736,65 TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	21.160,69 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7/7/2021 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	% 30

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 31.12.2022 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	% 30
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2022 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %41,69 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	% 30
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	43.104,95 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %41,69 oranında artırılmıştır.	% 30
01.01.2023 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	19.982,83 TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 31.12.2022 tarihi itibarıyla	19.340,69 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 5.1.2023 ve 1818123 sayılı Genelgesi ve 375 s. Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde 13.1.2023 tarih ve 6 Sıra'nlı Genelge ile yapılan değişiklik

Konusu		01.01.2023 30.06.2023 Dönemi
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		985,76 TL
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	216,84 TL
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	108,42 TL
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	4.120,00 TL
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	8.240,00 TL

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	31.346,68 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	35.683,52 TL
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	44.357,20 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	50.862,46 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	59.536,14 TL
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	68.209,82 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	83.388,76 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2023 - 30.06.2023	0,433684	100.736,12 TL

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 44.357,20 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2023 - 30.06.2023 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	348,30 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	396,48 TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	492,86 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	565,14 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	661,51 TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	757,89 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	926,54 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.119,29 TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2023 30.06.2023 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	1.517,83 TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	1.951,58 TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	2.602,10 TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	3.252,63 TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	5.204,21 TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,433684)	2.613,38 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,433684)	965,38 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2023-30.06.2023
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,433684)	6.115,76 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,433684)	5.204,21 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.07.2022-31.12.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2023-31.12.2023 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%14)	905,94	1.401,12
İşsizlik Sig. Fonu (%)	64,71	100,08
Gelir vergisi (%15)	-	-
Asgari Geçim İndirimi	-	-
Damga Vergisi (%07,59)	-	-
Kesintiler Toplamı	970,65	1.501,20
Net Asgari Ücret	5.500,35	8.506,80
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	6.471,00	10.008,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	1.003,01	1.551,24
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	129,42	200,16
İşverene Toplam Maliyet	7.603,43	11.759,40

Not : 28/01/2004 tarih ve 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyetinin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(***) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (1) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanununun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanununun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı Bir İşverene bağlı olarak çalışan sigortalılar için: (Özel Sektörde), prime esas kazancının %2'sidir.

Günlük Kazanç Alt Sınır	336,60 TL
Aylık Kazanç Alt Sınır	10.008,00 TL
Günlük Kazanç Üst Sınır	2.502,00 TL
Aylık Kazanç Üst Sınır	75.060,00 TL

PRİM İSTİSNA TUTARLARI

Yemek Parası (Günlük)	78,90 TL
Çocuk Parası (Aylık)	200,16 TL
Aile Zammı/Yardıımı (Aylık)	1.000,80 TL

İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ GÜNLÜK

Yatarak Tedavilerde	166,80 TL
Ayakta Tedavilerde	222,40 TL

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 336,60 TL'dir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:323)

30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı(2. Mük.) Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2023 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
70.000 TL'ye kadar	15%
150.000 TL'nin 70.000 TL'si için 10.500 TL, fazlası	20%
370.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL (ücret gelirlerinde 550.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL), fazlası	27%
1.900.00 TL'nin 370.000 TL'si için 85.900 TL (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'nin 550.000 TL'si için 134.500 TL) fazlası	35%
1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 621.400 TL, (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 607.000 TL), fazlası	40%

BELEDİYE ENCÜMENLERİNİN 1608. S.K. KAPSAMINDAKİ İDARİ PARA CEZALARI

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi (5326 s. K. 32. Md.) hükmü kapsamında. ¹	<ul style="list-style-type: none"> Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere, Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 	1.295 TL
1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre;	Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi , belediye encümeni tarafından	en az 2.610 TL en fazla 52.834 TL

¹ Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki "2023 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	27,86
			B	46,92
		II.	A	75,17
			B	103,55
		III	A	169,60
			B	188,42
		IV	A	216,68
			B	235,70
			C	292,23
		V	A	358,27
B	433,91			
C	490,62			
			D	594,37
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
42/2	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	4.055,00 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2023 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırlığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı (TL)	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	18.842,00	37.319,00	56.608,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	94.372,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	3.310,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılarıdaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılarıdaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 3.310 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Geniş Bilgi İçin: Dergimizin Kasım-Aralık 2022 yılı 113. sayısındaki Suat Şimşek'in "2023 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları" başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Ka- nun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	105.689	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	1.480,00	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	5.921,00	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	885,00	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	885,00	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	3.475,00	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	13.598,00	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	956,00	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	3.475,00	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	3.475,00	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	956,00	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	3.475,00	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2023 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullanılmaması veya eksik kullanılmaması	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	9.303,00	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1.683,00	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	9.303,00	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	9.303,00	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	9.303,00	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	9.303,00	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	9.303,00	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	9.303,00	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	9.303,00	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	9.303,00	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkrafta yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	84.553,00	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunma	84.553,00	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	84.553,00	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2023 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır. 2559 S.K. Md. 7)

	KABAHAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri			
m. 6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m. 6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	6.636 - 13.364 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2023 YILI)*

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	3.820
	2-İlçelerde	1.990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	44.000
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	202.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	19.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	2.762,00
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	1.111,00
40	4- Bağış ve yardımlar için	90.000
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	30.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	30
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	1.364
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	850.000

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı (2. Mük.) R.G. yayımlanmıştır.

DEĞERLİ KAĞITLAR (2023 YILI)

30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	55,00
	b) Beyanname	55,00
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	110,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	501,00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	356,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	83,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	166,00
7	Aile cüzdanları	445,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	624,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	624,00
11	- (Mülga: 2/1/2017-KHK-680/35 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/34 md.)	
12	Motorlu araç tescil belgesi	557,00
13	İş makinesi tescil belgesi	468,00
14	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	33,00
15	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	83,00
16	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00
17	Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	356,00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
2.000-TL	01/01/2022-31/12/2022	530 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.500-TL	01/01/2021-31/12/2021	522 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği

KAMU KONUTLARININ 2023 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:411) 31.12.2023 tarih ve 32060 (5. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	4,53 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	7,08 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	9,29 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferci, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	1,09 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,06 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,79 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	3,85 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,96 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	3,71 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,43 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26.05.2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavele nameler, taahhüt nameler ve temlik nameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavele nameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkim nameler ve sulh nameler	(Binde 9,48)
5. Fesih nameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12. (ek:6728/28. md.- Yürürlük:9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

488 sayılı Kanunun mğkerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 65 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirme oranında artırılmış ve 1/1/2022 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

15. (Ek: 6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükleniciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1.Tahkimnameler	(294,90 TL)
2.Sulhnameler	(294,90 TL)
3.Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(1.658,80 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(294,90 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazdan şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(101,20 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(59,70 TL)
ac) İyda senedi	(9,30 TL)
ad) Taşıma senedi	(2,20 TL)
b) Konşimentolar	(59,70 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(101,20 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(227,30 TL)
bb) Gelir tabloları	(108,50 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(108,50 TL)
c) Barnameler	(9,30 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(44,10 TL)
e) Ordinolar	(2,20 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(44,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:67)

2023 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 30.12.2022 Tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerde gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(2,20 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(294,90 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(393,90 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(194,60 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(194,60 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(194,60 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(393,90 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(144,40 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(144,40 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(230,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(2,20 TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 544, 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	10.900
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	10.900-1.090,00
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	1.090,00 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	129
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	440.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	890.000
	- Satış tutarı	1.270,00
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	440.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	890.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	4.400
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	12,80
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	4.400
MADDE 323-	Şüpheli Alacak Tutarları	8.900
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	700
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	420
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	210
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	95
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	55
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	26
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	370
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	210
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	95
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	55
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	26
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	15	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2023 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	1.100,00
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	2.200
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	110.000
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	1.100,00
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	1.100
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	26.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	1.300
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	4.200
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	480.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	5.500	
10- 127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	4.200	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	9
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	7.500
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	3.700
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.900
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	2.800
	Mükerrer 257. md. 1 fık. 8 bendi uyarınca, getirilen zorunluluklara uymayanlara (üst sınır)	
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	4.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	2.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	1.180
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	5.500,00	
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	320.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ DIŞINDAKİ BELEDİYELERDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ¹

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	13000	10900	8400	7500	6000
2. Grup	8400	6000	5000	4200	3700
3. Grup	6000	4200	3700	2600	2100
4. Grup	2600	2100	1500	1300	1090
5. Grup	1500	1300	900	890	750
6. Grup	890	750	460	420	320
7. Grup	320	260	170	150	110

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE UYGULANACAK ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ TARİFESİ²

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	16250	13625	10500	9375	7500
2. Grup	10500	7500	6250	5250	4625
3. Grup	7500	5250	4625	3250	2625
4. Grup	3250	2625	1875	1662	1362
5. Grup	1875	1625	1125	1112	937
6. Grup	1112	937	575	525	400
7. Grup	400	325	212	187	137

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI³ (Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki Belediyeler İle Nüfusu 5.000'den Az Olan Belediyelerde)

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	6500	5450	4200	3750	3000
2. Grup	4200	3000	2500	2100	1850
3. Grup	3000	2100	1850	1300	1050
4. Grup	1300	1050	750	650	545
5. Grup	750	650	450	445	375
6. Grup	445	375	230	210	160
7. Grup	160	130	85	75	55

1 30 Aralık 2022 Cuma, 32059 (2.Mükerrer Resmî Gazete)

2 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır.

3 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 55 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları bu tarifeye göre hesaplanacaktır.

5326 SAYILI KABAHAHLER KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI (2023 YILI)

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	1.295	1.295
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	617	617
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyi)	617	617
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	13.364	67.039
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	617	617
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	617	617
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	1.295	6.636
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	617	617
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	365	365
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	198	198
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	89	89
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	6.636	67.039
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	617	617
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	1.295	40.189
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	1.295	67.039
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	617	617
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	3.299	3.299
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	1.295	40.189

(* 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

Not: Daha geniş bilgi için Kasım-Aralık 2022 Dergisinde yayımlanan M. Lamih Çelik'in makalesine bakınız.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, *"Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek."* hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

2023 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ VE HESAPLAMALARI

(10 Aralık 2022 Salı ve 32059 (2.Mük.) R.G. Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:82)

2021 Yılında Yapılan Takdirler Nedeniyle 2022 Yılında Mükellefiyeti Başlayanların 2023 Yılına Ait Emlak Vergi Değerlerinin Hesabı

2021 yılında yapılan takdirler nedeniyle bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2022 yılından itibaren yeniden başlamış bulunmaktadır.

(2) Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2023 yılı vergi değerleri, 2022 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

2023 Yılı İtibarıyla Mükellef Olacakların Emlak Vergi Değerlerinin Tespiti

Mükellefiyeti 2023 yılında başlayanların, mükellefiyetleri ile ilgili bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca 2021 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin; 2022 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacak asgari ölçüde metrekare birim değeri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

1319 Sayılı Kanunun 42 nci Maddesinde Yer Alan Tutarın Tespiti

2023 yılında uygulanacak olan 1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesinde yer alan tutar, 2022 yılına ait tutarın 2022 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 122,93/2=) % 61,465 (altmış bir virgöl dört yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle 9.967.000 Türk Lirası olarak tespit edilmiştir.

1319 Sayılı Kanunun 44 Üncü Maddesinde Yer Alan Vergi Oranlarına Esas Mesken Nitelikli Taşınmaz Değerlerinin Alt Ve Üst Sınırlarının Tespiti

9.967.000 TL ile 14.951.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
9.967.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
19.936.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 14.951.000 TL'si için 14.952 TL, fazlası için	(Binde 6)
19.936.000 TL'den fazla olanlar 19.936.000 TL'si için 44.862 TL, fazlası için	(Binde 10)

olarak tespit edilmiştir.

HİZMET ERBABINA YAPILAN ÜCRET ÖDEMELERİNİN GELİR VERGİSİNDEN İSTİSNA EDİLEBİLMESİ İÇİN

(Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 322) 30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mükerrer) R.G.)

Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı istisna kapsamındadır.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)

Hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde istisna uygulaması

Hizmet erbabına nakit ödeme yapılmaksızın yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde

a) İşverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

b) İşverenlerce, hazır yemek hizmeti veren mükelleflerden satın alınan yemeğin, işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına verilmesi durumunda sağlanan menfaatler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın,

c) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyip yemek hizmeti veren işletmelerde bu hizmetin sağlandığı durumlarda, bu işletmelere yapılan ödemelerin her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

ç) İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmediği ve yemek hizmetinin, yemek kartı ve/veya yemek çeki hizmeti veren işletmelerin yemek kartlarına yükleme yapılmak veya yemek çeki satın alınmak suretiyle verildiği durumlarda, her bir çalışan için çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmayan kısmı,

gelir vergisinden istisna olup bu istisnaların uygulamasına yönelik açıklamalar 26/7/1995 tarihli ve 22355 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:186)'nde yapılmıştır.

İşverenlerce hizmet erbabına nakit olarak verilen yemek bedelinde istisna

7420 sayılı Kanunla, 1/12/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde yapılan değişiklikle, işverenler tarafından hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.

(2) Hizmet erbabına nakit olarak ödenen yemek bedelinin gelir vergisinden istisna edilebilmesi için;

- İşverenler tarafından işyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi,
- Günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını aşmaması,
- Fiilen çalışılan günlere ilişkin olması, gerekmektedir.

Elektrik, Doğalgaz ve Benzeri Isınma Giderleri Karşılığı Olarak Çalışanlara Yapılan Ödemelerde Gelir Vergisi İstisnası

9/11/2022 tarihinden 30/6/2023 tarihine kadar (bu tarih dahil) çalışanlara mevcut ücretlerine ilave olarak elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere toplam aylık tutarı 1.000 Türk lirasını aşmayan ödemeler gelir vergisinden istisna edilmiştir.

İşverenler tarafından hizmet erbabına bu şekilde yapılan ödemelerin istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu ödemelerin;

- 9/11/2022 tarihi ile 30/6/2023 tarihi (bu tarih dahil) arasında yapılması,
- Elektrik, doğalgaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere yapılması,
- Aylık 1.000 Türk lirasını aşmaması,
- Mevcut ücretlerine ilave olarak yapılması, şarttır.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	617 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	1.018,00 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

(SGK/ Sigorta Primleri Gen.Müd. 05.01.2023 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin genelgesi)

Yemek parası		78,90 TL
Çocuk zammı	5510 s. K.4/a md.	200,16 TL
Aile zammı (yardımı)		1.000,80 TL
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b, 16/a md.	520,00 TL
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37.md.	2.054,00 TL

5510 Sayılı Kanunun 4/a bendine tabi sigortalılar için

GECİKME ZAMMI TABLOSU

Uygulama Tarihleri	Genel Tebliğ No / Madde No/B.k.k. No	Oranı	Açıklama
01/01/1981 - 29/02/1984 Tarihleri arasında	359	10%	1.Ay
01/03/1984 - 31/08/1985 Tarihleri arasında	367	3%	Diğer Aylar için Aylık
		10%	1.Ay
		4%	Diğer Aylar için Aylık
01/09/1985 - 31/05/1988 Tarihleri arasında	370	10%	1.Ay
		7%	Takip Eden 5 Ay için Aylık
		5%	Diğer Aylar için Aylık
01/06/1988 - 31/12/1988 Tarihleri arasında	372	10%	İlk 3 Ay
		8%	Takip Eden 3 Ay için Aylık
		6%	Diğer Aylar için Aylık
01/01/1989 - 31/12/1989 Tarihleri arasında	375	10%	İlk 4 Ay için Aylık
		7%	Diğer Aylar için Aylık
01/01/1990 - 29/12/1993 Tarihleri arasında	378	7%	Tüm Aylar için Aylık
30/12/1993 - 07/03/1994 Tarihleri arasında	381	9%	Tüm Aylar için Aylık
08/03/1994 - 30/08/1995 Tarihleri arasında	383	12%	Tüm Aylar için Aylık
31/08/1995 - 31/01/1996 Tarihleri arasında	389	10%	Tüm Aylar için Aylık
01/02/1996 - 08/07/1998 Tarihleri arasında	391	15%	Tüm Aylar için Aylık
09/07/1998 - 19/01/2000 Tarihleri arasında	403	12%	Tüm Aylar için Aylık
20/01/2000 - 01/12/2000 Tarihleri arasında	408	6%	Her Ay için
02/12/2000 - 28/03/2001 Tarihleri arasında	411	5%	Her Ay için
29/03/2001 - 30/01/2002 Tarihleri arasında	415	10%	Her Ay için
31/01/2002 - 11/11/2003 Tarihleri arasında	422	7%	Her Ay için
12/11/2003 - 01/01/2004 Tarihleri arasında	429	4%	Her Ay için
02/01/2004 - 01/03/2005 Tarihleri arasında	5035 Sayılı Kanunun 4. maddesi	4%	Her Ay için
02/03/2005-20/04/2006 Tarihleri arasında	434	3%	Her Ay için
21/04/2006 Tarihinden İtibaren	438	2,5%	Her Ay için
19/11/2009 Tarihinden İtibaren	2009/15565 Sayılı B.K.K.	1,95%	Her Ay için
19/10/2010 Tarihinden İtibaren	2010/965 Sayılı B.K.K.	1,40%	Her Ay için
05/09/2018 Tarihinden İtibaren	62 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2 %	Her Ay için
01/07/2019 Tarihinden İtibaren	1266 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2,5 %	Her Ay için
02/10/2019 Tarihinden İtibaren	1592 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2 %	Her Ay için
30/12/2019 Tarihinden İtibaren	1947 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	1,6 %	Her Ay için
21/07/2022 Tarihinden İtibaren	5801 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2,5 %	Her Ay için

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	236
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	220
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	212
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	203
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	200
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %180 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %95'i mütakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %75'i esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	45,00
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	42,00
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

* 15.04.2022 tarih ve 31810 sayılı R.G. 7394 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Geçici 2 nci maddesi ile Bütçe Kanununun (H) Cetvelinin Yurt İçinde Verilecek Gündelikler dipnotunda değişiklik yapılmıştır. Değişiklik 15.04.2022-31.12.2022 tarihleri arasında uygulanacaktır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başlı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	5,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	5,60 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	715 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	765 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	845 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	955 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	1.140 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	1.325 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekiler için	1.325 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekiler için	1.760 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2023 - 31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2023-31.12.2023 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2023 YILI

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	21.000 TL
--	-----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır..)

İşyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedeline ilişkin istisna tutarı (Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi)	110.00 TL
---	-----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2023 YILI)

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	35.000 TL
-Diğer yerlerde	22.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(30.12.2022 tarih ve 32059 (2. Mük.) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

193 Sayılı Kanun'un 31. Maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	4.400
II. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	2.600
III. Derece Engelliler (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	1.100

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2022	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%122,93
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığına ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcirah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranındadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve O.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle işğal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	1.295 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesı olmadan cenaze definden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	1.295 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	1.295 TL

İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler, - Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	5.000,00
17.02.2023 tarih ve 32107 sayılı R.G. yayımlanan Tahsilat Tebliğine istinaden Deprem kapsamındaki ödemelerde 31.07.2023 tarihine kadar uygulanmayacaktır.	

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2023 YILI İÇİN¹

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu üst sınırı	225.180,00 TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2023 yılı için SGK borcu yoktur üst limiti	450.360,00 TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabi ki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç üst limiti	30.024,00 TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılırsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	
1 Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü'nün 01.07.2022 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin (2022/1) sayılı genelge.	

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemler	Faiz Oranı (Yıllık)	Yasal Düzenleme
25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	48%	409 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	36%	412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	72%	416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	60%	421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	36%	429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	30%	434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arasında	24%	438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği
21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 1 Tahsilat Genel Tebliği
21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arasında	12%	Seri : C Sıra No : 2 Tahsilat Genel Tebliği
06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	22%	Seri : C Sıra No : 3 Tahsilat Genel Tebliği
25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	19%	Seri : C Sıra No : 4 Tahsilat Genel Tebliği
30.12.2019 - 20.07.2022 tarihleri arasında	15%	Seri : C Sıra No : 5 Tahsilat Genel Tebliği
21.07.2022 tarihinden itibaren	24%	Seri : C Sıra No : 6 Tahsilat Genel Tebliği

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2023 YILI)*

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	2.138.400
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	6.415.200
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	6.411.600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	234.000
b-Diğer İlçelerde	115.920
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	1.411.200
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	707.400
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	513.000
ç) Diğer İlçelerde	383.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

* 2023 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2022 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2023 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	1.295,00 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaiz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2023-31.12.2023)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	7.640 TL
	10.000' den fazla olan belediyeler	15.280 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2023-31.12.2023 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	67.077,36 TL'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	67.077,36 TL'den fazla olan tutarlar için

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

YAPININ MİMARLIK HİZMETLERİNE ESAS LAN SINIFI	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m ²
I. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	865,00
1. Kâgir veya betonarme ihata duvarı (3,00 m yüksekliğe kadar)	
2. Basit kümes ve basit tarım yapıları	
3. Yumuşak plastik örtülü seralar	
4. Mevcut yapılar arası bağlantı - geçiş yapıları	
5. Geçici kullanımı olan küçük yapılar	
6. Kalıcı kullanımı olan yardımcı yapılar	
7. Gölgelekler - çardaklar	
8. Üstü kapalı yanları açık dinlenme, oyun ve gösteri alanları	
9. Depo amaçlı kayadan oyma yapılar	
10. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	1.320,00
1. Cam veya sert plastik örtülü seralar	
2. Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
3. Kâgir ve betonarme su depoları	
4. İş yeri depoları	
5. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
II. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	2.195,00
1. Kuleler, ayaklı su depoları	
2. Palplanj ve ankrajlı perde ve istinat duvarları	
3. Kayıkhanes	
4. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	3.200,00
1. Şişirme (Pnömatik) yapılar	
2. Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler	
3. Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve eklentileri	
4. Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı, prefabrik beton, betonarme veya çelik depo ve atölyeler, tesisat ağırlıklı ağıllar, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri)	
5. Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri	
6. Jeoloji, botanik ve tema parkları	
7. Mezbahalar	
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	3.575,00
1. Hangar yapıları (küçük uçaklar, helikopterler, tarım uçakları park ve bakım onarım yeri)	
2. Sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen)	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
III. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	4.600,00
1. Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)	

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

(R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 – 32101)

2. Katlı garajlar	
3. Ticari amaçlı binalar (üç kata kadar üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
4. Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler ve benzeri)	
5. Basımevleri, matbaalar	
6. Soğuk hava depoları	
7. Konutlar (üç kata kadar- üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
8. Akaryakıt ve gaz istasyonları	
9. Kampingler	
10. Semt postaneleri	
11. Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, imalathane, dökümhane)	
12. Kreş ve gündüz bakımevleri, hobi ve oyun salonları	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	6.350,00
1. Entegre tarımsal endüstri yapıları, büyük çiftlik yapıları	
2. Gençlik merkezleri, halk evleri	
3. Lokanta, kafeterya ve yemekhaneler	
4. Temel eğitim okulları	
5. Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri	
6. Jandarma ve emniyet karakol binaları	
7. Sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri	
8. Ticari amaçlı binalar (Yapı yüksekliği 21,50 m'ye kadar olan)	
9. 150 kişiye kadar cezaevleri	
10. Fuarlar	
11. Sergi salonları	
12. Konutlar (Yapı yüksekliği 21,50 m'den az yapılar)	
13. Marinalar	
14. Gece kulübü, diskotekler	
15. Misafirhaneler, pansiyonlar	
16. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

IV. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR	6.825,00
1. Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve ek tesisleri olan eğitim yapıları)	
2. Poliklinikler	
3. Liman binaları	
4. İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri ve benzeri)	
5. İlçe belediyeleri	
6. 150 kişiyi geçen cezaevleri	
7. Kaplıcalar, şifa evleri ve benzeri termal tesisleri	
8. İbadethaneler (1500 kişiye kadar)	
9. Aqua parklar	
10. Entegre sanayi tesisleri	

2023 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

11. Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve statları bulunan)	
12. Yaşlılar huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları	
13. Büyük alışveriş merkezler	
14. Yüksek okullar ve eğitim enstitüleri	
15. Apartman tipi konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m'den az yapılar)	
16. Oteller (1 ve 2 yıldızlı)	
17. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	8.100,00
1. Araştırma binaları, laboratuvarlar ve sağlık merkezleri	
2. İl tipi belediyeler	
3. İl tipi idari kamu binaları	
4. Metro istasyonları	
5. Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları	
6. Büyük postaneler (merkez postaneleri)	
7. Otobüs terminalleri	
8. Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)	
9. Banka binaları	
10. Normal radyo ve televizyon binaları	
11. Özelliği olan genel sığınaklar	
12. Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m2 ~ 600 m2 villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi ve benzeri)	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	8.825,00
1. Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları	
2. Bakanlık binaları	
3. Yüksek öğrenim yurtları	
4. Arşiv binaları	
5. Radyoaktif korumalı depolar	
6. Büyük Adliye Sarayları	
7. Otel (3 yıldızlı) ve moteller	
8. Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri	
9. İl tipi hükümet konakları ve büyükşehir belediye binaları	
10. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 21,50 m ile 30,50 m arası - 30,50 m dâhil yapılar)	
11. Konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m ile 51,50 m arası - 51,50 m dâhil yapılar)	
12. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

Benzer yapılar, ilgili gruptaki yapılara kıyasen uygulayıcı kurum ve kuruluşlarca Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin ilgili hükümlerinden yararlanılarak belirlenecektir.

(2) Tebliğin revizyonu çalışmalarında sınıfı veya grubu değiştirilen veya tebliğden çıkarılan yapılar için, 2023 yılından önceki tebliğlere göre yapı sınıfı ve grubu belirlenmiş mimarlık ve mühendislik hizmetlerinde; belirlendiği yılın tebliğindeki yapı sınıfı ve grubu değiştirilmeksizin 2023 yılı tebliğinde karşılığı olan tutar esas alınmak suretiyle hesap yapılacaktır.

(3) Tebliğdeki sınıf ve gruplar yapım aşamasında belirlenirken tereddüte düşülmesi halinde, o yapının yapı yaklaşık maliyeti; yapının projesine göre hazırlanacak metrajlara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Birim Fiyatlarının uygulanması suretiyle hesaplanacaktır.

1/1/2023 TARİHİNDEN İTİBAREN, MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİ İÇİN GEÇERLİ KATSAYILAR (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 - 32101)

Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2023 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	17.353.217,820	1982	203.200,786	2004	17,726
1954	15.652.701,893	1983	176.637,744	2005	15,877
1955	13.862.533,529	1984	141.315,831	2006	14,977
1956	11.357.093,648	1985	97.417,271	2007	13,359
1957	9.935.358,931	1986	70.557,150	2008	12,542
1958	9.088.095,489	1987	54.383,560	2009	11,456
1959-1966	7.720.058,564	1988	36.155,026	2010	11,174
1967	7.003.925,780	1989	21.933,982	2011	10,373
1968	6.429.201,294	1990	13.304,277	2012	10,555
1969	6.124.415,270	1991	8.537,026	2013	10,042
1970	5.715.754,839	1992	5.126,534	2014	9,191
1971	5.142.410,530	1993	3.092,501	2015	8,568
1972	4.358.204,603	1994	1.852,819	2016	7,971
1973	3.855.289,745	1995	842,179	2017	7,241
1974	2.861.414,409	1996	466,610	2018	6,289
1975	2.281.816,880	1997	239,683	2019	5,114
1976	1.946.260,457	1998	138,891	2020	4,348
1977	1.427.602,834	1999	89,646	2021	3,500
1978	1.020.863,580	2000	54,215	2022	2,113
1979	755.852,414	2001	44,288	2022/2	1,479
1980	353.073,163	2002	26,763	2002/3	1,360
1981	244.384,018	2003	20,546	2023	1,000

TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHAHLERİN 2023 YILINDA TATBİK OLUNACAK CEZA TUTARLARI*

	İdari Para Cezası Gerektiren Kabahat	TTK'nın İlgili Maddesi	Kanunda Yer Alan İdari Para Cezası Tutarı (TL)	01.01.2023 - 31.12.2023 Tarihleri Arasında Uygulanacak Ceza Tutarı (TL)
1	Ticaret sicili müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunulmaması veya tescilden kaçınma sebeplerinin bildirilmemesi	33/2	1.000	7.755
2	Ticaret siciline tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması	38/1	2.000	15.529
3	Ticaret unvanına ilişkin Kanunda öngörülen esaslara aykırı davranılması**	51/2	2.000	15.529

* Mahalli İdareler Dergisi Ocak 2023, 114. Sayısı Mustafa Yavuz'a ait "Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Mahalli İdare Şirketleri Hakkında 2023 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezaları" başlıklı makalemizden alınmıştır.

TÜRK TİCARET KANUNUNDAKİ KABAHAHLERİN 2023 YILINDA TATBİK OLUNACAK CEZA TUTARLARI

4	Ticari defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması	562/1-a	4.000	31.096
5	İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin ticari defterlerden izlenememesi	562/1-a	4.000	31.096
6	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması	562/1-b	4.000	31.096
7	Ticari defterlerin açılış ve/veya kapanış onaylarının yaptırılmaması	562/1-c	4.000	31.096
8	Ticari defterlerin TTK'nın 65. maddesine uygun olarak tutulmaması <ul style="list-style-type: none">• Defterlerin Türkçe tutulmaması• Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi• Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılmaması• Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi• Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yapılması	562/1-d	4.000	31.096
9	TTK'nın 66. maddesindeki usule aykırı olarak envanter çıkarılması	562/1-e	4.000	31.096
10	Saklanması zorunlu olan belgelerin, sadece görüntü veya başkaca bir veri taşıyıcısı aracılığıyla ibraz edilebildiği durumlarda bu belgelerin bastırılarak veya okunabilen kopyaları sunulması ibraz edilmemesi	562/1-f	4.000	31.096
11	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi	562/2	4.000	31.096
12	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmemesi	562/13-a	20.000	60.726
13	Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi	562/13-b	5.000	15.181

** Söz konusu kabahate ilişkin olarak TTK'nın 51/2. maddesinde, "39 ilâ 45 inci veya 48 inci maddeleri ihlal edenler, ikibin Türk Lirası idari para cezasıyla cezalandırılır." hükmü yer almaktadır. Anılan hükümdede, idari yaptırıma bağlanan fiiller ayrı ayrı sayılmamış, TTK'nın belli hükümlerine atf yapılmakla yetinilmiştir. Bu durumda, yollama yapılan maddelerde yer alan her fiile aykırı davranış idari yaptırıma bağlanmış olmaktadır.

1/1/2023 TARİHİNDEN İTİBAREN, PROJE VE KONTROLLÜK İŞLERİNDE UYGULANMAK YENİ ORANLAR (R.G. Tarih ve Sayısı: 11.2.2023 – 32101)

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	62,950
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	61,565
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	55,351
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	53,143
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	50,962
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	48,424
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	46,001
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	43,349
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	41,393
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	37,925
2002	2.	dönemi (15 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	30,782
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	29,635
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	27,910
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	27,097
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	24,791
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	24,438
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	22,829
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	22,005
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	21,224
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	19,840
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	19,364
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	18,558
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	17,760
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	17,186
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	16,718
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	15,681
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	14,871
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	14,418
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	13,718
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	13,265
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	12,789
2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	12,004
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	11,518
2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	10,775
2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,145
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,121
2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,662
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,636
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,242
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,053
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,951
2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,401
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,361
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,993
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,996
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,415
2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,354
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,669
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,736
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,277
2020	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,245
2021	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,889
2021	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,832
2022	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,999
2022	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,540
2023	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,000

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ TUTARLARININ TESPİTİ VE İLANI*

OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR İLE MOTOSİKLETLER

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıt Değeri (TL)	Satır Numarası	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1- Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri							
1300 cm ³ ve aşağısı	114.000'i aşmayanlar	1	2.120	1.479	826	623	219
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	2	2.330	1.626	907	687	242
	199.700'ü aşanlar	3	2.545	1.773	993	750	261
1301 - 1600 cm ³ e kadar	114.000'i aşmayanlar	4	3.693	2.769	1.606	1.135	436
	114.000'i aşıp 199.700'ü aşmayanlar	5	4.064	3.047	1.768	1.245	476
	199.700'ü aşanlar	6	4.434	3.323	1.925	1.359	520
1601 - 1800 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	7	7.178	5.613	3.299	2.013	780
	285.800'ü aşanlar	8	7.834	6.120	3.604	2.199	851
1801 - 2000 cm ³ e kadar	285.800'ü aşmayanlar	9	11.309	8.709	5.119	3.047	1.198
	285.800'ü aşanlar	10	12.340	9.505	5.584	3.323	1.308
2001 - 2500 cm ³ e kadar	356.900'ü aşmayanlar	11	16.967	12.317	7.695	4.596	1.818
	356.900'ü aşanlar	12	18.511	13.436	8.393	5.016	1.983
2501 - 3000 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	13	23.656	20.583	12.857	6.915	2.535
	714.300'ü aşanlar	14	25.810	22.451	14.027	7.545	2.766
3001 - 3500 cm ³ e kadar	714.300'ü aşmayanlar	15	36.030	32.421	19.528	9.748	3.570
	714.300'ü aşanlar	16	39.309	35.365	21.303	10.631	3.900
3501 - 4000 cm ³ e kadar	1.143.400'ü aşmayanlar	17	56.650	48.919	28.808	12.857	5.119
	1.143.400'ü aşanlar	18	61.806	53.364	31.432	14.027	5.584
4001 cm ³ ve yukarısı	1.357.700'ü aşmayanlar	19	92.725	69.530	41.179	18.507	7.178
	1.357.700'ü aşanlar	20	101.152	75.853	44.924	20.189	7.834
			Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 - 3 yaş	4 - 6 yaş	7 - 11 yaş	12 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
2- Motosikletler							
100 - 250 cm ³ 'e kadar			395	295	218	134	51
251 - 650 cm ³ 'e kadar			817	618	395	218	134
651 - 1200 cm ³ 'e kadar			2.109	1.253	618	395	218
1201 cm ³ ve yukarısı			5.116	3.380	2.109	1.674	817

* (Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği Seri No:55) 1/1/2018 tarihinden (bu tarih dahil) sonra kayıt ve tescil edilen

OTOMOBİL, ARAZİ TAŞITI, KAPTIKAÇTI VE BENZERLERİ İLE MOTOSİKLETLER DIŞINDA KALAN MOTORLU KARA TAŞITLARI

Taşıt Cinsi ve Oturma Yeri / Azami Toplam Ağırlık	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)		
	1 - 6 yaş	7 - 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1) Minibüs	2.535	1.674	817
2) Panel van ve motorlu karavanlar (Motor Silindir Hacmi)			
1900 cm ³ ve aşağısı	3.380	2.109	1.253
1901 cm ³ ve yukarısı	5.116	3.380	2.109
3) Otobüs ve benzerleri (Oturma Yeri)			
25 kişiye kadar	6.403	3.824	1.674
26-35 kişiye kadar	7.679	6.403	2.535
36-45 kişiye kadar	8.546	7.248	3.380
46 kişi ve yukarısı	10.252	8.546	5.116
4) Kamyonet, kamyon, çekici ve benzerleri (Azami Toplam Ağırlık)			
1.500 kg'a kadar	2.273	1.510	739
1.501-3.500 kg'a kadar	4.604	2.667	1.510
3.501-5.000 kg'a kadar	6.917	5.757	2.273
5.001-10.000 kg'a kadar	7.679	6.521	3.057
10.001-20.000 kg'a kadar	9.229	7.679	4.604
20.001 kg ve yukarısı	11.544	9.229	5.363

UÇAK VE HELİKOPTERLER

(Türkkuşu, Türk Hava Kurumuna ait olanlar hariç)

Taşıt Cinsi ve Azami Kalkış Ağırlığı	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)			
	1-3 yaş	4-5 yaş	6-10 yaş	11 ve yukarı yaş
Uçak ve helikopterler				
1.150 kg'a kadar	42.870	34.278	25.704	20.558
1.151 - 1.800 kg'a kadar	64.317	51.439	38.577	30.859
1.801 - 3.000 kg'a kadar	85.769	68.610	51.439	41.153
3.001 - 5.000 kg'a kadar	107.221	85.769	64.317	51.439
5.001 - 10.000 kg'a kadar	128.675	102.933	77.188	61.741
10.001 - 20.000 kg'a kadar	150.125	120.091	90.055	72.024
20.001 kg. ve yukarısı	171.571	137.242	102.933	82.342

**31/12/2017 TARİHİNDEN (BU TARİH DAHİL) ÖNCE KAYIT VE TESCİL EDİLEN
OTOMOBİL, KAPTIKAÇTI, ARAZİ TAŞITLARI VE BENZERİ TAŞITLAR, 197 SAYILI
KANUNUN GEÇİCİ 8 İNCİ MADDESİNDE DÜZENLENEN (I/A) SAYILI TARİFE**

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
	1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri					
1300 cm ³ ve aşağısı	2.120	1.479	826	623	219
1301-1600 cm ³ e kadar	3.693	2.769	1.606	1.135	436
1601-1800 cm ³ e kadar	6.527	5.098	3.003	1.828	707
1801-2000 cm ³ e kadar	10.284	7.918	4.654	2.769	1.091
2001-2500 cm ³ e kadar	15.423	11.196	6.996	4.178	1.652
2501-3000 cm ³ e kadar	21.508	18.709	11.687	6.283	2.306
3001-3500 cm ³ e kadar	32.755	29.473	17.752	8.859	3.249
3501-4000 cm ³ e kadar	51.503	44.472	26.190	11.687	4.654
4001 cm ³ ve yukarısı	84.294	63.211	37.435	16.821	6.527

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	7.000
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	4.000
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet tezkere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1’de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde sağlık turizm ve turizm güvenliği kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	9.500
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	70.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	40.000
2. Kaybedilen alıncılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alıncılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	4.000
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	10.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	35.000

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)

09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:

Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,

15.000

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)

1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

17.000

1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)

23.500

1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgili sine iadesine ilişkin işlemlerde

84.000

2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.

4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.

Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ

1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaydedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.

250.000

D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI

1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,

1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında

25.000

1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde

100.000

2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	3.820
1.2. Diğer ilçelerde	1.990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	44.000
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	25.530
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	74.000
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	300.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	250.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	100.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	202.200
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	19.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	81.000
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	1.470.130
10. Yargılama Giderleri	50.000
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	9.250
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	20.100
12.2. Diğer il ve ilçelerde	12.060
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	3.820
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (Sıra No: 80) (Parasal Sınırlar ve Oranlar)
09 Mart 2023 tarih ve 32127 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	30,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	2.973
--	-------

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2023 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (31/12/2022 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,75
2. 1/1/2022-31/12-2022 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (21.01.2022 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	15,75
3. 1/1/2021 - 31/12/2021 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75

2023 YILI EŞİK DEĞERLER VE İHALE İLAN SÜRELERİ (1/2/2023 - 31.01.2024 Tarihleri Arasında Uygulanacak)

İŞİN ADI	LİMİT	İHALE USULÜ	YAKLAŞIK MA-LİYET	İLAN SÜRESİ	İLAN YERİ
MAL VE HİZMET ALIM	Eşik Değer Üstü (13.194.664 TL Üstü)	Açık İhale	Genel Bütçede 13.194.664 TL ve Üzeri	İhale Tarihinden En Az 40 Gün ÖnceMad:13/A-1	K.İ.K. de En Az 1 Defa
		Belli İstekliler		Son Başvuru Tarihinden En Az 14 Gün Önce Mad:13/A-2	
		Pazarlık		İhale Tarihinden En Az 25 Gün ÖnceAd: 13/A-3	
	Eşik Değere Kadar (13.194.664 TL'ye Kadar)	Bütün Usuller	863.700 TL'ye Kadar	İhale Tarihinden En Az 7 Gün ÖnceAd:13/B-1	1 Yerel Gazete+ İnternet Haber Sitesi
			863.700 - 1.727.489 TL Arası	İhale Tarihinden En Az 14 Gün Ön	K.İ.K. ve 1 Adet Yerel Gazete+ 1 Adet İnternet Haber Sitesi
			1.727.489 Üze-ri-13.194.664 TL'ye Kadar	İhale Tarihinden En Az 21 Gün Önce3/B-3	K.İ.K. ve 1 Adet Yerel Gazete
YAPIM İŞİ	Eşik Değer Üstü (290.284.533 TL Üstü)	Açık İhaleler	290.284.533 TL Ve Üzeri	İhale Tarihinden En Az 40 Gün Önce Ad:13/A-1	K.İ.K. de En Az 1 Defa
		Belli İstekliler		Son Başvuru Tarihinden En Az 14 Gün Önce Mad:13/A-2	
		Pazarlık		İhale Tarihinden En Az 25 Gün ÖnceAd: 13/A-3	
	Eşik Değere Kadar (290.284.533 TL'ye Kadar)	Bütün Usuller	1.727.489 TL'ye Kadar	İhale Tarihinden En Az 7 Gün ÖnceAd:13/B-1	1 Yerel Gazete+1 İnternet Haber Sitesi
			1.727.489 TL - 14.396.542 TL Arası	İhale Tarihinden En Az 14 Gün ÖnceAd:13/B-2	K.İ.K. ve 1 Adet Yerel Gazete+ 1 Adet İnternet Haber Sitesi
			14.396.542 TL - 290.284.533 TL Arası	İhale Tarihinden En Az 21 Gün ÖnceAd:13/B-3	K.İ.K. ve 1 Adet Yerel Gazete+ 1 Adet İnternet Haber Sitesi
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	4.557.797-TL'ye kadar	27,322	K.İ.K. PAYI (MADDE 53/J/1) (%005)		2.879.202 TL
	4.557.797-TL'den	54,667	MİMAR VE MÜH. (MADDE 62/H)(HER YIL İÇİN)		1.597.917 TL
	18.231.255-TL'ye kadar		PAZARLIK /MAL-HİZMET 21/F		1.439.543 TL
	18.231.255--TL'den	82,018	DOĞRUDAN TEMİN 22/D-B.ŞEHİR		431.810 TL
	136.734.452-TL'ye kadar		Belediye şirketleri faal. alanları içindeki alımlar(3/G)		66.224.498 TL
	136.734.452--TL ve üzeri		109,37	DOĞRUDAN TEMİN 22/D-DİĞER İLLER	

4374 s.K. (b/1 numaralı alt bendine ilan süresi 7 gün olan ihalelerde a) İhale ile işin yapılacağı yerin aynı olması durumunda bir gazete ve bir internet haber sitesinde olmak üzere toplam iki defa ilan yapılması, b) İhale ile işin yapılacağı yerin farklı olması durumunda ilanlardan birinin ihalenin yapılacağı yerde çıkan bir gazete veya internet haber sitesinde, diğerinin ise işin yapılacağı yerde çıkan bir gazete veya internet haber sitesinde yapılması ve en az bir gazete ve internet haber sitesinde ilan yapılmış olması kaydıyla toplam iki defa ilan yapılması, 4734 s.K. 13 md.1/ (b), (2) ve (3) alt bendine göre (ilan süresi 14 ve 21 gün olan ihalelerde), ilanın işin yapılacağı yerde çıkan bir gazeteye ilave olarak bir internet haber sitesinde de, İhalenin yapılacağı yerde gazete çıkmaması veya internet haber sitesi yönetimi bulunmaması halinde ilanın Basın İlan Kurumu İlan Portalında yayımlanması gerekecektir.